

Årsrapport 2024

Innhold

03 Innledning

04 Konsernsjefen har ordet

08 Nøkkelinformasjon

10 Datterselskaper og tilknyttede selskaper

12 Konsernledelsen

13 Styreleder har ordet

15 Årsmelding, regnskap, bærekraft

16 Årsmelding

17 Dataangrepet på Granngården

18 Virksomhetsstyring og kvalitet

19 Økonomisk resultat og bonus

19 Lokal lønnsom vekst

20 Landbruk

24 Maskin

26 Detaljhandel

27 Felleskjøpet Vekst

29 Cernova

30 Eierstyring

31 Markedsregulering Korn

32 Jordbruksoppgjøret

33 Eiendom

34 Medarbeidere og organisasjon

34 Økonomi

35 Framtidsutsikter

37 Regnskap

38 Resultatregnskap

39 Balanse

41 Kontantstrømanalyse

43 Noter til regnskapet

69 Bærekraft

70 Generelle opplysninger

78 ESG oppsummert

82 E – Environment

100 S – Social

117 G – Governance

121 Vedlegg

134 Erklæring fra styret og konsernsjef

136 Revisors beretning

Felleskjøpet Agri – konsern og samvirke

Felleskjøpet Agri hadde i 2024 en omsetning på 21,2 milliarder kroner og 4 217 ansatte. Felleskjøpet Agri er viktigste leverandør av teknologi og driftsmidler til norsk landbruk og har rundt 100 butikker rettet mot bønder og forbrukere i Norge. Felleskjøpet Agri eier Granngården i Sverige som også har over 100 butikker rettet mot samme målgruppe. Vår virksomhet omfatter også eiendomsdrift, brød og bakervarer, samt utstyr til park, anlegg og kjæledyr. Felleskjøpet Agri er et samvirke eid av om lag 36 000 bønder. Felleskjøpet Agri er markedsregulator og innkjøps- og salgssamvirke for medlemmene. Felleskjøpet Agri sitt formål er å bidra til å styrke medlemmenes økonomi i landbruksvirksomheten på kort og lang sikt.

Innledning

Konsernsjefen har ordet

Vi må tilpasse oss og ta vare på moglegheitene

Dersom nokon spør kva eg hugsar best etter eit hektisk 2024, så er det nok IT-angrepet i Sverige natt til 20. januar, og den heroiske og suksessfulle mobiliseringa for å redde vårt dotterselskap Granngården. Det er i kriser ein ser folk skine, og eg kan ikkje rose dei som var involverte i dette sterkt nok.

Årsrapport 2024

Innledning

Konsernsjefen har ordet

Nøkkelinformasjon

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Konsernledelsen

Styreleder har ordet

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

I oktober sendte vi vårt månedlege digitale allmøte «God Morgen Felleskjøpet» frå Granngården i Uddevalla. Butikksjef Jan delte korleis dei ved godt samarbeid og kreative metodar greidde å få hjula til å gå rundt på same tid som dei bygde opp dei nye systema. På toppen av alt gjennomførte dei i desember det planlagde bytet av sentrallager på ein god måte. Granngården er etter 2024 truleg blitt Nordens mest moderne butikkjede, og er svært godt posisjonert for å vinne tilbake kundane og tilliten i marknaden.

Vêr, svak krone og renter er andre tema som prega 2024 - både for bonden og Felleskjøpet Agri. Ingen av desse er lette å gjere noko med. Vi må tilpasse oss og gripe dei moglegheitene som kjem.

Mykje vêr, på godt og vondt

Vêret er ein av dei viktigaste faktorane for bonden og Felleskjøpet. Når vêret er med oss jobbar vi hardt for å levere nok sesongvarer og -tenester og har knapt tid til anna. Dersom vêret er mot oss jobbar vi endå hardare med kampanjer og ulike tiltak for å oppnå salsmåla våre, på trass av tilhøva rundt oss. Det viktige er å sjå og «ta vare på moglegheitene», og ikkje bli passiv og stivne bak disken eller pulten når det er stille og motgangen kjem.

Vêret var bra for omsetjinga i første halvdel av året og ganske dårleg i andre halvdel. I mai var mangelen på nedbør på eit tidspunkt kritisk for kornavlingane. Regnet kom seint, og med jamt over for få godvêrsperiodar er vi nøgde med at kornvolumet kom inn på eit gjennomsnittsnivå. Kornmottaka våre gjorde ein

stor jobb ved å tørke vekk meir enn 30 000 000 kg vatn for å gjere kornet lagringsfast. For å kunne gje kornprodusentane betre leveringsmoglegheiter vart 20 båtlaster med korn transportert til mellomagring på Stavanger Havnesilo, med ein billettpris på meir enn 500 000 kr pr. skipslast. Grasavlingane vart gode for dei fleste, og mange stader opplevde dei for første gong tre slåttar.

Tøffe marknader, men gode lysglimt gjev håp

Rentene var spådde å gå ned, men har halde seg høge. Andre kundar har venta på at valutaen skulle styrke seg. Dei ventar enno. Dette har ført til at salet av maskiner og utstyr til bonde og entreprenør har gått ned, og at kundestraumen i butikk har blitt veldig vêr- og kampanjeavhengig. Som følgje av dette har konkurransen auka og marginane gått ned, både i bransjen og hos oss. Vi er derfor stolte av å igjen ha blitt marknadsleiar med John Deere, og å ha realisert ein liten omsetjingsauke innan butikk i Noreg. Vi fortset å investere i avdelingane våre og for meg var det særskjelt å treffe att sambygdingar då vi opna vår nye flotte avdeling heime i Stryn.

Innan landbruksverksemda har auka etterspurnad etter mjølk, egg og kvitt kjøt ført til auka sal av kraftfôr til desse dyreslaga. Salet av svinefôr har gått ned som følgje av tiltaka for å unngå overproduksjon, og framgangen i avlsarbeidet for å auke grisen si fôrutnyttingsevne. Etterspurnaden etter mineralgjødsel har og gått opp, særleg i perioden etter at prisane normaliserte seg.

Årsrapport 2024

Innledning

Konsernsjefen har ordet

Nøkkelinformasjon

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Konsernledelsen

Styreleder har ordet

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Variasjonane i alle desse faktorane kjem tydeleg fram i dei personlege møta eg og andre tilsette har med eigarane våre. Det å drive gard er ikkje for pyser, det er mykje som kan skje både på godt og vondt. Og mange av rammene og hendingane er utanfor eiga kontroll. Derfor er det gledeleg å høyre fleire positive historier og vere vitne til meir framtidstru ved inngangen på 2025 enn ved inngangen til 2024.

Store grep, tilpassingar og gode resultat

Nokre datterselskap har gjort det bra, medan i andre selskap har vi dessverre vore nøydde til å gjere store grep. Ei historie vart avslutta ved at vi la ned Grønt Maskin og overførte deler av aktiviteten til morselskapet. Sjølv etter kraftfulle tiltak over fleire år, vart ikkje omsetjinga i Grønt Maskin stor nok til å drive selskapet med positive resultat. Vi har stor tru på den nye organiseringa saman med maskinområdet i Felleskjøpet. Vi har sterke team og gode verkstadar i dei største potet- og grønsaksområda.

Vi held fram å redusere og tilpasse kostnadane i Nelson Garden, som har blitt sterkt råka av nedgangen i hobbydyrkingsmarknaden. Når det på eit tidspunkt snur, er dette selskapet godt posisjonert for lønsam vekst. På den positive sida hadde Norgro, SW Horto og U.Reist god drift og gode resultat i 2024.

Produktutvikling sikrar bruk av norsk matkorn

I august inviterte vi Mat- og landbruksminister Pollestad ut i kornåkeren i Ås under oppstarten av skuronna. Då fekk eg og høve til å snakke om korleis

Felleskjøpet saman med Cernova og andre samarbeidspartnarar jobbar med å kombinere god agronomi og gjødsel med lav-karbon mineralgjødsel for å betre klimaavtrykket på brød. Vi reddar ikkje verda med slike tiltak, men vi gjer landbruket og bonden til ein del av løysinga samstundes som vi skapar nye produkt basert på norske råvarer.

Cernova-konsernet leverte gode resultat sjølv om nordmenn et færre brød enn før, og at importen av brød og kornprodukt aukar. Satsinga på opplysningsarbeid, marknadsføring og produktutvikling er viktig for å skape vekst og dermed oppretthalde marknaden for norsk matkorn.

På slutten av året fekk Norgesmøllene dessverre melding frå sin største kunde om at dei vel å gå vidare med ein konkurrent på butikkmjøl. Det er derfor iverksett aktivitetar for å tilpasse kapasitet og kostnadar til eit lavare volum for å oppretthalde lønnsemd.

Fleire store forbetningsprosjekt i 2024

På bakgrunn av utfordringane i marknaden og kvalitetshendingane i 2023 har det blitt gjennomført fleire forbetningsprosjekt.

Vi har og fortsett å redusere kapitalbindinga, og fekk i 2024 til reduksjonar på om lag 800 millionar kroner. På same tid har vi gjort mange små og store tiltak for å betre resultata. Sjølv om dette er meir krevjande å måle, viser våre estimat at det har hatt ein effekt på om lag 150 millionar kroner. Ikkje alle av desse tiltaka har vore lystprega, men dei har sørga for at selskapet har god likviditet og finansiell styrke. I ei uroleg tid er dette

«Vi fortset å investere i avdelingane våre og for meg var det særskjelt å treffe att sambygdingar då vi opna vår nye flotte avdeling heime i Stryn»

Årsrapport 2024

Innledning

Konsernsjefen har ordet

Nøkkelinformasjon

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Konsernledelsen

Styreleder har ordet

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

svært viktig. Tiltaka gjer og at vi kan halde prisane nede, noko som er viktig for bonden.

Som følgje av større kvalitetshendingar, lanserte vi i 2024 kvalitetsprogrammet K24. I dette programmet har vi gjeve alle ei grunnutdanning innan kvalitet og kvalitetsprosessane. Vi har og granska dei større avvika som vi hadde i 2023, gjennomført forbetringar i prosessane og rapportert dette til styret. K24 står for «Kvalitet 24 timar i døgnet», og vil fortsetje framover.

I skrivande stund står vi midt opp i eit nytt stort kvalitetsavvik, som har fått konsekvensar for mange rundt oss. Det er ei alvorleg sak, som vi skal granske og må lære av.

Alle personskadar tynger, men leiarane våre gjev meg håp

Vi har over lengre tid jobba systematisk med helse, miljø og sikkerheit, og førebudd oss på nye og strengare krav til korleis selskapet skal driftast innan desse områda. Det vert stadig viktigare å sjå korleis vi påverkar miljøet og korleis vi blir påverka av endringane som skjer rundt oss. Vi er heldigvis godt budde på dette, men forventningane til oss som eit stort selskap innanfor sektoren aukar stadig. Vi må gjere vår del for å motverke klimaendringane og for å trygge drifta og systema våre. Selskap av mindre storleik har ikkje dei same krava, forventningane og kostnadane.

Kjerneverdien Trygg kvardag er den eg set høgast som leiar i Felleskjøpet. Våre tilsette er hjartet i selskapet, og deira sikkerheit er avgjerande for selskapet sin

framgang. Det var derfor nedslåande at vi fekk ei stor auke i talet på fráværsskadar, frå 12 til 25 hendingar i morselskapet i 2024. Innan dotterselskapa såg vi på same tid ei stor betring. Tilbakeslaget i morselskapet må inspirere oss til å jobbe endå meir systematisk med opplæring og haldningar til sikkerheit. Det er gledeleg å sjå at leiarane innan områda der det har vore ulukker tek eigarskap og ansvar. Saman med tiltak for å hindre at dei same ulukkene kan skje på nytt, er nettopp det eigarskapet og den ansvarskjensla viktig for å bygge kulturen som skal til for å understøtte kjerneverdien «Trygg kvardag» i selskapet. Eg følgjer personleg opp kvar enkelt av fráværsskadane frå i fjor, og eg har stor medkjensle for dei som vart råka av uhell på jobb for Felleskjøpet. Eg veit fleire har fått nedsett livskvalitet, og det gjer meg vondt.

Vi skal bruke innsikt til å gjere kraftfulle tiltak

Det store IT-prosjektet Forsprang nådde nye milepålar i 2024, men dessverre ikkje raskt nok til å unngå utsetjingar og kostnadsvekst. Vi måtte utsetje «go-live» på vareforsyning og transport frå våren 2025 til etter seinhausten 2025. Risikoen ved å ta i bruk eit nytt system i høgsesong var for stor, både for bonden og selskapet, til at vi kunne ta denne risikoen. I staden vil vi bruke tida til testing og opplæring før vi tek i bruk denne delen av det nye systemet i lavsesong.

Når negative hendingar skjer er oppgåva til oss som er leiarar i selskapet å snu dette om til noko som gjer oss endå betre på sikt. IT-angrepet i Sverige var vondt og kostbart. Jobben vår er no å bruke innsikta dette gav oss til å gjere kraftfulle

tiltak, både på IT-sikkerheitssida og innan beredskapen vår, i heile selskapet. Her kjem vi til å jobbe vidare i 2025. Cyberkriminelle og andre aktørar med vonde hensikter kviler ikkje, dette er eit kappløp der ein ikkje må setje seg ned, pause og håpe på det beste. Spesielt ikkje i ei samfunnskritisk bedrift for landbruket som Felleskjøpet Agri.

Svenn Ivar Fure

Svenn Ivar Fure
Konsernsjef
Felleskjøpet Agri SA

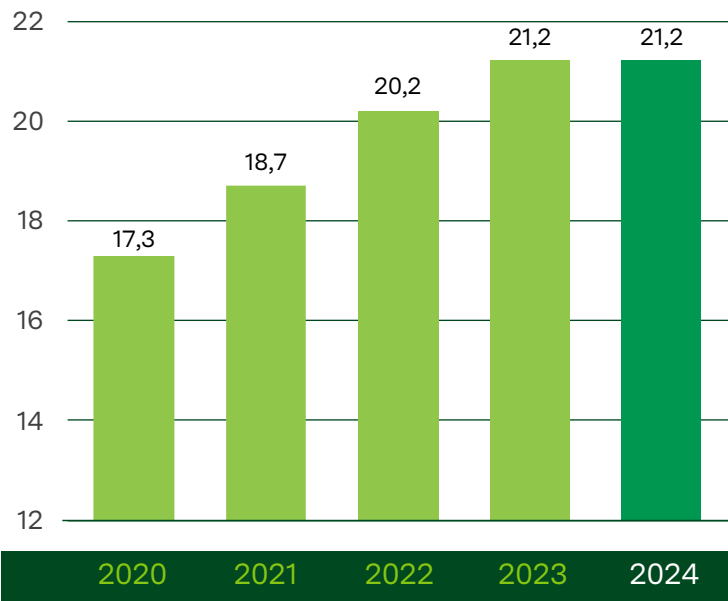
Nøkkelinformasjon om Felleskjøpet Agri

Konsernet opplevde en stabil omsetning i 2024. Resultatet er preget av følgene etter dataangrepet som rammet Granngården, og et fallende marked for maskiner.

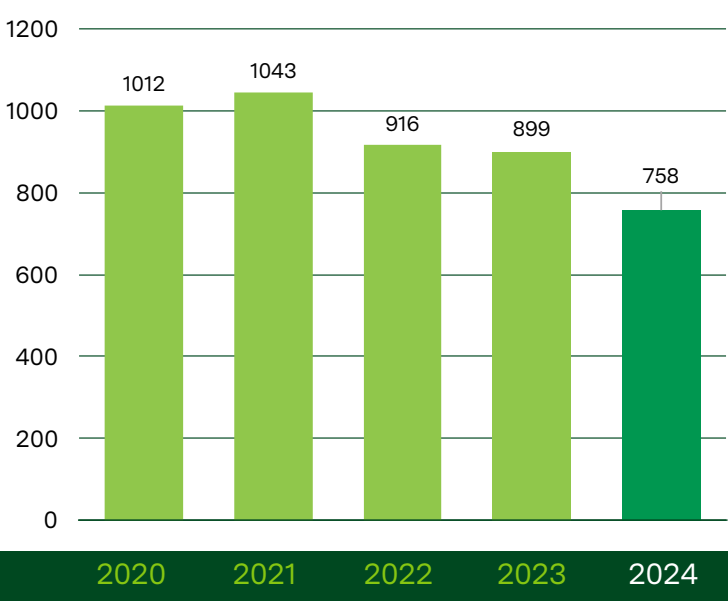
Tall i tusen kroner	2024	2023*	2022	2021	2020
Omsetning	21 195 895	21 194 717	20 212 337	18 707 113	17 282 067
EBITDA	758 180	899 410	916 464	1 042 772	1 012 497
Driftsresultat	280 151	437 660	454 545	553 954	621 613
Resultat før skatt	15 179	56 412	419 961	470 482	261 303
Årsresultat	888	-3 982	310 724	375 663	221 125
Egenkapitalandel	31,6 %	30,9 %	30,5 %	35,0 %	34,2 %
Egenkapitalavkastning	0,0 %	-0,1 %	8,4 %	10,3 %	6,6 %
NRBG/EBITDA	3,3	3,5	3,0	3,0	2,6

* Tall for 2023 er oppdatert som følge av endring i regnskapsprinsipper. Les mer i note 1 i regnskapet.

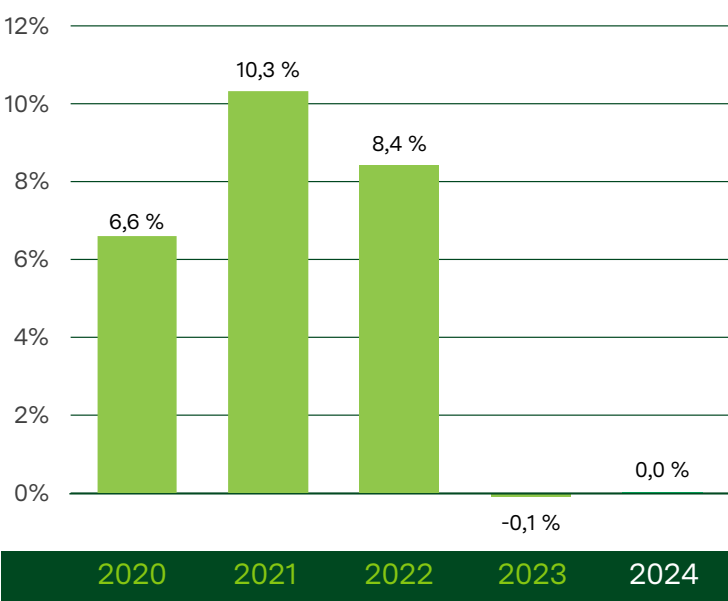
OMSETNING (mrd kroner)

EBITDA (mill kroner)

EGENKAPITALAVKASTNING

Årsrapport 2024

Innledning

Konsernsjefen har ordet

Nøkkelinformasjon

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Konsernledelsen

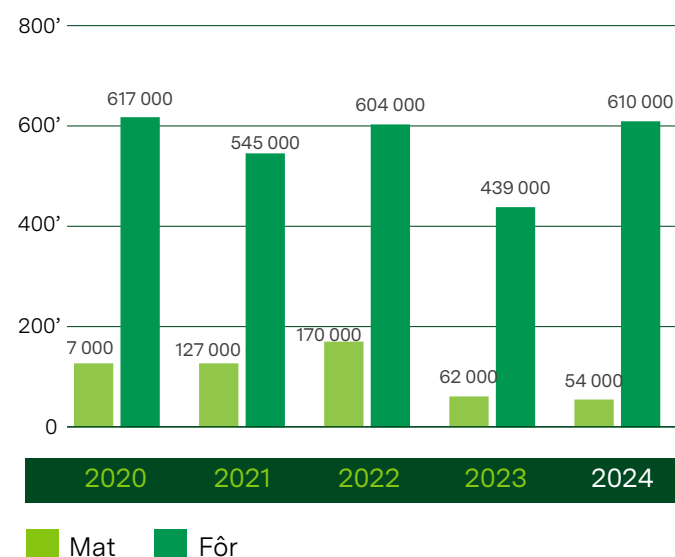
Styreleder har ordet

Årsmelding, regnskap, bærekraft

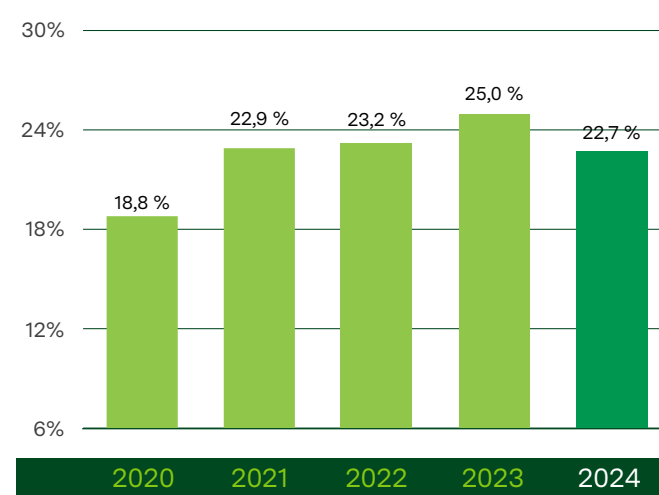
Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

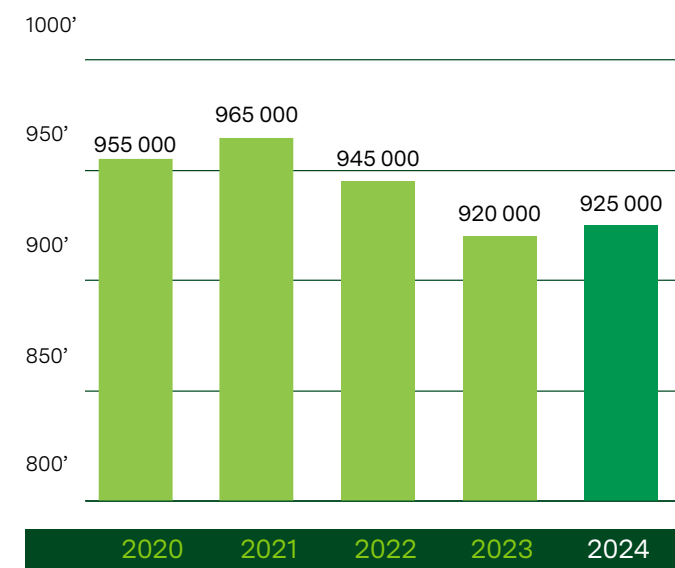
KJØP AV NORSK KORN (tonn)

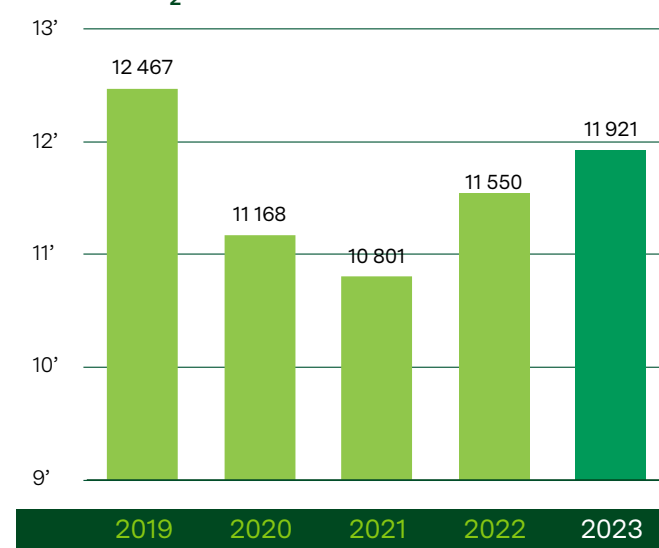
MARKEDSANDEL TRAKTOR

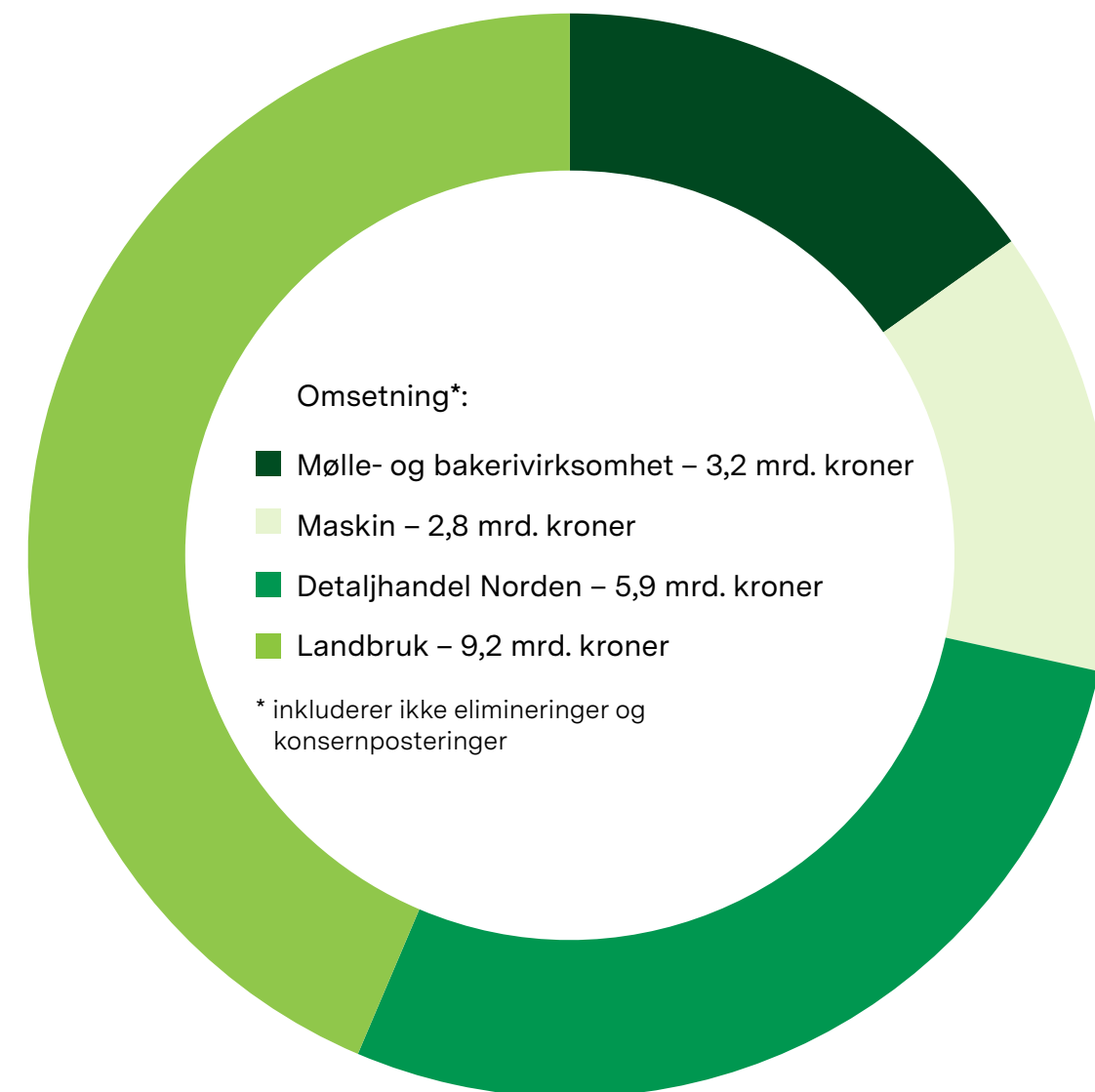
VOLUMUTVIKLING KRAFTFÔR (tonn)

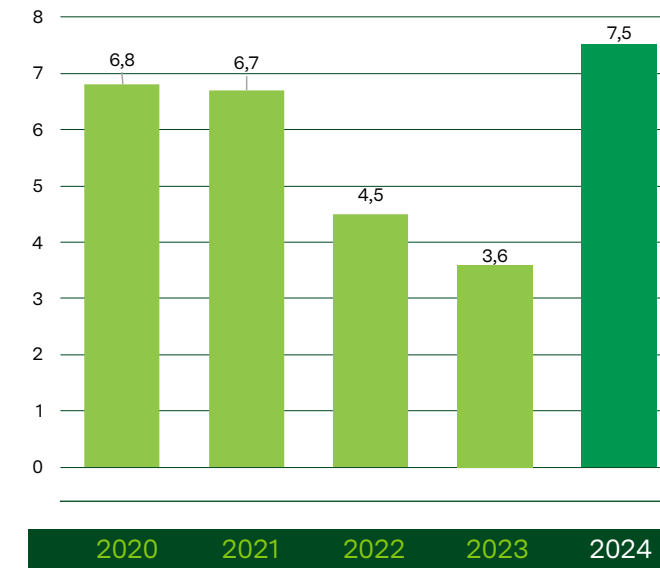
KLIMAGASSUTSLIPP SCOPE 1 OG 2 (tonn CO₂)*

* Utslippene i Scope 1 og 2 er lavere enn i tidligere årsrapporter. Hovedårsaken er at utslippsfaktoren for elektrisitet er byttet fra Nordisk miks til Norge (NVE).

H1-VERDI I FKA

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Agri Eiendom

Agri Eiendom AS ivaretar eiendommer i konsernet og skal bidra til at konsernets forretningsområde får dekket sine behov for lokaler på en slik måte at de kan nå sine målsettinger.

Selskapet har en portefølje på rundt 100 eiendommer spredt rundt i hele Norge, fra ubebygde tomter til eiendommer med store tomter og flere bygninger, som for eksempel butikker, lagerbygninger, verksteder, administrasjonsbygg, kaianlegg mm. I tillegg bidrar selskapet med å ivareta 35 eiendommer som leies inn fra eksterne utleiere. Selskapet har åtte medarbeidere og Felleskjøpet Agri eier selskapet 100 prosent.

Felleskjøpet Fôrutvikling

Felleskjøpet Fôrutvikling er Norges ledende utviklingsmiljø for kraftfôr, og bidrar til at forskning blir næringsretta og at forskningsresultater raskt kommer bøndene til nytte. Utviklingsarbeidet skjer i tett samarbeid med eierne og med ulike kunnskapsmiljø i Norge og Europa. Selskapet har 12 ansatte og omsatte i 2024 for 28 millioner kroner. Felleskjøpet Agri sin eierandel i selskapet er 66 prosent.

NORGRO

NORGRO

NORGRO er en ledende, landsdekkende leverandør av såvarer, plantemateriale og tilhørende innsatsmidler til yrkesdyrkere. NORGRO har hovedkontor på Hamar og et salgsapparat som betjener hele landet. Det er 41 ansatte i selskapet og i 2024 var omsetningen på 371 millioner kroner. Felleskjøpet Agri sin eierandel i selskapet er 80 prosent.

Granngården

Granngården er en landsdekkende kjede i Sverige innen dyrking, dyr og natur som er tilsvarende Felleskjøpet. Kjeden består av om lag 100 butikker og e-handel. Granngården har 834 ansatte. Granngården omsatte for 2 448 millioner kroner i 2024 og Felleskjøpet Agri eier selskapet 100 prosent.

Cernova

Konsernet Cernova er organisert i tre hovedvirksomhetsområder; Melmølleindustri, industribakerier gjennom Norgesbakeriene Holding AS og Mesterbakeren Holding AS, og øvrig industriell næringsmiddelproduksjon gjennom Cernova Industri AS. Konsernet har omtrent 1 200 ansatte og omsatte i 2024 for 3 286 millioner kroner. Felleskjøpet Agri eier 66 prosent av Cernova.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

SW Horto

SW Horto tilbyr frø, innsatsmidler og redskap til profesjonelle dyrkere i grøntsektoren, innen både frukt, grønt og hage i Sverige. Selskapet består av 36 ansatte og omsatte i 2024 for 314 millioner kroner. Felleskjøpet Agri eier SW Horto 100 prosent.

Nelson Garden

Nelson Garden er en ledende aktør i hagebransjen, med et bredt sortiment innen frø, løk, redskaper, hagetilbehør, plantenæring, jord, bark og ikke minst Nordens bredeste sortiment av forkultiveringsprodukter. Nelson Garden har 108 ansatte i Sverige, Norge og Danmark, og omsatte i 2024 for 450 millioner kroner. Felleskjøpet Agri sin eierandel i selskapet er 89,67 prosent.

U.Reist

U.Reist er en totalleverandør som rådgir, etablerer og drifter spiselige grøntarealer ute, inne - og på tak. De jobber for å ta naturen inn i byene og byggene våre, og gi folk en større nærhet til jorda, kretsløpene og hverandre. Selskapet har 42 ansatte og omsatte i 2024 for 77,5 millioner kroner. Felleskjøpet Agri eier 51 prosent i selskapet.

TILKNYTTETE SELSKAPER:

Bioco

Bioco er et selskap som eies av Nortura og Felleskjøpet Agri. Bioco foredler råstoff fra fjørfeproduksjonen ved Norturas slakteri i Hærland. Mer enn halvparten av produktene fra Bioco går til produksjonen av fôr til kjæledyr ved Felleskjøpet Agri sin fabrikk i Vaksdal. Bioco har 11 ansatte og omsatte i 2024 for 44 millioner kroner. Felleskjøpet Agri sin eierandel i selskapet er 50 prosent.

Mimiro

Mimiro utvikler digitale løsninger for en mer effektiv og bærekraftig matproduksjon. De bygger digitale produkter for bønder som har enkle grensesnitt og gir større innsikt som hjelper dem til kontinuerlig å forbedre produksjonen. Mimiro har 33 ansatte og omsatte i 2024 for 55,7 millioner kroner. Felleskjøpet Agri sin eierandel i selskapet er 37,7 prosent.

Halla Petfood

Halla Petfood er en svensk produsent av kjæledyrfôr. Selskapet har fokus på produksjon av ferskfôr og har sammen med Felleskjøpet Agri investert i produksjonslinjer for varmebehandlede og tørkefrysede produkter. Halla har ca ti ansatte og omsatte for 40,1 millioner kroner i 2024. Felleskjøpet Agri sin eierandel i selskapet er 49,9 prosent.

Konsernledelsen

Konsernledelsen består av konserndirektører for fire operative enheter og seks støttefunksjoner. En rekke av konsernets datterselskaper, som alle er knyttet til vår egen kjernevirksomhet innen landbruk, maskin og dyrking, er samlet under enheten Felleskjøpet Vekst.

Sverre Ivar Fure
Konsernsjef

Trine-Marie Hagen
Konserndirektør Økonomi

Kari Wang Olsen
Konserndirektør HR

Line Hildonen Ramstad
Konserndirektør Marked og Kommunikasjon

Vegard Braate
Konserndirektør Eierorganisering og Næringspolitikk

Lasse Erik Moen
Konserndirektør Butikk
*fra 1. januar 2025

Tommy Uttakleiv
Konserndirektør Maskin

Bjørn Stabbetorp
Konserndirektør Landbruk

Ada Helen Schjelderup
Konserndirektør Drift og utvikling

Jo Anders Moflag
Konserndirektør Forretningsutvikling og vekst

Styreleder har ordet

Styrken ligger i fellesskapet

Vi legger bak oss et 2024 fullt av begivenheter – både på godt og vondt. Aktiviteten har vært høy, men det har også vært krevende med økte kostnader, IT-angrep og tøft marked. I utfordrende tider er styrken i samvirket viktigere enn noen gang.

Vi lever midt i historieskrivingen. Geopolitisk uro, krig, tollbarrierer og proteksjonisme er stikkord som dessverre preger nyhetsbildet. Midt opp i dette er én sak sikkert: Det hjelper lite med kuler og krutt om du ikke har mat på bordet.

Jeg satt selv som landbrukets representant i den regjeringsoppnevnte Totalberedskapskommisjonen. Like etter nyttår la regjeringen fram Totalberedskapsmeldingen, et dokument hvor regjeringen anerkjenner landbrukets essensielle rolle i norsk matforsyning. Høy norsk matproduksjon og sikre forsyningslinjer vil bare bli enda viktigere enn tidligere. Vi har også fått et politisk vedtatt mål om å øke sjølforsyninga til 50 prosent.

Landbruket har vært gjennom noen urolige år med sterk kostnadsvekst og utviklingen med færre bønder har forsterket seg. Det gleder derfor stort

et samvirkehjerte at vi ser tegn til optimisme i næringa. Lønnsomheten har bedret seg, investeringsmidlene er etterspurt og vi ser økt etterspørsel etter blant annet korn og mjølk.

Til høsten står vi foran et viktig stortingsvalg, spesielt for landbruket. Det blir viktig å verne om både markedsordningen for korn og jordbruksavtaleinstituttet. Om dette ikke skjer, utfordres kanaliseringspolitikken og næringen mister muligheten til å påvirke inntektsutviklinga i jordbruket. Det er avgjørende at vi synliggjør landbrukets betydning fram mot valget.

Vi har de siste årene jobbet oss gjennom pandemi, tørke, flom, valutatap, kvalitetshendelser og dataangrep, for å nevne noen. Alt dette påvirker resultatet og konkurransekraften til selskapet vårt. Dyrtid og følgene av ekstremværet

Årsrapport 2024

Innledning

Konsernsjefen har ordet

Nøkkelinformasjon

Datterselskaper og tilknyttede selskaper

Konsernledelsen

Styreleder har ordet

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Hans i 2023 påvirket også likviditeten til mange bønder i fjoråret. Det påvirket også oss i Felleskjøpet

Vi lærer av hendelsene og er opptatt av å styrke internkontroll og risikostyring i selskapet. Målet er å redusere risikoen for nye hendelser og gjøre oss bedre rustet til å håndtere neste krise.

Neste år feirer Felleskjøpet 130-års-jubileum. Gjennom alle disse årene har bonden med framtidstro for sin egen gård vært fundamentet for vår drift. Slik skal det fortsette å være, samtidig som vi skal bli stadig mer attraktive for forbrukerkunden. Vi må hele veien ha et langsiktig perspektiv.

I et slikt perspektiv er lønnsom vekst fundamentalt. Når kostnadene våre øker, må dette absorberes i økte driftsinntekter. I styret er vi svært opptatt av å rigge organisasjonen for å møte framtida. Vi har blant annet innført avdelingsutvalgsmøter for å samarbeide best mulig med våre tillitsvalgte om lønnsom vekst framover.

Gjennom de siste årene har også eierorganiseringen blitt gjennomgått. Dette er et arbeid som har involvert hele

tillitsvalgtapparatet. Noen kretser blir slått sammen, slik at årsmøtet vil få noen færre representanter. Medlemsdemokratiet og påvirkningsmulighetene skal fortsatt stå like sterkt i selskapet vårt.

Både bonden og Felleskjøpet er bærebjelker i den norske matberedskapen. Vi er den viktigste totalleverandøren til norsk landbruk, og det skal vi fortsette å være.

Kanaliseringspolitikken er et avgjørende virkemiddel, og landbruk over hele landet er avgjørende for vår totale beredskapsevne. Det samme er samvirkemodellen, hvor bøndene eier sitt eget selskap. Denne modellen sikrer at verdiskapningen blir værende i landbruket på norske hender, og det gir bøndene direkte innflytelse over beslutninger som berører deres produksjon. Ved å støtte hverandre gjennom samvirket, kan bøndene reagere raskt og effektivt i krisesituasjoner. Det bidrar til å opprettholde en stabil matforsyning og det styrker også vår egen sjølforsyningsgrad.

Sammen tar vi vare på fellesskapet i Felleskjøpet.

Anne Jødahl Skuterud
Styreleder
Felleskjøpet Agri SA

Årsmelding, regnskap og bærekraft

Årsmelding

- Dataangrepet Granngården
- Virksomhetsstyring og kvalitet
- Økonomisk resultat og bonus
- Lokal lønnsom vekst
- Landbruk
- Maskin
- Detaljhandel
- Felleskjøpet Vekst
- Cernova
- Eierstyring
- Markedsregulering Korn
- Jordbruksoppgjøret
- Eiendom
- Medarbeidere og organisasjon
- Økonomi
- Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Årsmelding

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Årsmelding 2024

2024 ble totalt sett et mer normalt år for norsk jordbruk og en mulighet for mange til å hente seg noe inn igjen etter et svært vanskelig 2023. Felleskjøpet Agri speiler i stor grad utviklingen i jordbruket, men et massivt dataangrep som rammet Granngården, konsernets butikkdrift i Sverige, gjorde året alt annet enn normalt for konsernet.

For øvrig har virksomheten i 2024 vært preget av stabil og god drift, men helt på slutten av året er det i ettertid oppdaget en stor produksjonsfeil ved kraftfôrfabrikken på Skansen. Styret er generelt sett fornøyd med kvalitetsarbeidet som ble iverksatt i hele konsernet etter de uønskede og kostbare hendelsene i 2023, men vil følge opp administrasjonen tett i etterkant av denne nye hendelsen.

I 2024 har landbruket vært påvirket av ettervirkningene fra det svake avlingsåret i 2023, samt vedvarende høye kostnader og renter. En svak norsk krone har forsterket disse utfordringene, noe som har svekket bøndernes kjøpekraft og investeringskapasitet. Selv med et relativt gunstig jordbruksoppgjør og bedre avlinger i 2024, vil de positive effektene bare gradvis bli merkbare over tid. Anleggsbransjen, som har blitt en viktig

sektor for selskapets maskinvirksomhet, opplever også økonomiske utfordringer med økte kostnader og redusert aktivitet. Forbrukermarkedets aktivitet reflekterer den generelle økonomiske utviklingen og kjøpekraften, hvor høye kostnader, høy rente og sterk konkurranse har skapt et krevende marked. Detaljhandelen har generelt sett opplevd en økning i omsetning, men en nedgang i volum i 2024, noe som også påvirker Felleskjøpet Agri sin detaljhandelsvirksomhet. Økt konkurranse og press på marginer er merkbart i alle markeder.

Dataangrepet mot Granngården er imidlertid den faktoren som har hatt størst innvirkning på konsernets resultat i 2024.

DATAANGREPET PÅ GRANNGÅRDEN
Natt til 20. januar 2024 ble et dataangrep rettet mot et av Tietoevrys datasentre i Sverige, ett av de mest omfattende angrepene i svensk historie. Angrepet påvirket rundt 80 av Tietoevrys kunder i både offentlig og privat sektor, inkludert Felleskjøpet Agri sitt heleide datterselskap, Granngården AB. Andre enheter i Felleskjøpet Agri-konsernet ble ikke påvirket.

Samme dag som angrepet inntraff, ble det iverksatt tiltak i både Granngården og sentralt i Felleskjøpet Agri. Granngården varslet det svenske Datatilsynet og anmeldte hendelsen. Selv om Granngårdens IT- og virksomhetssystemer ble fullstendig lammet, klarte de å gjenåpne alle butikker med manuelle betalings-systemer og begrenset systemstøtte den 23. januar.

Dataangrepet har hatt svært store konsekvenser for driften av Granngården i hele 2024. Det har medført store omsetningstap og ekstraordinære kostnader, og en foreløpig beregning viser en negativ påvirkning på konsernets resultat på 166 millioner svenske kroner. I resten av konsernet er utvikling og resultat samlet sett bedre enn året før.

Felleskjøpet Agri mener Tietoevry er ansvarlig for konsekvensene dataangrepet medførte for Granngården og har reist voldgiftssøksmål mot selskapet for direkte og indirekte kostnader som følge av hendelsen. Søksmålet føres i Sverige i henhold til svenske rettsregler.

Etter å ha konstatert at Granngårdens eksisterende virksomhetssystemer ikke kunne gjenopprettes, besluttet styret i Granngården å fremskynde

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

«Initiativet K24 er starten på et kontinuerlig arbeid for å skape en enda bedre forbedrings- og kvalitetskultur i konsernet»

implementeringen av den allerede planlagte nye systemplattformen, som på dette tidspunktet var 85 prosent ferdigstilt. Dette har vært en omfattende prosess. Ved utgangen av 2024 var Granngårdens IT-infrastruktur og driftssystemer gjenoppbygget, og det forventes nær normal drift fra 2025.

Styret er svært tilfreds med den raske håndteringen og det krevende arbeidet som er utført. Uten den store innsatsen fra administrasjonen og de ansatte i Granngården og resten av konsernet, kunne konsekvensene og kostnadene blitt betydelig større. Dataangrepet synliggjør sårbarheten i dagens digitale verden og hvor viktig det er å ha god sikkerhet i alle ledd. Norske myndigheter har advart mot økte trusler innenfor cyberkriminalitet og at næringslivet må møte truslene med større bevissthet og økt sikkerhet. Dette tar styret, konsernledelsen og de ansatte i Felleskjøpet Agri på største alvor.

VIRKSOMHETSSTYRING OG KVALITET

Dataangrepet på Granngården i 2024 var med på å ytterligere forsterke bevissheten om at virksomhetsstyring – herunder IT-sikkerhet, risikostyring og internkontroll – blir enda viktigere

framover. Dette er noe styret er veldig opptatt av og følger opp i sitt arbeid. Ikke minst gjelder dette Felleskjøpet Agri sin rolle som landets største produsent av dyrefôr, der styret er opptatt av å sikre beredskap og leveringsevne i kritiske situasjoner. Etter kvalitetshendelsene i 2023 er det innført en rekke tiltak for å hindre slike hendelser, samt lagt stor vekt på å rydde opp overfor kunder og omgivelser. Styret er fornøyd med at administrasjonen har satt sterkt fokus på kvalitet i alt arbeid, men erkjenner samtidig at det fortsatt vil være nødvendig å ettergå systemer, rutiner og etterlevelse for å stadig bli bedre.

Det er igangsatt mye godt arbeid for å kartlegge og forstå årsakene til det som har skjedd. Det er gjennomført interne og eksterne granskninger og gjennomganger av hendelsene i 2023. Målet har vært å trekke lærdom og bruke disse gjennomgangene til å skape varige forbedringer. Etter rapportering til styret har resultatet av granskningene og gjennomgangene blitt delt med distriktsrådslederne.

Kvalitetsprogrammet K24 er starten på et kontinuerlig arbeid for å skape en enda bedre forbedrings- og kvalitets-

kultur i konsernet. Foruten å trygge driften, vil kvalitetsarbeidet være positivt for kundetilfredshet, medarbeider-tilfredshet og selskapets økonomi.

Felleskjøpet Agri står midt i en omfattende prosess med å innføre nytt forretningssystem i hele morselskapet, som avløsning for det egenutviklede systemet FK-Meny. Det nye systemet tar i bruk prosessorientert styringsmetodikk og gir økt sikkerhet og styrket personvern. Økonomiadministrasjonen tok i bruk systemet i februar 2022. Planen var at løsningen for vareforsyning med emballerte varer skulle settes i gang i februar 2025. Som følge av forsinkelser i prosjektet, er dette utsatt til etter sesong høsten 2025 for å redusere risiko for

både selskapet og bonden dersom det skulle oppstå innkjøringsproblemer. Det er videre planlagt at salg og egenproduserte varer skal inn i systemet i februar 2026. Systemet representerer en stor investering og gir også betydelige økte drifts- og lisenskostnader. Men når det er fullt installert, har Felleskjøpet Agri et fremtidsrettet system som gir gode muligheter for effektivisering og videreutvikling av forretningen.

Felleskjøpet Agri har vært medlem av Etisk handel Norge siden 2014, og rapporterer årlig i henhold til deres rammeverk. Rapporten dekker Felleskjøpet Agri sin rapportering i henhold til åpenhetsloven og er tilgjengelig på Etisk Handel Norge [sin nettside](#).

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

«Lokalt ansatte og tillitsvalgte ved Felleskjøpet Agri sine avdelinger over hele landet har i 2024 gjennom lokale arbeidsutvalg jobbet enda mer aktivt for å stimulere til økt aktivitet, større omsetning og bedre lønnsomhet gjennom lokale aktiviteter og markedsinnsikt »

ØKONOMISK RESULTAT OG BONUS

Året har krevd stram økonomisk styring med vekt på lav finansiell risiko for å sikre god likviditet og handlingsrom i en omskiftelig og usikker verden. I hele konsernet er det arbeidet for å redusere kapitalbinding, konsentrere lagre om varer som bonden har størst behov for og som selger mest, samt forhandlinger med leverandører. Det er innført ansettelsesstopp og gjennomført restruktureringer for å redusere kostnads- og kapitalbasen. I alt dette arbeidet legges det vekt på tiltak med varig effekt. Styret er tilfreds med arbeidet og er av oppfatning at dette har vært viktig for å redusere finanskostnadene og sikre konsernet gunstig priset lånefinansiering.

Konsernet Felleskjøpet Agri hadde i 2024 en omsetning på 21,2 milliarder kroner, som er på nivå med 2023. Konsernets driftsresultat før avskrivninger (EBITDA) ble 758 millioner kroner, mot 899 millioner kroner i 2023.

I morselskapet ble EBITDA 369 millioner kroner, ned fra 395 millioner kroner året før. Resultat før skatt ble 15,2 millioner kroner i konsernet og 23,6 millioner kroner i morselskapet.

Styret ser ikke det økonomiske resultatet i 2024 som tilfredsstillende. Men det er grunn til å understreke at tapene i Granngården og restrukturerings- og avviklingskostnader i deler av virksomhetene er sterkt medvirkende til dette. Styret mener konsernet må styrke resultatene i årene framover. Det er nødvendig for å ha tilstrekkelig evne til å vedlikeholde, fornye og utvikle konsernet.

Det er et klart mål for styret å levere resultater som gjør det mulig å kunne vedta å utbetale etterbetaling (bonus) til eierne, og at dette bør være stabilt over tid.

LOKAL LØNNSOM VEKST

Styret foretar i samarbeid med administrasjonen en større gjennomgang av strategien hvert fjerde år, men har

også årlige gjennomganger for å kunne gjøre oppdatering og justeringer. Hovedmålene i strategien ligger fast. Gjennomgangen i 2024 har imidlertid skjerpet søkelyset på fremtidig lønnsom vekst for å motvirke økte kostnader og sikre investeringskraft.

Relativt stabil innenlandsk mat-produksjon, færre bønder og større konkurranse tilsier at det ikke kan forventes vesentlig vekst i konsernets primæraktiviteter mot jordbruket. Samtidig er det viktig for Felleskjøpet Agri og selskapets kunder å opprettholde god leveringsevne over hele landet. Felleskjøpet Agri har lenge lykket godt mot forbrukermarkedet med produkter og tjenester som utnytter Felleskjøpet Agri sin kompetanse og som grenser inntil kjernevirksomheten. Dette har betydd mye for lønnsomheten i konsernet og opprettholdelsen av en spredt avdelingsstruktur. Styret ser fortsatt vekstmuligheter i forbrukermarkedet, blant annet ved å fortsette å

tilpasse åpningstider og kundetilbud til lokale behov. Erfaringene har vist at det er vekstaktiviteter nær kjernevirksomheten og Felleskjøpet Agri sine naturlige fortrinn som har potensial for å lykkes best, og det er her det er naturlig å finne nye lønnsomme vekstområder.

Styret ser også potensial for større aktivitet både mot jordbruket og forbrukermarkedet lokalt i tilknytning til avdelingene. Dette er et mål som er ytterligere forsterket i 2024. Lokalt ansatte og tillitsvalgte ved Felleskjøpet Agri sine avdelinger over hele landet har i 2024 gjennom lokale arbeidsutvalg jobbet enda mer aktivt for å stimulere til økt aktivitet, større omsetning og bedre lønnsomhet gjennom lokale aktiviteter og markedsinnsikt. Sterkere fokus på lokal lønnsom vekst er avgjørende for drift og opprettholdelse av avdelingene, og det er en forutsetning at alle på sikt må drifte med positive resultater.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

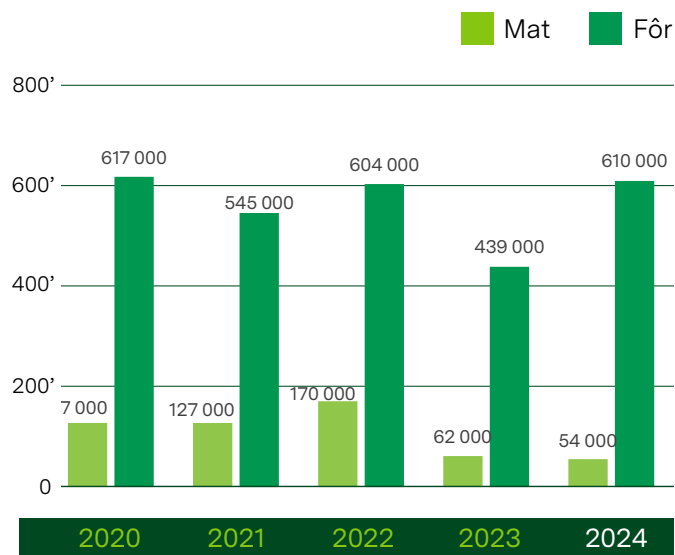
Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

KJØP AV NORSK KORN (tonn)

LANDBRUK

Landbruksvirksomheten har hatt en positiv utvikling i 2024. I jordbruket ble det et år med ganske normale kornavlingsvolumer og til dels store grovfôravlinger for mange. Etter en fin vår og varm og tørr forsommer, ble resten av vekstsesongen preget av mye regn. All nedbøren og vanskelige innhøstingsforhold førte til redusert kornkvalitet med lave hektolitervekter og lav matkornandel. Nedbøren gikk også ut over kvaliteten på mye av grovfôret.

Korn

De tre siste årene har vist hvor store svingninger det kan være i det norske kornmarkedet. Etter rekordåret 2022, ble 2023 et kriseår, mens 2024 igjen ble volummessig mer normalt. For kornbransjen og Felleskjøpet Agri som landets største kornhandler, representerer de store svingningene en krevende uforutsigbarhet med konsekvenser for mottak, lagring og økonomi. De store variasjonene

understreker behovet for beredskapslagring av matkorn og såkorn, noe som forsterkes av den usikre verden vi lever i. Styret har stilt seg fullt og helt bak regjeringens beslutning om å gjenoppta beredskapslagring av matkorn. Arbeidet med dette kom i gang i 2024. Felleskjøpet Agri-konsernet vil delta i det videre arbeidet med beredskapslagring. Styret har imidlertid understreket at dette er et samfunnsansvar og at staten må dekke alle kostnader. Under auksjonene i 2024 ble Norgesmøllene, som er majoritetseid av Felleskjøpet Agri, tildelt lagring av 9 000 tonn mathvete.

I sin prognose fra november 2024 anslår Felleskjøpet Agri som markedsregulator årets norske avling av korn og proteinvekster til 1 211 500 tonn.

Hveteavlingen er anslått å bli 26 prosent mindre enn siste fem års gjennomsnitt. Med en forventet mathveteandel på bare rundt 30 prosent, gir dette behov

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

for betydelig import. På grunn av kvalitetsproblemer er det også behov for å importere over halvparten av mathavren norske produsenter har behov for. Interessen for å dyrke bygg er stor og yterike sorter har gitt økte avlinger. Markedsregulator advarer mot konsekvensene av overproduksjon av bygg dersom utviklingen fortsetter og oppfordrer kornprodusentene til å dyrke flere kornarter. Felleskjøpet Agri har blant annet stimulert til økt produksjon av proteinvekster som åkerbønner, erter og oljevekster gjennom priser og avtaler.

I perioden 1. juli til 31. desember mottok Felleskjøpet Agri nær 580 000 tonn korn. Ansatte ved alle kornmottak har gjennomgått Felleskjøpet Agri sin interne kornskole med fokus på systematikk, kvalitet og standardisert praksis ved kornmottakene. Dette har vært et kvalitetsløft og mottak og lagring har stort sett fungert godt i inneværende sesong.

Kraftfôr

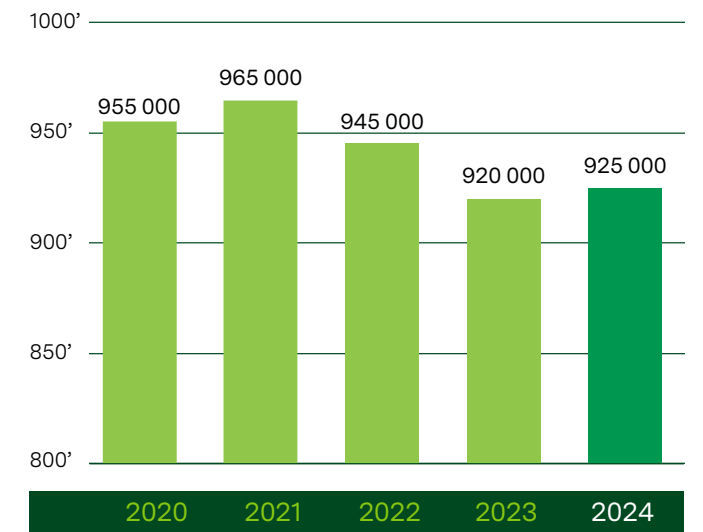
Felleskjøpet Agri sitt samlede salg av kraftfôr økte i 2024, etter noen år med nedgang. Dette skyldes positiv utvikling i markedsandeler i et svakt voksende totalmarked, særlig i det stadig voksende markedet for kylling og egg. Samlet salg av kraftfôr ble 925 000 tonn, som er 0,5 prosent mer enn året 2023. Nedgangen i salget av drøvtyggerfôr flatet ut i 2024, som følge av økt etterspørsel etter melk. Salget av svinefôr har hatt en mindre nedgang, mens det har vært vekst for fjørfefôr. Ved inngangen til 2025 er kraftfôrmarkedet preget av forventninger om økt melkeproduksjon, mindre nedgang for storfe- og småfekkjøtt, relativt stabilt for svinekjøtt og godt driv for kylling og egg. Stadig flere svineprodusenter har SPF-besetninger med svært høy helsestatus. Stadig friskere og mer føreffektiv gris bidrar til god dyrevelferd og bedre økonomi for bonden. Det forventes at dette vil føre til lavere kraftfôrforbruk i

svineproduksjonen de kommende årene, noe som kan påvirke balansen i det norske kornmarkedet, da svinefôret har høy andel norskprodusert bygg.

Det legges stor vekt på at Felleskjøpet Agri som markedsaktør bidrar til å bruke opp det norske kornet. Dette forutsetter at den norske kornavlinga er best mulig tilpasset behovene. Foruten riktig fordeling mellom kornartene, vil været alltid ha innvirkning på avlinga, slik som i 2024. I inneværende sesong er det noe mer av både bygg og havre enn det kraftfôrindustrien har behov for. Overskudd av fôrhavre skyldes at mye havre ikke tilfredsstilte matkvalitet, og av samme grunn er det i tillegg også god tilgang på fôrhvete. Generelt lavt proteininnhold i årets korn, gir behov for noe mer import av proteinråvarer enn i et normalår.

Etter nedlegging av kraftfôrproduksjonen på Bergneset i Troms, la Felleskjøpet Agri

VOLUMUTVIKLING KRAFTFÔR (tonn)

i 2024 om sin distribusjon av drøvtyggerfôr i Nord-Norge. Fôr fraktes nå med båt og bil fra fabrikker i Midt-Norge. Det er opprettet distribusjonspunkter i Harstad, på Bergneset og i Smalfjord, der fôr overføres til bulkbil for frakt ut til kunde.

I løpet av 2024 er nær alle reklamasjonsaker ferdigbehandlet etter at det sommeren 2023 ble produsert fjørfe- og svinefôr med for høyt innhold av selen ved fabrikkene på Skansen i Trondheim. Felleskjøpet Agri har vært opptatt av god dialog med kraftfôrkundene og av å rydde opp i saken. Styret er glad for at hendelsen synes å være avklart til de flestes tilfredshet.

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

«Til tross for at prisene på mineralgjødning har gått mye ned siden rekordnivåene i 2022, synes salget å ha etablert seg på et nivå rundt 15 prosent lavere enn det som tidligere var normalt»

Plantekultur

Innenfor plantekulturområdet ble 2024 et både normalt og unormalt år. Det mest unormale startet med det dårlige kornåret i 2023 som førte til en svært vanskelig såkornsituasjon, ikke bare i Norge, men i hele Norden og Nord-Europa. Myndighetene ga dispensasjon til å selge såkorn med lavere spireevne. Det ble satt i verk en rekke tiltak og man klarte å dekke etterspørselen. Mange kunder fikk imidlertid ikke de arter og sorter som de ønsket. Også i 2024 er det dårlig kvalitet på mye av såkornet. Vanskelige innhøstingsforhold og kjølig høst førte til dårlig spireevne og høy spiretreghet. Felleskjøpet Agri sin ThermoSeed-behandling er gunstig for å motvirke spiretreghet. Det er også denne sesongen behov for import av såkorn, men ikke i samme omfang som forrige sesong. Salget av såkorn til høstkorn var nær normalt, men det antas at mer enn halvparten ikke ble sådd på grunn av vanskelige værforhold.

Salget av engfrø og vårsådde fangvekster har vært normalt, men regnfull august ga vanskelige forhold for å etablere høstsådde fangvekster. Det er økende etterspørsel etter engfrøblandinger tilpasset resåing av eng uten konvensjonell jordarbeiding. Interessen for fangvekster er også økende.

Til tross for at prisene på mineralgjødning har gått mye ned siden rekordnivåene i 2022, synes salget å ha etablert seg på et nivå rundt 15 prosent lavere enn det som tidligere var normalt. Gjødselprisene er sterkt påvirket av priser på naturgass som er råstoff til ammoniakk i gjødselproduksjonen, samt svak norsk krone mot euro og dollar, og er fortsatt høyere enn før krigen i Ukraina. Prisene følger imidlertid igjen en mer normal prisløype gjennom sesongen. Både i 2023 og 2024 har nedgangen i salget kommet i høsthalvåret, mens salget på våren har økt. Dette skaper utfordringer. Noen steder

måtte en del bønder vente på gjødning, både på grunn av høy etterspørsel og logistikkutfordringer. Tiltak er satt inn for å unngå at dette gjentar seg i 2025.

Salget av plantevernmidler tilsvarte et godt normalår i 2024 til tross for at bøndene trolig hadde en del midler på lager etter 2023-sesongen.

Totalforbruket av konserveringsmidler er svakt nedadgående. Det er nedgang for syrer og noe oppgang for salt og biologiske midler. Felleskjøpet Agri selger nå like mye syrer til havbruksnæringen som til landbruket, der syre brukes til å konservere avfall fra slakteriene og død fisk.

Felleskjøpet Agri kom i 2024 i full drift med sitt nye innsamlingssystem for landbruksplast i samarbeid med selskapet Norsirk. Dette gjorde at gjenvinningsavgiften ble redusert i 2024.

Systemet er stort sett blitt godt mottatt blant bøndene. Det ble samlet inn 225 tonn med storsekker og ca. 800 tonn rundballefolie.

Industristruktur

Etter nedleggelsen av kraftfôrfabrikken på Bergneset i Troms, har styret etter administrasjonens anbefaling vedtatt å videreføre dagens industristruktur både i Midt- og Sør-Norge. Systematisk gjennomgang av den konvensjonelle kraftfôrproduksjonen og verdikjeden for økologisk korn og kraftfôr viser at dagens struktur er kostnadseffektiv så lenge det ikke skjer vesentlige endringer i markedet eller er nødvendig å foreta større investeringer knyttet til fabrikkene. Det vil bli foretatt nye vurderinger dersom det oppstår store investeringsbehov eller endringer i rammevilkår.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppkjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Prosjekter for å redusere miljøbelastninger og klimautslipp

Felleskjøpet Agri arbeider med en rekke prosjekter for å redusere miljøbelastninger og klimautslipp. I forretningsområdet Landbruk spenner arbeidet fra nye dyrkingsmetoder av matkorn til unik energisparing i kraftfôrproduksjonen.

Felleskjøpet Agri og datterselskapene Norgesmøllene og Mesterbakeren gikk i 2024 sammen med Yara og Reitan Retail om et prosjekt for å produsere brød med betydelig lavere klimabelastning. Yara vil levere mineralgjødning basert på ammoniakk produsert på metangass fra organisk avfall, og sommeren 2024 lot Felleskjøpet Agri elleve utvalgte bønder

prøve ut agronomiske tiltak for å redusere klima- og miljøbelastning i korndyrkinga. Klimabrød vil etter planen bli lansert i REMA 1000-butikker senhøstes 2025. Styret ser det som en forutsetning at prosjektet involverer hele verdikjeden, for å sikre at kostnader som en mer klimavennlig produksjon påfører bonden skal kunne tas ut i økte priser til forbruker. Det arbeides parallelt med andre matverdikjeder basert på erfaringene fra klimabrød og lavkarbongjødsel.

I februar 2024 foretok klima- og miljøvernminister Andreas Bjelland Eriksen den offisielle igangkjøringen av en ny industriell varmepumpe ved Felleskjøpet Agri sin kraftfôrfabrikk på Skansen i

«Innendørsmekanisering har hatt en positiv utvikling i 2024 med en omsetningsøkning på nærmere ti prosent»

Trondheim. Varmepumpa bidro med å redusere strømforbruket i fabrikken med 2,5 gigawatttimer i 2024, som tilsvarer energiforbruket til rundt 150 husstander. Pumpa utnytter spillvarme og erstatter fabrikkens dampkjele og bidrar til betydelig lavere klimaavtrykk.

Innendørsmekanisering

Til tross for et noe avventende marked, har innendørsmekanisering hatt en positiv utvikling i 2024 med en omsetningsøkning på nærmere ti prosent. Storfe, som veier tungt i porteføljen, har stabil utvikling. Investering i melkeboter er fortsatt høy. De første robotene er nå 20-25 år gamle, og utskiftningstakten øker og utgjør nå

40 prosent av robotomsetningen. Ved årsskiftet ble det inngått ny femårsavtale med DeLaval. Utstyr til gris har hatt størst vekst i 2024, og det er fortsatt god og stabil aktivitet innenfor kylling og egg. Utstyr og anlegg til korn har hatt svakere utvikling de siste årene. FK Bygg har vært gjennom en restrukturering og kan vise til økt salg. Byggavdelingen har sentral godkjenning. I 2024 er I-mek Ettermarked etablert som eget satsingsområde, for å styrke kundeoppfølgingen. Samlet ordresreserve ved inngangen til 2025 er høyere enn for ett år siden. Det forventes fortsatt stor aktivitet innen innendørsmekanisering, og Felleskjøpet Agri er i ferd med å øke bemanning og kapasitet på området.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

«Felleskjøpet med John Deere ble markedsleder i 2024, til tross for usikre tider og begrenset investeringsevne blant kundene»

MASKIN

Maskinbransjen er rammet av høye kostnader og renter, usikre tider og begrenset investeringsevne blant både bønder og entreprenører. Dette er trenden i store deler av Europa, og Norge er ikke noe unntak. Svak norsk krone har økt prisene på importerte maskiner og forsterket utfordringene i det norske markedet. Det samme har ettervirkningene av det dårlige jordbruksåret i 2023.

Maskinvirksomheten i Felleskjøpet Agri er selvfølgelig sterkt påvirket av denne utviklingen.

Felleskjøpet Agri har i 2024 arbeidet med å redusere kostnadene i tråd med markedsutviklingen, og styret er orientert om situasjonen flere ganger i løpet av året. Dette er starten på en nødvendig og langsiktig omstilling av maskinvirksomheten. Kortsiktig er det gjort tilpasninger med omorganisering

og bemanningsreduksjoner, og det jobbes hardt med å tilby konkurranse-dyktige produkter. Blant tiltakene er nedlegging av Grønt Maskin, som har ligget i Felleskjøpet Vekst, og overføring av deler av denne virksomheten til forretningsområdet Maskin. Når prosessen er fullført og agenturer er på plass, er målet at Felleskjøpet Agri skal bli en sterkere leverandør til grønnsaksprodusenter og innenfor vanning og gjødselhåndtering. Det er også gjort en gjennomgang av verkstedstrukturen for å tilpasse seg markedet, effektivisere driften, stå bedre rustet til å rekruttere dyktige mekanikere og tilby den kompetanse som kundene og maskinene krever. Høsten 2024 ble verkstedtjenestene ved avdelingen på Holstad flyttet til avdelingen på Mysen.

John Deere topper traktorsalget i Norge med en markedsandel på 22,7 prosent og er med det markedsleder for fjerde året på rad. John Deere har vært godt

posisjonert for utviklingen mot stadig større maskiner, og har de siste fem årene nesten doblet sin markedsandel fra 16 til over 30 prosent for stortraktorer. Det norske traktormarkedet er betydelig redusert de siste årene, og bare i 2024 ble nedgangen 12,2 prosent. John Deere lanserte de to nye modellseriene 5M og 6M i 2024 som er forventet å bli attraktive i det norske markedet. John Deere kom også med nye treskermodeller og andre nyheter i 2024 som er godt mot-tatt. Totalmarkedet på tresker har gått ned fra 79 til 56 solgte maskiner, hvorav Felleskjøpet Agri har levert henholds-vis seks Sampo og seks John Deere treskere. Når det gjelder selvgående finsnittere er det et marked som er i vekst, og Felleskjøpet Agri har levert fire nye maskiner til sesongen og passert hele 35 nye finsnittere siden 2015.

Salget av redskap har mindre nedgang enn traktor. Felleskjøpet Agri har

stabile markedsandeler, og salget ved inngangen til 2025 er bedre enn for ett år siden, blant annet i kjølvannet av den suksessfulle Agroteknikk-utstillingen. Salg til entreprenører innenfor anlegg og vegvedlikehold har vært mest stabilt.

Felleskjøpet Agri og Väderstad kunne i 2024 markere 50-års samarbeid. Samarbeidet har bidratt til at maskinene fra den svenske redskapsprodusenten på mange måter har satt standarden i dette markedet i Norge. Sammen med Väderstad og sine andre redskaps-leverandører, som John Deere, Avant, Kverneland, Tume og Tokvam, har Felleskjøpet Agri Norges bredeste tilbud av maskiner og utstyr med sterke posisjoner i markedet. Det er i 2024 inngått nye forhandleravtaler med blant andre danske Jyfa på dyrehengere, østerrikske Bauer på vanningsutstyr og franske Monosem på såmaskiner.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Presisjon og kompetanse

Felleskjøpet Agri er markedsledende innenfor presisjonsjordbruk. Teknologien sikrer mer nøyaktig og optimal bruk av maskiner og driftsmidler og bidrar til økt lønnsomhet og mer miljøvennlig drift. Presisjonsteknologien utvikler seg raskt innen både jordbruk og husdyrhold, blant annet ved bruk av kunstig intelligens. Dette gjør at bonden stiller større krav og har økt behov for opplæring, rådgiving og oppfølging for å dra full nytte av verktøyene de investerer i. Det ligger stort potensial i å få flere til å utnytte mer av teknologien de har tilgjengelig. Felleskjøpet Agri tok tidlig et strategisk valg om å satse på presisjons-teknologien og utvider stadig sitt tilbud til kundene. En nyhet i 2024 var opprettelsen av Team Korn, der selgere i de

viktigste kornområdene, Felleskjøpet Agri sine produkt- og presisjonseksperter og eksperter fra maskinleverandørene spisser kompetansen mot kundene.

Felleskjøpet Agri vil dessuten kunne dra nytte av at flere av selskapets viktigste leverandører har startet spennende samarbeid innen området. John Deere og Yara spleiser digital kompetanse og avanserte maskiner med agronomisk kunnskap innen planteproduksjon, og John Deere og DeLaval har startet utveksling av data om avlinger og dyras prestasjoner for å forbedre effektivitet og bærekraft i melkeproduksjonen.

Felleskjøpet Agri solgte seg i 2024 ut av Dataväxt, som tilbyr styringsverktøy innen planteproduksjon. Felleskjøpet

Agri satser nå sammen med TINE i det felleseide selskapet Mimiro på deres Eana-verktøy, som foreløpig har sterkest fokus på grovfôrdyrking, melk- og kjøttproduksjon.

Service, garanti og finansiering

Felleskjøpet Agri lanserte i 2024 nye og forbedrede service- og garantiavtaler for sine maskinkunder. Avtalene har ingen eller lav egenandel og større fleksibilitet for å imøtekomme kundenes krav.

Under Agroteknikk introduserte Felleskjøpet Agri John Deere Finance i Norge. Finansieringsordningen vil være blant markedets aller beste og sikrer John Deere-kundene gunstige og forutsigbare betingelser og enklere og mer oversiktlig maskinøkonomi i hele leasingperioden.

Effektiv delehåndtering, ny delebutikk på nett

Håndtering og distribusjon av deler fungerer nå godt, og sentrallageret på Gardermoen er i god drift. Det er mange gode tilbakemeldinger fra kunder og verksteder over hele landet, som ved bestilling på ettermiddagen får levert delene til Felleskjøpet Agri sine avdelinger neste morgen eller formiddag.

Under Agroteknikk lanserte Felleskjøpet Agri også nyheten «agrideler.no». Dette er en nettbutikk der det kan bestilles deler til traktorer og maskiner av alle merker. Det vil være et enkelt og effektivt handelssted for deler av riktig kvalitet til riktig pris, enten man velger originaldeler eller andre, ofte rimeligere løsninger.

«Felleskjøpet Agri sine butikker i Norge har hatt en liten vekst i omsetningen i 2024, om lag på nivå med øvrig detaljhandel innenfor samme segment»

DETALJHANDEL

Fra august 2024 ble det gjennomført en ny organisering av detaljhandelsvirksomheten i konsernet. Detaljhandel Norden, som tidligere omfattet butikkvirksomheten i både Norge og Sverige, ble oppløst og virksomheten i de to landene organisert som selvstendige kjeder. Felleskjøpet Agri sine butikker i Norge er etter dette en egen kjede med tettere kontakt til den øvrige norske virksomheten, mens Granngården er et heleid datterselskap og lagt inn i Felleskjøpet Vekst.

Detaljhandelsmarkedet i Norge har i 2024 vært preget av sterk konkurranse og marginpress. Høye renter og høy prisvekst har ført til hard kamp om kundens lommebok, og det har vært en dreining mot lavprisprodukter i flere bransjer. Dette forventes å dempes noe fremover.

Detaljhandelen i Norge hadde i 2024 en omsetningsvekst på ca. fem prosent, mot fire prosent i 2023.

Felleskjøpet Agri sine butikker i Norge har hatt en liten vekst i omsetningen i 2024, om lag på nivå med øvrig detaljhandel innenfor samme segment. Salget er væravhengig både i Norge og Sverige. En snørik vinter og en gunstig vår ga en god innledning på året og et sterkt første halvår, mens en sommer og høst med mye nedbør gjorde det mer krevende å opprettholde kundestrømmen i butikkene. Det er løpende vurdering av bemanning og åpningstider med tanke på kundestrøm.

Etter flere år med høy vekst, særlig under pandemien, ser vi i 2024 at norske nettbutikker utvikler seg mer på linje med øvrig detaljhandel. Netthandelen

utgjør fortsatt under 15 prosent av total detaljhandel. Netthandel innebærer at produsenter og forbrukere får større makt i verdikjeden på bekostning av butikkene, og det er nedgang i antall butikker. Felleskjøpet Agri satser på at nettbutikken skal være en attraktiv salgskanal, noe som har gitt gode resultater. Salget i nettbutikken har økt med om lag 40 prosent i 2024.

Leveranser til butikkene gjøres mest effektivt fra hovedlager. Det er et mål å øke antall leverandører via hovedlageret på Gardermoen (FLOG), som innebærer en effektiv og god løsning for våre butikker.

Felleskjøpet Agri sine butikker i Norge er en viktig suppleringskanal for innsatsmidler til bonden. Fordelingen mellom produkter til bonden og øvrige butikkvarer holder seg stabilt.

Kategorien hage/uterom hadde en god start på året med høy etterspørsel etter snøfresere og andre vinterprodukter. Det var også en sterk vår hvor særlig salget av robotklippere fra Segway, som Felleskjøpet Agri introduserte i 2024, ble en stor suksess. De GPS-styrte klipperne som ikke krever kanttråd, ble årets vinnerprodukt. Øvrige hageprodukter hadde et moderat salg gjennom sommeren.

Etter flere sterke år gjennom pandemien, har utviklingen i kjæledyrmarkedet stagnert noe samtidig som konkurransen har økt. Kategorien kjæledyr har hatt omsetningsvekst i 2024 selv om volumet av kjæledyrfôr solgt gjennom egne butikker har falt. Det er i 2024 foretatt en gjennomgang av strategien på kjæledyrområdet, der målet er å skape videre vekst, særlig på egenprodusert fôr.

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

«Etter fantastisk innsats fra alle medarbeidere, åpnet Granngårdens butikker få dager etter et lammende dataangrep. Hendelsen har likefullt preget driften og resultatene»

FELLESKJØPET VEKST

Felleskjøpet Vekst er et eget forretningsområde som forvalter og utvikler selskaper som konsernet har investert i for å understøtte Felleskjøpet Agri sitt formål. Porteføljen består av datterselskaper, felleskontrollerte virksomheter og tilknyttede selskaper. Selskapene er rettet mot den profesjonelle grøntbransjen, hage og hobby, kjæledyr, byutvikling og urbant jordbruk og digitale løsninger for landbruket.

2024 har vært et år med store omstillinger og restrukturering innenfor området. Mens selskapene innenfor de profesjonelle grøntnæringene har hatt et godt år, har det vært nødvendig å ta ned kapasiteten i de forbrukerrettede virksomhetene for å tilpasse dem til markedene som er tilbake på nivåene før koronapandemien.

Det har også skjedd store endringer i selskapsporteføljen. På grunn av manglende vekst og lønnsomhet er Grønt Maskin under avvikling og deler av virksomheten er overført til

forretningsområdet for Maskin. RJ Maskin i Sverige er avviklet og eierandelene i Dataväxt er solgt til Lantmännen. I tillegg ble den heleide butikkjeden Granngården overført til Felleskjøpet Vekst fra 1. august 2024 (se mer informasjon under Detaljhandel).

Det har vært behov for å bedre lønnsomheten og redusere kapitalbindingen i selskapene. I løpet av 2024 er antall årsverk i selskapene betydelig redusert.

Granngården

For Granngården startet januar med sterk vekst frem til IT-angrepet. Hele forretningssystemet til Granngården ble slått ut av angrepet og nytt system måtte bygges opp. Selv om butikkene etter stor innsats og med manuelle løsninger kom i drift etter kun noen dager, har dette påvirket vareforsyning, prissetting, innkjøp og kampanjevirkomheten gjennom det meste av året. Det har vært stort fokus på å få tilbake kundene som ikke kunne betjenes med de varene de etterspurte. Omsetningen i 2024 endte med en nedgang på åtte prosent fra året før.

I desember 2024 åpnet leverandøren Nowaste sitt nye lager i Jönköping som skal betjene Granngården. Dette er et topp moderne og automatisert logistikklager. I hovedsak vil det meste av vareflyten til butikkene gå via dette lageret, samt betjening av e-handelsordre. Integrasjon og overgang til det nye lageret gikk helt etter planen.

NORGRO

NORGRO er ledende leverandør av driftsmidler til yrkesdyrkere i Norge. Selskapet har økt omsetningen med rundt ti prosent i 2024, med særlig positiv utvikling innenfor kjerneområdene grønnsaksfrø, settepotet og setteløk. Omsetningsvekst og reduserte kostnader har gitt resultatforbedring. Selskapet tapte i 2024 om lag 10 millioner kroner på konkurs av en stor kunde. Dette tapet kom før NORGRO hadde avlagt sine regnskaper for 2023 og er derfor inkludert i 2023-resultatene i selskapsregnskapet for NORGRO. Siden konsernet hadde avlagt sine tall for 2023, er tapet inkludert i 2024-resultatene på konsernnivå.

Strategien for selskapet er oppdatert i 2024.

SW Horto

SW Horto er en tilsvarende aktør i Sverige som NORGRO i Norge, og har hatt god og stabil drift over flere år. I 2024 kan selskapet vise til positiv omsetningsutvikling, god kostnadskontroll og bedret resultat. Driftsmidler til golf, fotball og park og anlegg (landscaping) har utviklet seg til et viktig område for selskapet.

Nelson Garden

Nelson Garden er et ledende selskap innenfor hagebransjen i Norden og eies av Felleskjøpet Agri og Felleskjøpet Rogaland og Agder.. Betydelig fall i markedet har gjort det nødvendig med nedbemanning og omstilling de to siste årene, forbedringsarbeidet vil fortsette i 2025. Omsetningen er ned 12,5 prosent i 2024. Kostnadskuttene har likevel gitt en bedring i driftsmarginen, men resultatet før skatt er fortsatt negativt.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

- Dataangrepet Granngården
- Virksomhetsstyring og kvalitet
- Økonomisk resultat og bonus
- Lokal lønnsom vekst
- Landbruk
- Maskin
- Detaljhandel
- Felleskjøpet Vekst
- Cernova
- Eierstyring
- Markedsregulering Korn
- Jordbruksoppgjøret
- Eiendom
- Medarbeidere og organisasjon
- Økonomi
- Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

U.Reist

U.Reist etablerer og drifter grøntarealer i bygninger og byrom. Selskapet er i sterk utvikling med en vekst på hele 50 prosent i 2024 og god resultatutvikling i 2024. Organisasjonen er styrket gjennom året.

Mimiro

Mimiro er et selskap som eies av TINE, Felleskjøpet Agri og Gjensidige. Selskapet utvikler digitale verktøy for jordbruket. I 2024 har det vært fokus på videreutvikling av Eana 360-produktene som Eana Ku og Eana Skifte. Selskapet konsentrerer seg tydeligere om produkter rettet mot bonden, og har passert 1 000 brukere for Eana Skifte. Omsetningen i 2024 har vært stabil, EBITDA er positiv, men resultat før skatt er negativt som følge av planlagte avskrivninger knyttet til etableringen av selskapet.

Bioco

Bioco er et selskap som eies av Nortura og Felleskjøpet Agri. Bioco foredler råstoff fra fjørfeproduksjonen ved Norturas slakteri i Hærland. Mer enn halvparten av produktene fra Bioco går til produksjonen av fôr til kjæledyr ved Felleskjøpet Agri sin fabrikk i Vaksdal.

Halla Petfood

Felleskjøpet Agri kjøpte i 2023 nær femti prosent av den svenske kjæledyrfôrprodusenten Halla Petfood, og 2024 er første hele driftsår i Felleskjøpet Agri-konsernet. Selskapet har hatt sterk omsetningsøkning i 2024 til tross for utfordringer med tørrfôrproduksjonen hos ekstern leverandør og innkjøring av nye produksjonslinjer for fersk- og våtfôr. Selskapet er produsent av Appetittpølsene som ble introdusert i markedet i 2024.

PetXL/Pet Pawr Group

PetXL, der Felleskjøpet Agri har eid 13,5 prosent, ble i desember 2024 fusjonert med Pet Pawr Group (PPG). Felleskjøpet Agri har etter dette ca. to prosent av aksjene i PPG, som er et av de største selskapene i det nordiske kjæledyrmarkedet med en omsetning på ca. 1,1 milliarder kroner i 2024. Sammenslåingen gir muligheter for mer salg av Felleskjøpet Agri sitt kjæledyrfôr. I tillegg vil dette øke behovet for råvarer fra Bioco.

«Kronprins Haakon og kronprinsesse Mette-Marit besøkte samdyrkelaget Fåbro hage i september. Der gav U.Reist et innblikk i urbant landbruk, og styreleder Anne Jødahl Skuterud diskuterte sjølforsyning og matberedskap med kronprinsparet»

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

CERNOVA – KORNBASERTE
NÆRINGSMIDLER

Cernova-konsernet, som står for Felleskjøpet Agri sin mølle- og bakeri-virksomhet, har hatt et godt år i 2024. Konsolidert omsetning ble 3,3 milliarder kroner, som er på nivå med året før. I Cernova inngår blant andre selskapene Norgesmøllene, Mesterbakeren, Norgesbakeriene og Baker Brun. Cernova har også eierinteresser i Esbjerg Havnesilo (Valsemøllen) og Melcompagniet i Danmark og Skåne-møllen i Sverige. Fra 2024 er 50 prosent av Valsemøllen (tilsvarende Cernovas eierandel) konsolidert inn i konsernets regnskap. Det er i 2024 etablert en tydeligere selskaps- og ledelsesstruktur i konsernet med Cernova som industrielt holdingselskap og Norgesmøllene som selvstendig operativ enhet med eget styre som de andre datterselskapene.

Norgesmøllene, som er Norges største matmelprodusent med merkevaren Møllerens, har hatt god utvikling og klar resultatforbedring. Selskapet utvikler

stadig produkter og tar markedsandeler innenfor kategorier som havreprodukter, bars, müsli og granola. Møllerens skårer svært bra i forbrukertester, og det arbeides med å ytterligere tydeliggjøre merkevaren som norsk og eid av norske bønder. I 2025 starter Cernova, gjennom selskapet Norsk Havredrikk, Norges første og eneste produksjon av havredrikk basert på norske råvarer og norsk produksjon. Produktene vil fortsatt selges som Cernovas Urkraft-produkter og TINE sine Gyr-produkter.

Norgesgruppen sa høsten 2024 opp avtalen med Norgesmøllene om levering av matmel til gruppens dagligvarekjeder. Leveransene har pågått siden 2011 og stått for 10-15 prosent av Norgesmøllenes produksjon. Det er gjennomført betydelige kortsiktige kostnadsreduksjoner og også besluttet strukturelle tiltak på møllesiden som sammen med initiativ i markedet skal tilpasse virksomheten til generell overkapasitet i bransjen og bortfallet av avtalen. Som et resultat av dette, vil

«Norgesmøllene utvikler stadig nye produkter og tar markedsandeler innenfor kategorier som havreprodukter, bars, müsli og granola»

den norske beredskapskapasiteten for produksjon av matmel reduseres.

For andre år på rad, var det i 2024 lite tilgang på norsk matkorn og betydelig behov for import. Dette er håndtert på en god måte i Norgesmøllene uten forstyrrelser i driften.

I dagligvaremarkedet har det i lang tid vært nedgang i salg av ferske brød, mens frosne og langtidsholdbare brødvarer har vokst. Mesterbakeren, som er hovedleverandør til REMA 1000, har i stor grad klart å kompensere nedgangen i brødsalget med utvikling av og vekst innen andre produktområder. Sammen med god kostnadsstyring gjør dette at selskapet leverte et godt resultat i 2024. Mesterbakeren har i samarbeid med Norgesmøllene lansert «Urkraft Havrebrød», Norges første brød i dagligvare helt uten tilsetningsstoffer. Det er også suksess med sunne brødprodukter til REMAs «superhelt»-satsing mot barn og unge. Mesterbakeren, Goman, Bakehuset, MatPrat og Felleskjøpet Agri

som markedsregulator har i 2024 gått sammen om å kjøre et opplysningsprosjekt for å fremme brød og brødvarer og motvirke fallende salg. Prosjektet er basert på positive erfaringer fra andre europeiske land og iverksettes i 2025.

Norgesbakeriene er medeier i en rekke bakerier og bakeriutsalg over hele landet, og må som Mesterbakeren tilpasse seg redusert salg i dagligvare og storkjøkken. Det er god utvikling og lønnsomhet i bakeriutsalgene. Utfordringene er størst i Nord-Norge med lavere volumer og kostbar distribusjon. Her har det i 2024 blitt jobbet med omstillingstiltak for å snu en negativ resultatutvikling og sikre grunnlag for langsiktig lønnsomhet.

Opus Ingredients, Cernova Trading og møllene i Danmark og Sverige leverte gode resultater i 2024. Valsemøllen bygger ny havremølle i Esbjerg som etter planen settes i produksjon i 2025.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

EIERSTYRING

Felleskjøpet Agri er et samvirkeforetak eid av vel 36 000 bønder. Foretakets formål er å bidra til å styrke eiernes økonomi i landbruksvirksomheten på kort og lang sikt. Styring og ledelse er basert på demokratiske prinsipper i henhold til foretakets vedtekter. Styring og vedtekter følger norske lover og standarder, samt Felleskjøpet Agri sine etiske retningslinjer og mål for bærekraftig drift og matproduksjon. Eierstyring og selskapsledelse bygger på Samvirkeanbefalingen som er tilgjengelig på felleskjopet.no.

Eierne er inndelt i kretser som sender sine representanter til årsmøtet, som er foretakets høyeste organ. Årsmøtet velger konsernstyre, kontrollkomite, valgkomite og ekstern revisor. Konsernstyret består av åtte eiervalgte og fire ansattvalgte representanter. Ved årsskiftet hadde styret sju kvinner og fem menn. Styret har i 2024 hatt 17 møter, hvorav seks digitale. Kontrollkomiteen består av tre tillitsvalgte utenfor styret og fører tilsyn med virksomheten i henhold til instruks fra årsmøtet. Komiteen skal påse at foretaket følger lover, forskrifter, vilkår, vedtekter og vedtak, og legger fram beretning for årsmøtet.

Ny eierorganisering

Etter at styret høsten 2023 vedtok å foreta en gjennomgang av modellen for eierstyring, er det gjennomført en grundig prosess med tillitsvalgte i hele organisasjonen. Bakgrunnen for gjennomgangen er at det har skjedd store endringer siden organisasjonsmodellen ble etablert i forbindelse med fusjonen mellom Felleskjøpet Øst Vest

og Felleskjøpet Trondheim i 2007 og tilpasset fusjoneringen av Felleskjøpet Nordmøre og Romsdal inn i Felleskjøpet Agri i 2015. Etter dette har medlemsorganiseringen vært uendret, mens det i samme periode har blitt færre bønder, er gjennomført kommunesammenslåinger og endringer i infrastruktur, og Felleskjøpet Agri er etablert som konsern.

Styret tok derfor initiativ til å vurdere styresammensetning, kretsinnodelinger, distrikts- og regionorganisering og representasjon på årsmøtet våren 2023. Referansegruppe medlem startet å arbeide med disse spørsmålene allerede i august 2023. Saken ble drøftet i alle distriktsråd og på samling for alle tillitsvalgte på senhøsten 2023, og på ny gått gjennom i distriktsrådene og på eiermøtene våren 2024. Rett før sommeren gjennomgikk referansegruppe medlem og distriktsrådene konkrete forslag til endringer inn mot endelig styrebehandling.

Etter å ha behandlet saken i to styremøter og fremmet forslagene for distriktsrådslederne, vedtok styret følgende på sitt møte i september:

- Ingen endringer i styret og distriktsrådene.
- Eiervalgte årsmøteutsendinger reduseres fra 152 til 125.
- Antall kretser reduseres fra 113 til 98 etter følgende fordeling: Region 1 (÷ 1 krets), region 2 (÷ 1 krets), region 3 (÷ 1 krets), region 4 (÷ 2 kretser), region 5 (÷ 4 kretser), region 6 (÷ 1 krets), region 7 (÷ 1 krets) og region 8 (÷ 4 kretser). Styret har bedt regionene selv foreslå hvilke kretser som skal slås sammen.

- Hver krets skal fortsatt ha minst én utsending. Fra kretser med stor medlemsmasse og stor omsetning reduseres antall ekstra utsendinger med til sammen 12 tillitsvalgte. Antall ekstra utsendinger skal fortsatt bestemmes ut fra 60/40-fordeling mellom omsetning og antall medlemmer i kretsen. Dette vil være klart til eiermøtene i 2025 og endringene vil gjelde fra 2026.
- Styret innstiller på at de ansatte ikke skal være representert på årsmøtet, men overlater til årsmøtet å avgjøre dette spørsmålet.

I henhold til vedtektene er det styret som fastsetter geografisk inndeling, antall valgkretser, antall årsmøteutsendinger fra hver krets og ansattes representasjon i årsmøtet. Styret har lagt stor vekt på bred behandling av endringene som er foreslått og mener de er godt forankret i organisasjonen.

Samvirkeanbefalingen

Felleskjøpet Agri følger prinsippene i Samvirkeanbefalingen. Samvirkeanbefalingen er ikke lovpålagt, men er vedtatt og anbefalt av Samvirke, en interesseorganisasjon for norske samvirkeforetak. Styret ser det som riktig og positivt for Felleskjøpet Agri å følge Samvirkeanbefalingen. Formålet er at Samvirkeanbefalingen skal styrke tilliten til foretakene og bidra til størst mulig verdiskaping for eiere, medarbeidere, kreditorer og andre som har interesser i samvirkeforetakene, og samfunnet som helhet. Samvirkeanbefalingen følger samme grunnleggende prinsipper som retningslinjene for børsnoterte selskaper (NUES), men er basert på Samvirkeloven, samvirkenes særpreg og samvirkeforetak som selvstendig organisasjonsform.

Styret har i 2024 avgitt redegjørelse for Felleskjøpet Agri sin medlemsstyring og foretaksledelse i samsvar med Samvirkeanbefalingen.

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

«Utviklingen i kornsektoren de siste årene har gått i retning av mer dyrking av bygg på bekostning av hvete. Markedsregulator advarer mot overskudd av bygg»

MARKEDSREGULERING KORN

Felleskjøpet Agri er markedsregulator for korn. Markedsreguleringen skal legge til rette for uttak av jordbruksavtalens målpriser på korn, potet, epler og ti grønnsaker, sikre at alt det norske kornet kan bli brukt opp og skape balanse i kornmarkedet i Norge. De ansatte i Felleskjøpet Agri avdeling markedsregulering er organisert på egen lokasjon i Oslo og rapporterer til styret i Felleskjøpet Agri. Det er etablert et eget styreutvalg for markedsregulering korn. Utvalget gjennomgår og forbereder saker som skal til styrebehandling. Styret anser markedsreguleringen for korn som svært viktig for norske kornbønder, og mener Felleskjøpet Agri markedsregulator er den instansen som kan regulere markedet mest kostnadseffektivt for bonden.

Etter at partene i jordbruksoppgjøret vedtok å ta melk ut av målprismodellen på grunn av begrensningene i WTOs regelverk for internstøtte, er det nå kun korn det fastsettes målpriser for i jordbruksavtalen.

Markedsreguleringen skal gjennomføres på en konkurransenøytral måte og med

lavest mulig kostnader. Reguleringen finansieres av omsetningsavgiften på korn som belastes kornprodusentene. For sesongen 2024/2025 anbefalte markedsregulator en omsetningsavgift på ett øre/kg, som ble vedtatt av Omsetningsrådet.

Felleskjøpet markedsregulator gir hvert år en vurdering av markedet for mat- og fôrkorn og utviklingstrekk i kornsektoren foran jordbruksoppgjøret.

Utviklingen de siste årene har gått i retning av mer dyrking av bygg på bekostning av hvete. Dette skyldes flere faktorer. Værforholdene har gjort at det er sådd mindre høsthvete, men dette er ikke kompensert med tilsvarende større areal med vårhvete. De siste årene har det også kommet nye yterike sorter av bygg som gir mer avling og mindre risiko enn vårhvete. Felleskjøpet markedsregulator har derfor advart mot overskudd av bygg dersom utviklingen fortsetter, og har oppfordret kornprodusentene til å dyrke flere kornarter og proteinvekster.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

JORDBRUKSOPPGJØRET

Hovedprioriteringene i Felleskjøpet Agri sine innspill til jordbruksforhandlingene i 2024 var: Sikre lønnsomheten for kornprodusentene, styrke distriktsjordbruket og mangfoldet av kornprodusenter, økt konkurransekraft for norsk mat- og fôrindustri og utvikle nye markedsmuligheter for norsk korn, samt styrke agronomisk praksis som gir bærekraftig produksjon, økte avlinger og bedre økonomi. Felleskjøpet Agri konkluderte med at det ikke var markedsrom for prisøkninger på matkorn eller fôrkorn uten tilsvarende økning i prisnedskrivings- og matkorntilskudd. I en situasjon der markedet etterspør mer hvete og det trolig blir behov for lavere produksjon av bygg, ble det anbefalt å øke den relative prisforskjellen mellom mathvete og bygg/havre.

I jordbruksavtalen ble målprisene økt med 20 øre/kg for mathvete, beholdt uendret for matrug og økt med 7 øre/kg for bygg og havre. Prisnedskrivings-tilskuddet ble økt med 7 øre/kg for fôrkorn og matkorntilskuddet ble økt med 24 øre/kg. Det ble innført nye

arealtilskudd på 100 kr/daa for hvete og 200 kr/daa for proteinvekster. Den midlertidige ordningen med prisnedskrivningstilskudd på importerte karbohydratråvarer ble avviklet. Det skal utredes alternative finansieringsmuligheter for sortsutvikling/kornforedling med sikte på å endre dette fra 1. juli 2025.

Gjennomgang av korn- og kraftfôrpolitikken

Mandatet er: «Produksjon av korn, oljevekster og proteinvekster er særlig sentralt i arbeidet med å øke selvforsyningen. Partene er enige om en større gjennomgang av virkemidlene innenfor kornsektoren sett i lys av ambisjonene som ligger i Meld. St. 11 (2023–2024) og Stortingets behandling av denne. Partene er enige om at det etableres en partssammensatt arbeidsgruppe som skal vurdere virkemidlene i korn- og kraftfôrpolitikken.»

Partene i jordbruksforhandlingene nedsatte en arbeidsgruppe for å vurdere virkemidlene i korn- og kraftfôrpolitikken. Konkret ser gruppen på prisnedskrivings-tilskudd og matkorntilskudd, jevn tilgang

på norsk mathvete, lager- og tørkekapasitet, markedssignaler og prising mot produsent, frakttilskudd, arealtilskudd, beredskapslager for såkorn og økologisk kornproduksjon. Innstilling skal avgis i mars 2025.

Styret ser det som et overordnet mål å videreføre markedsordningen for korn, samt sikre konkurransekraften til norsk matkorn og norsk fôrkorn. Dette gir best sikkerhet for bonden.

Felleskjøpet Agri gir innspill til og bidrar med informasjon til arbeidsgruppen. Det er gitt innspill om blant annet

såkornberedskap, økologisk korn og fraktordninger, samt bidrag til arbeidet med å kartlegge lagerkapasitet. Felleskjøpet Agri har understreket viktigheten av å opprettholde prisnedskrivningstilskudd på fôrkorn og matkorntilskudd for å sikre den geografiske arbeidsdelingen – kanaliseringspolitikken – som er en bærebjelke i norsk jordbrukspolitikk. Kanaliseringspolitikken sikrer kornbondens inntekt samtidig som den reduserer kostnadene for husdyrbøndene og matmelindustrien, og bygger opp under målet om økt norsk matproduksjon og beredskap ved å utnytte hele landets jordbruksareal.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

EIENDOM

Datterselskapet Agri Eiendom forvalter de fleste av Felleskjøpet Agri sine egne eiendommer og innleieforhold, men ikke eiendommene til Cernova, Granngården og som hovedregel heller ikke industri-eiendommene i Norge. Målet er å ha en profesjonell eiendomsforvaltning som dekker Felleskjøpet Agri sine behov og ivaretar og utvikler verdiene av eiendommene. Bruksverdi er derfor viktig i tillegg til markedsverdi. I Norge disponerer morselskapet åtte fabrikker, over hundre butikker, 39 verksteder, 45 kornmottak og flere lagre. I tillegg kommer butikker, bakerier og lagre som datterselskapene disponerer. I Sverige disponerer Granngården 104 butikker, hovedkontor og hovedlager. I tillegg har de andre svenske datterselskapene kontor- og lagerbygg. Eiendommene i Sverige er i hovedsak innleid og forvaltes som hovedregel av datterselskapene som bruker eiendommene.

Avdelinger

I 2024 er det blant annet foretatt ny-åpning av avdelingen i Stryn, oppgradering av avdelingen på Skei med Felleskjøpet Agri sitt første maskinsenter, og oppgraderinger på Hamar og i Eidsvoll. Det er kjøpt nabotomter til avdelingene i Alta, på Stange og på Lunner, og i Bodø er eksisterende avdeling solgt og innflytting i ny avdeling er planlagt i 2026. I løpet av året er det gjennomført utbedringer og vedlikehold av eiendomsmassen for ca. 30 millioner kroner. Siden 2016, har Agri Eiendom investert nær 700 millioner kroner i rundt 40 prosjekter, både alene og sammen med andre. I tillegg er det inngått leieavtaler med eksterne utleiere for flere avdelinger. I 2024 har mye også handlet om areal- og reguleringsplaner i kommuner der Felleskjøpet Agri har viktige eiendommer. Foruten Stavanger Havnesilo, gjelder det blant andre eiendommene på Liertoppen, Tunga, Presthus og Klett i Trondheim.

For å frigjøre kapital, har styret godkjent å selge Felleskjøpet Agri sin andel av felleseide eiendomsselskaper som huser avdelingene på Tynset, på Brekstad og i Volda. Alle steder har Felleskjøpet Agri sikret seg langsiktige leieavtaler med muligheter for fornyelser for å sikre driften av avdelingene.

I 2023 gjennomførte Felleskjøpet Agri energimerking av alle oppvarmede bygg. Ved mange bygg arbeides det for å tilfredsstille framtidige krav fra myndighetene, og det er i 2024 gitt Enova-godkjenning til energieffektiveringsprosjekter ved sju avdelinger. Målet er å redusere energiforbruket med 15 prosent i løpet av tre år fra 2022.

Stavanger Havnesilo

Den politiske behandlingen av reguleringsplanen har tatt tid. Endelig behandling er nå forventet første halvår 2025. For Felleskjøpet Agri er det en

forutsetning at det må etableres ny lagringskapasitet for korn til erstatning for dagens anlegg i Stavanger, før det er aktuelt å anvende området til andre formål. Styret har derfor ikke tatt nye beslutninger om anlegget. En vurdering som ble oppdatert i 2024 viser at det vil kreve store investeringer å fortsette en langsiktig kornlagring i anlegget i Stavanger. Beliggenheten til Stavanger Havnesilo er heller ikke hensiktsmessig, da korn hverken dyrkes eller forbrukes i nærområdet. Silo C i Stavanger, som ikke har vært i drift på ca. 20 år, ble ferdig revet i 2024.

Årsmelding

- Dataangrepet Granngården
- Virksomhetsstyring og kvalitet
- Økonomisk resultat og bonus
- Lokal lønnsom vekst
- Landbruk
- Maskin
- Detaljhandel
- Felleskjøpet Vekst
- Cernova
- Eierstyring
- Markedsregulering Korn
- Jordbruksoppgjøret
- Eiendom
- Medarbeidere og organisasjon
- Økonomi
- Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

MEDARBEIDERE OG ORGANISASJON

Det legges stor vekt på å redusere antall ulykker i konsernet. Dette arbeidet er omtalt i [Bærekraftrapporten](#). I rapporten er det også informasjon om Felleskjøpet Agri sitt arbeid for likestilling og mot diskriminering.

Sykefraværet endte i 2024 på 6,2 prosent. Sykefraværet viser de samme tendensene som i samfunnet forøvrig, hvor det er langtidssykefraværet som er det sykefraværet som øker mest. For 2023 var sykefraværet 5,5 prosent. I 2024 var målet å redusere H1-verdi (skader med fravær pr. million arbeidstimer) til under 3,5 for morselskapet. H1-verdien ble 7,5, som er mer enn en dobling fra 3,6 i 2023, til tross for forsterket HMS-arbeid over flere år. Både styret og administrasjonen vil følge opp arbeidet i 2025. Se kapittelet S1- Egne medarbeidere (lenke) for nærmere omtale av H1-verdien. H2-verdien (inkluderer skader med medisinsk behandling) var 18,2. Sykefraværet i datterselskapene Norgesmøllene, Mesterbakeren og Granngården var henholdsvis 3,14, 8,6, og 4,4 prosent.

ØKONOMI

Konsernet Felleskjøpet Agri hadde driftsinntekter på 21,2 milliarder kroner i 2024 (21,2 milliarder kroner i 2023). Driftsinntektene i morselskapet var 14,8 milliarder kroner (15,1). Konsernets EBITDA endte på 758 millioner kroner (899). Konsernets resultat før skatt ble 15,2 millioner kroner (56,4). Morselskapets resultat før skatt ble 24 millioner kroner (42,0). Morselskapets resultat etter skatt ble 11 millioner kroner (25,0). Konsernets samlede investeringer i varige driftsmidler i 2024 var 697 millioner kroner (854). Konsernets egenkapital pr. 31. desember 2024 var 4 042 millioner kroner (4 087), som tilsvarer en egenkapitalandel på 31,6 prosent (30,9). Avkastning på egenkapitalen i 2024 var 0,02 prosent (÷0,1). Konsernets totalbalanse ved årsskiftet var 12,8 milliarder kroner (13,2). Netto endring i kontanter for året var 193 millioner kroner (÷112). Endringen kommer av følgende kontantstrømmer:

- Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter er 1 156 millioner kroner.
- Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter er -641 millioner kroner.

- Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter er -323 millioner kroner.

Forretningsområder, datterselskaper og konsernledelsen foretar løpende risikovurderinger og tiltak. En oppsummering av risikovurderingen behandles av styret to ganger i året. Finansiell risiko er først og fremst knyttet til valuta, renter og råvarer. Ved bruk av ulike sikringsverktøy, som rente- og valutasikring, er målet å sikre forutsigbarhet i størst mulig grad. Likviditeten i konsernet og selskapet vurderes som god. Refinansieringsrisikoen er redusert ved at lån forfaller på ulike tidspunkter. Det er tegnet forsikring for styrets medlemmer og konsernets ledelse for formueskade

som de kan pådra seg i forbindelse med utøvelsene av sine verv (styre- og ledelsesansvar).

Det framlagte årsregnskapet gir etter styrets og konsernsjefens oppfatning i sin helhet et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld, resultat og finansielle stilling pr. 31. desember 2024. Årsregnskapet er avgitt under forutsetning om fortsatt drift. Med utgangspunkt i resultat i morselskapet, foreslår styret følgende disponering:

- 0 millioner kroner til etterbetaling til medlemmene.
- 10,25 millioner kroner til avkastning på individuell egenkapital.
- 1,1 millioner kroner overføres til annen egenkapital.

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

«Der er grunnlag for en forsiktig optimisme når det gjelder Felleskjøpet Agri sine markedsområder innenfor landbruk, maskinbransjen, mel- og bakerisektoren og utvalgte segmenter innen detaljhandel»

FRAMTIDSUTSIKTER

Det er utsikter til bedring i økonomien i 2025, både i Norge og Sverige. Lavere prisstigning og fortsatt lav arbeidsledighet er forventet å gi økt kjøpekraft. I jordbruket vil virkningene av jordbruksoppgjøret og en normal vekstsesong i 2024, samt behov for økt melkeproduksjon, være positivt. Dette gir grunnlag til en forsiktig optimisme når det gjelder Felleskjøpet Agri sine markedsområder innenfor landbruk, maskinbransjen, mel- og bakerisektoren og utvalgte segmenter innen detaljhandel. Samtidig er det knyttet usikkerhet til flere forhold. Internasjonalt handler det særlig om krigen i Ukraina og andre konflikter, og frykt for handelskrig og polarisering. Her hjemme gjelder

det blant annet utviklingen i verdien av den norske kronen og om stortingsvalget i 2025 vil føre til endringer i bøndenes og landbruksbedriftenes rammebetingelser. I tillegg er vær og klima alltid en usikkerhetsfaktor i jordbruket. Matproduksjon er imidlertid mindre konjunkturutsatt enn mange andre sektorer. I den svenske virksomheten gir lavere renter grunn til optimisme for omsetningen både mot forbruker- og proffkundene.

Styret og konsernsjef retter en stor takk til alle medarbeidere for deres innsats. Det rettes også stor takk til de eiertillitsvalgte, som bidrar til å utvikle selskapet og være et viktig bindeledd mellom styret og eierne. Styret og konsernsjef takker også alle eiere og kunder for samhandlingen i 2024.

Årsmelding

Dataangrepet Granngården
Virksomhetsstyring og kvalitet
Økonomisk resultat og bonus
Lokal lønnsom vekst
Landbruk
Maskin
Detaljhandel
Felleskjøpet Vekst
Cernova
Eierstyring
Markedsregulering Korn
Jordbruksoppgjøret
Eiendom
Medarbeidere og organisasjon
Økonomi
Framtidsutsikter

Regnskap

Bærekraft

Lillestrøm, 17. februar 2025

Anne J. Skuterud

Anne Jødahl Skuterud, leder

Erling Aune

Erling Aune

Theodora T. Fretheim

Theodora Tangen Fretheim

Borgny K Grande

Borgny Grande

Elisabeth Holand

Elisabeth Holand

Thor Johannes Rogneby

Thor Johannes Rogneby

Grim Erik Gillestad

Grim Erik Gillestad

Jens Lippestad

Jens Lippestad

Frank G. Fandin

Frank G. Fandin

Margareth Fosseng

Margareth Fosseng

Elisabeth S. Nilsen

Elisabeth Slethaug Nilsen

Svenn Ivar Fure

Svenn Ivar Fure,
konsernsjef

Anne Jødahl Skuterud
Leder

Erling Aune
Medlem

Theodora Tangen Fretheim
Medlem

Borgny Grande
Medlem

Elisabeth Holand
Medlem

Thor Johannes Rogneby
Medlem

Grim Erik Gillestad
Medlem

Jens Lippestad
Medlem

Frank G. Fandin
Medlem

Margareth Fosseng
Medlem

Elisabeth Slethaug Nilsen
Medlem

Felleskjøpet

Årsrapport 2024

Innledning

Årsmelding, regnskap,
bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Resultatregnskap

Balanse

Kontantstrømanalyse

Noter til regnskapet

Bærekraft

Erklæring fra styret og
konsernsjef

Revisors beretning

Regnskap

Resultatregnskap

		FKA		FKA	KONSERN	KONSERN
NOK 1000	NOTE	2024	2023	2024	2023	2023
DRIFTSINNTEKTER	2, 14	14 799 766	15 073 436	21 195 895		21 194 717
Vareforbruk	14	-10 769 643	-11 146 113	-13 987 574		-14 132 233
Frakter v/salg		-524 070	-500 918	-936 226		-866 655
Personalkostnader	1, 3	-1 869 706	-1 831 882	-3 233 837		-3 151 520
Andre driftskostnader	3, 14	-1 261 900	-1 197 885	-2 261 439		-2 140 125
Ordinære avskrivninger og nedskrivninger	4	-223 124	-209 269	-478 029		-461 751
Tap på fordringer	5	-4 947	-1 841	-18 639		-4 774
SUM DRIFTSKOSTNADER	1, 2	-14 653 390	-14 887 910	-20 915 744		-20 757 057
DRIFTSRESULTAT	2	146 376	185 526	280 151		437 660
Finansinntekter	6	257 395	307 445	155 434		152 777
Finanskostnader	6	-380 156	-450 480	-423 008		-521 083
Andel resultat tilknyttede selskaper	8	0	0	2 602		-12 942
RESULTAT FINANSPOSTER	2	-122 761	-143 035	-264 972		-381 248
RESULTAT FØR SKATTEKOSTNAD	2	23 615	42 491	15 179		56 412
Skattekostnad	1, 7	-12 292	-17 931	-14 291		-60 394
RESULTAT ETTER SKATT		11 323	24 560	888		-3 983
Minoritetens andel av resultatet		0	0	23 090		21 421
Majoritetens andel av resultatet		11 323	24 560	-22 202		-25 404
DISPONERING						
Avsatt til etterbetaling medlemmer		0	0	0		0
Avkastning medlemskapitalkonto		10 250	7 560	10 250		7 560
Overføring annen egenkapital		1 073	17 000	-32 452		-32 964
SUM DISPONERING		11 323	24 560	888		-3 982

Balanse pr. 31.12

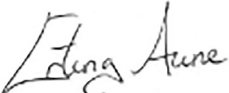
		FKA		FKA	KONSERN	KONSERN
NOK 1000	NOTE	2024	2023	2024	2023	
ANLEGGSMIDLER						
Immaterielle eiendeler						
Utsatt skattefordel	1, 7	65 853	71 600	119 186	121 994	
Andre immaterielle eiendeler og goodwill	4	276 549	290 689	920 776	788 595	
Sum immaterielle eiendeler		342 402	362 289	1 039 962	910 589	
Varige driftsmidler						
Tomter, bygninger mv	4	863 062	858 497	1 931 242	1 909 110	
Maskinelle anlegg	4	301 352	303 464	904 583	932 068	
Anlegg under utførelse	4	634 252	494 313	745 753	709 576	
Annet driftsløsøre	4	155 126	177 355	301 978	314 887	
Sum varige driftsmidler		1 953 792	1 833 630	3 883 555	3 865 641	
Finansielle anleggsmidler						
Investeringer i datterselskaper	8	538 683	531 562	0	0	
Lån til datterselskaper	14	884 146	637 539	0	0	
Investeringer i tilknyttede selskaper/FKV	8	130 339	125 821	281 353	293 979	
Lån til tilknyttede selskaper	14	5 147	1 000	32 733	29 037	
Investeringer i andre aksjer og andeler		29 242	29 703	37 271	36 719	
Langsiktige fordringer andre		1 240	613	32 116	17 180	
Sum finansielle anleggsmidler		1 588 797	1 326 238	383 473	376 915	
SUM ANLEGGSMIDLER		3 884 990	3 522 157	5 306 991	5 153 145	
Omløpsmidler						
Varebeholdninger	9	2 782 749	3 033 679	4 052 864	4 275 150	
Fordringer						
Kundefordringer	5, 14	948 518	1 396 320	1 140 513	1 673 295	
Andre kortsiktige fordringer	5	165 682	220 071	355 417	418 169	
Fordringer konsernselskaper	5, 14	153 502	285 428	0	0	
Sum fordringer		1 267 703	1 901 820	1 495 930	2 091 464	
Likvider						
Kontanter, bank - bundne midler		0	0	38 482	46 044	
Kontanter, bank - frie midler		1 671 750	1 469 860	1 681 618	1 481 470	
Andre kontantekvivalenter		200 000	200 000	200 061	200 061	
Sum likvider		1 871 750	1 669 860	1 920 162	1 727 575	
SUM OMLØPSMIDLER		5 922 202	6 605 358	7 468 956	8 094 189	
SUM EIENDELER		9 807 192	10 127 515	12 775 947	13 247 335	

Balanse forts.

		FKA		FKA	KONSERN	KONSERN
NOK 1000	NOTE	2024	2023	2024	2023	2023
EGENKAPITAL OG GJELD						
Innskutt egenkapital						
Andelskapital		15 156	15 009	15 156	15 009	15 009
Sum innskutt egenkapital		15 156	15 009	15 156	15 009	15 009
Opptjent egenkapital						
Medlemskapitalkonto		198 663	202 668	198 663	202 668	202 668
Annen egenkapital		2 701 773	2 686 744	3 576 243	3 636 500	3 636 500
Minoritetens andel		0	0	251 884	233 262	233 262
Sum opptjent egenkapital		2 900 436	2 889 412	4 026 791	4 072 430	4 072 430
SUM EGENKAPITAL	1, 10	2 915 593	2 904 421	4 041 946	4 087 439	4 087 439
Avsetning for forpliktelser						
Pensjonsforpliktelser	1, 3	87 277	108 196	373 638	364 681	364 681
Utsatt skatt	7	0	0	13 608	22 864	22 864
Regnskapsmessige avsetninger	13	0	2 001	2 614	33 230	33 230
Sum avsetning for forpliktelser		87 277	110 197	389 861	420 775	420 775
Annen langsiktig gjeld						
Verdipapirgjeld	11	2 671 895	2 948 677	2 618 527	2 897 168	2 897 168
Gjeld til kredittinstitusjoner	11, 12	0	0	344 967	358 897	358 897
Gjeld til andre		4 065	3 990	4 065	32 182	32 182
Finansielle forpliktelser	1, 6, 11, 12, 16	0	28 494	0	0	0
Sum annen langsiktig gjeld		2 675 960	2 981 161	2 967 559	3 288 247	3 288 247
Kortsiktig gjeld						
Avsatt bonus/avkastning egenkapital	10	10 250	7 560	10 250	7 560	7 560
Gjeld til kredittinstitusjoner/verdipapirgjeld	11, 12	615 000	545 000	676 183	714 202	714 202
Innskuddsordning	11	786 940	723 504	786 940	723 504	723 504
Leverandørgjeld	14	1 719 137	1 645 021	2 413 256	2 372 342	2 372 342
Betalbar skatt	7	10 424	13 000	30 667	26 564	26 564
Skyldig offentlige avgifter		484 830	442 161	658 826	622 107	622 107
Annen kortsiktig gjeld	13	486 783	657 277	800 459	984 595	984 595
Kortsiktig gjeld konsern	14	14 998	98 213	0	0	0
Sum kortsiktig gjeld		4 128 363	4 131 736	5 376 581	5 450 873	5 450 873
SUM GJELD		6 891 600	7 223 094	8 734 001	9 159 895	9 159 895
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		9 807 192	10 127 515	12 775 947	13 247 335	13 247 335

Lillestrøm, 17. februar 2025

Anne Jødahl Skuterud, leder

Erling Aune

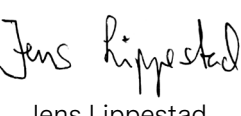

Theodora Tangen Fretheim

Borgny Grande

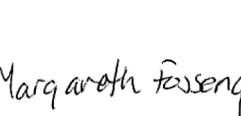

Elisabeth Holand

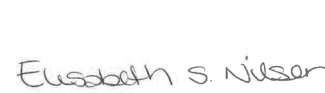

Thor Johannes Rogneby

Grim Erik Gillestad

Jens Lippestad

Frank G. Fandin

Margareth Fosseng

Elisabeth Slethaug Nilsen

Svenn Ivar Fure,
konsernsjef

Kontantstrømanalyse

	FKA	FKA	KONSERN	KONSERN
NOK 1000	2024	2023	2024	2023
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter				
Resultat før skattekostnad	23 615	42 491	15 179	56 412
Periodens betalte skatt	-12 751	-48 330	-40 789	-126 480
Gevinst/tap ved salg av anleggsmidler	-1 654	-4 471	-11 393	-15 031
Gevinst/tap ved salg av aksjer	-638	-6 467	-227	-6 654
Ordinære avskrivninger	223 124	209 269	477 774	450 827
Nedskrivning av anleggsmidler	0	0	191	2 000
Nedskrivning av aksjer	14 690	88 494	0	62 681
Resultatandel fra tilknyttede selskaper	0	0	-2 602	12 942
Endring i varelager	250 930	59 805	222 286	100 600
Endring i kundefordringer	447 802	202 522	532 782	154 622
Endring i leverandørgjeld	74 116	-20 924	40 914	17 233
Forskjell mellom kostnadsført pensjon og inn-/utbetalinger i pensjonsordninger	6 409	-8 284	-8 009	-23 946
Endring i andre tidsavgrensningsposter	-65 668	-208 406	-69 685	-77 107
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	959 975	305 699	1 156 421	608 098
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter				
Innbetalinger på langsiktige lån datterselskap og tilknyttede selskaper	0	0	0	17 614
Utbetalinger på langsiktige lån datterselskap og tilknyttede selskaper	-7 720	-55 414	-7 206	0
Netto kontantstrøm kortsiktige lån datterselskaper	-246 607	-13 078	0	0
Innbetaling utbytte og konsernbidrag fra datterselskaper og tilknyttede selskaper	124 611	0	9 927	28 025
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	1 623	8 878	68 069	154 223
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-330 512	-290 397	-696 585	-854 775
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler	18 454	15 723	38 388	21 514
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler	-38 141	-20 056	-38 663	-36 916
Endring andre finansielle anleggsmidler			-14 937	40 481
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-478 290	-354 344	-641 007	-629 833

Forts. neste side

Kontantstrømanalyse forts.

	FKA	FKA	KONSERN	KONSERN
NOK 1000	2024	2023	2024	2023
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter				
Innbetalinger ved opptak av ny langsiktig gjeld	652 323	1 000 000	652 323	1 029 755
Innbetalinger ved opptak av ny kortsiktig gjeld	363 327	1 595 273	363 327	1 623 041
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld	-606 000	-492 000	-619 930	-496 778
Utbetalinger ved nedbetaling av kortsiktig gjeld	-678 026	-1 871 270	-700 130	-2 193 871
Innbetaling av egenkapital	147	127	147	15 127
Tilbakebetaling av egenkapital	-4 005	-12 814	-4 005	-12 814
Utbetaling av utbytte/bonus	-7 560	-45 001	-7 560	-45 001
Utbetaling av konsernbidrag / utbytte	0	-21 080	-7 000	-9 828
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	-279 794	153 235	-322 827	-90 368
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	201 890	104 590	192 587	-112 103
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	1 669 859	1 565 269	1 727 575	1 839 678
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	1 871 750	1 669 859	1 920 162	1 727 575

Noter til årsregnskapet

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet består av resultatregnskap, balanse, kontantstrømanalyse og noter. Årsregnskapet er utarbeidet på bakgrunn av de grunnleggende regnskapsprinsipper og i henhold til god regnskapsskikk. Forutsetningen om fortsatt drift er lagt til grunn.

Konsernregnskap og konsolidering

Konsernregnskapet presenterer samlet økonomisk stilling, resultat av årets virksomhet og kontantstrømmer for Felleskjøpet Agri SA og datterselskapene. I konsernregnskap inntas selskaper hvor Felleskjøpet Agri SA direkte eller indirekte har bestemmende innflytelse. Bestemmende innflytelse anses normalt å foreligge når mer enn 50 prosent av den stemmeberettigede kapitalen kontrolleres.

Datterselskaper regnskapsføres i konsernregnskapet basert på morselskapets kostpris. Anskaffelseskost tilordnes identifiserte eiendeler og gjeld i datterselskap etter oppkjøpsmetoden. Dette medfører at den bokførte verdien av aksjer og andeler i datterselskaper er eliminert mot egenkapital i datterselskap. Eventuelle mer-/mindreverdier på oppkjøpstidspunktet er henført til de aktuelle eiendeler/gjeldsposter. Merverdier som ikke kan henføres til spesielle balanseposter blir klassifisert som goodwill.

Tilknyttede selskap er selskaper hvor konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Det vil normalt foreligge med en eierandel på mellom 20 prosent og 50 prosent. Det foretas en særskilt vurdering ved hvert enkelt selskap om det er andre forhold enn eierandel som påvirker innflytelsen. Dette kan for eksempel være en aksjonæravtale.

Tilknyttede selskaper inntas i konsernregnskapet etter egenkapitalmetoden. Dette innebærer at konsernets andel av resultat etter skatt i det tilknyttede selskap resultatføres i konsernregnskapet. Andel av resultat reduseres med fradrag for eventuelle avskrivninger på merverdier som skyldes at kostpris på eierandelen var høyere enn andel av egenkapitalen. Andel resultat tilknyttede selskaper klassifiseres som finanspost. I balansen ligger investeringer i tilknyttede selskaper klassifisert under finansielle anleggsmidler.

Ved innarbeidelse av investeringer i datterselskaper og tilknyttede selskaper hvor årsregnskapet er i utenlandsk valuta, benyttes sluttkurs for omregning av balansen mens gjennomsnittskurs benyttes for resultatregnskapet. Omregningsdifferanser føres direkte mot egenkapitalen.

Transaksjoner med nærstående parter er foretatt til markedsmessige betingelser. Alle vesentlige transaksjoner og mellomværende mellom selskap i konsernet er eliminert.

Datterselskaper og tilknyttede selskaper som inngår i konsernregnskapet fremgår av note 8.

I 2024 ble regnskapsprinsipp for rapportering av eierandel i de felleskontrollerte danske virksomhetene Esbjerg Havnesilo og Valsemøllen endret fra egenkapitalmetoden til bruttometoden for å kunne gi bedre informasjon om konsernets virksomhet. Sammenligningstall er omarbeidet tilsvarende.

Inntektsføringstidspunkt

Driftsinntektene presenteres etter fradrag for rabatter, merverdiavgift og andre typer offentlige avgifter. Inntekt resultatføres når den er opptjent. Inntektsføring skjer følgelig normalt på leveringstidspunktet ved salg av varer og tjenester.

Kostnadsføringstidspunkt

Utgifter sammenstilles med og kostnadsføres samtidig med de inntekter utgiftene kan henføres til. Utgifter som ikke kan henføres direkte til inntekter, kostnadsføres når de påløper.

Hovedregler for vurdering og klassifiseringer av balanseposter

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen ett år, klassifiseres som omløpsmidler. Tilsvarende prinsipper legges til grunn for gjeld. Gjeld som forfaller innen et år klassifiseres som kortsiktig gjeld.

EIENDELER

Anleggsmidler

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi dersom et verdifall ikke forventes å være forbigående. Nedskrivninger blir reversert når grunnlaget for nedskrivningen ikke lenger finnes å være til stede.

Immaterielle eiendeler

Andre immaterielle eiendeler består av identifiserte eiendeler samt goodwill i forbindelse med oppkjøp. Goodwill er differansen mellom kjøpesum og balanseførte verdier i oppkjøpt virksomhet etter at mer- og mindreverdier er henført til materielle og immaterielle eiendeler. Goodwill avskrives over antatt levetid, sannsynliggjort gjennom foreliggende oppkjøpsanalyser og avhengig av hvilke elementer den representerer, dog aldri over 10 år.

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Resultatregnskap

Balanse

Kontantstrømanalyse

Noter til regnskapet

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Note 1 Regnskapsprinsipper forts.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler føres i balansen til anskaffelseskost, fratrukket akkumulerte avskrivninger og nedskrivninger. Er virkelig verdi av et driftsmiddel lavere enn bokført verdi, og det antas at dette ikke er forbigående, skrives driftsmidlet ned til virkelig verdi. Kostnader ved større utskiftninger og fornyelser som øker driftsmiddelenes levetid vesentlig balanseføres. Avskrivninger er lineære over driftsmiddelenes økonomiske levetid.

Offentlige tilskudd knyttet til SkatteFUNN bokføres som en reduksjon av regnskapspostene SkatteFUNNet vedrører.

Finansielle eiendeler

Datterselskaper, tilknyttede selskaper og andre langsiktige investeringer i aksjer og andeler vurderes etter kostmetoden i selskapsregnskapet. Investeringen vurderes til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig. Konsernbidrag til datterselskap, med fradrag for skatt, er ført som økt kostpris for aksjene. Utbytte/konsernbidrag er inntektsført samme år som det er avsatt i datterselskapet/det tilknyttede selskapet.

Når utbytte/konsernbidrag som vesentlig overstiger andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet anses den overskytende del

som tilbakebetaling av investert kapital, og fratrekkes investeringens verdi i balansen.

Realiserte gevinster/tap og eventuelle nedskrivninger av investeringene medtas i resultatregnskapet under finansielle poster.

Sikring og sikringsbokføring

Felleskjøpet Agri benytter finansielle derivater til sikring av rentekostnader og fremtidige utbetalinger i valuta knyttet til varekjøp. Sikringsinstrumentene har variert løpetid og er gjenstand for verdiendring over tid.

Det benyttes renteswapper som instrument for kontantstrømsikring av fremtidige sannsynlige rentekostnader.

For deler av sannsynlige fremtidige utbetalinger i valuta knyttet til varekjøp benyttes terminkontrakter som sikringsinstrument. Terminkontraktene behandles som kontantstrømsikring frem til sikringsobjektet er mottatt. Etter at faktura på sikringsobjektet er mottatt benyttes en verdisikring.

Dersom sikringen kvalifiserer for regnskapsmessig sikringsbokføring vil løpende verdiendring av sikringsinstrumentet regnskapsføres direkte mot egenkapitalen. Beløp som føres

direkte mot egenkapitalen, resultatføres som varekostnad for terminkontraktene og finans for renteswappene, i den perioden sikringsobjektet påvirker resultatregnskapet. I andre tilfeller, hvor tilstrekkelig sikringsdokumentasjon ikke er på plass, vil verdiendringene regnskapsføres løpende over resultatet som finansinntekt eller -kostnad. Felleskjøpet Agri har tidligere år ikke utarbeidet sikringsdokumentasjon som medfører sikringsbokføring av renteswapper eller terminkontrakter. Fra 2024 er det utarbeidet sikringsdokumentasjon for valuta terminkontrakter som har blitt gjenstand for sikringsbokføring.

Omløpsmidler

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi.

Varer

Innkjøpte råvarer og ferdigvarer er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. For korn tillegges påslag for bearbeidingsverdi. Egenproduserte varer i arbeid og ferdigvarer er vurdert til full tilvirkningskost.

Anleggskontrakter

Inntekter og kostnader på anleggskontrakter resultatføres i takt med fremdriften (løpende avregning). Opp-tjent kontraktsinntekt på balansedagen er total estimert kontraktsinntekt

multiplisert med fullføringsgraden.

Kostnad tilhørende opptjent kontraktsinntekt er total estimert kontraktskostnad multiplisert med fullføringsgraden. Fullføringsgraden estimeres basert på milepæler i kontrakten. Total estimert kontraktskostnad revurderes løpende.

Opptjent ikke fakturert kontraktsinntekt klassifiseres som kundefordring. Eventuelt forskudd fra kunde som overstiger opptjent kontraktsinntekt klassifiseres som forskudd fra kunde under kortsiktig gjeld.

Dersom estimert kontraktsinntekt overstiger estimert kontaktskostnad, gjøres en avsetning for nettokostnaden ved gjenværende kontraktsfestet produksjon.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende med fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av fordringene.

EGENKAPITAL

Medlemskapitalkonto

Samvirkeloven og vedtektene åpner for at deler av overskuddet kan disponeres til medlemmets kapitalkonto.

Innledning

Årsmelding, regnskap,
bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Resultatregnskap

Balanse

Kontantstrømanalyse

Noter til regnskapet

Bærekraft

Erklæring fra styret og
konsernsjef

Revisors beretning

Note 1 Regnskapsprinsipper forts.

Medlemskapitalkonto føres i balansen under annen opptjent egenkapital.

Medlemskapitalkonto står tilbake for annen gjeld og vil kunne benyttes til å dekke underskudd dersom selskapet ikke har annen fri egenkapital. Det kan gis avkastning (utbytte) på medlemskapitalkonto, basert på selskapets overskudd maksimalt tilsvarende statsobligasjonsrente + 3 prosentpoeng. Medlemskapitalkonto utbetales over 5 år ved oppsigelse av medlemskap.

GJELD

Kortsiktig og langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet.

Pensjon

Felleskjøpet Agri SA har en innskuddspensjonsordning for de ansatte. Innbetalinger til innskuddsordningen kostnadsføres fortløpende.

Delvis uføre i Felleskjøpet Agri SA står fremdeles i ytelsesordning. Selskapet har i tillegg en mindre ytelsesbasert ordning i Statens Pensjonskasse. De ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering

av lønn, pensjoner og ytelser fra folkestrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang etc. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi.

I Felleskjøpet Agri SA sine datterselskaper er det både ytelsesbaserte ordninger og innskuddsordninger.

Felleskjøpet Agri SA og enkelte av datterselskapene har en AFP-ordning for sine ansatte. Ordningen er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men skal inntil videre regnskapsføres som en innskuddsordning.

Ved oppgjør av ytelsesordning resultatføres balanseførte pensjonsmidler og –forpliktelse. Ved endring av regnskapsprinsipp føres effekten av prinsippendringen direkte mot egenkapitalen.

Usikre forpliktelser

Usikre forpliktelser blir regnskapsført dersom det er sannsynlighetsovervekt for at de kommer til oppgjør. Beste estimat benyttes ved beregning av oppgjørsverdi. De usikre forpliktelsene er klassifisert som langsiktig gjeld.

Innlånsordning

Felleskjøpet Agri SA har innlånsordning for medlemmer, ansatte og organisasjoner innen landbruket. Rente på

innskuddene i ordningen er knyttet opp mot lånerenten for Felleskjøpet Agri SA. Etter som det ikke er avtalt tidspunkt for tilbakebetaling, inngår ordningen i kortsiktig gjeld.

Skatt

Utsatt skatt beregnes på bakgrunn av midlertidige forskjeller mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier ved utgangen av regnskapsåret. Skatteøkende og skattereduserende forskjeller vurderes mot hverandre innenfor samme tidsintervall.

ANNET

Valuta

Gjeld og innskudd i utenlandsk valuta er vurdert til kurs ved regnskapsårets slutt. Kursgevinster og kurstap knyttet til transaksjoner i utenlandsk valuta føres som finansinntekt og finanskostnad.

Kontantstrømanalyse

Kontantstrømanalysen utarbeides etter den indirekte metoden. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Leasing

Leieavtaler klassifiseres som finansiell eller operasjonell i samsvar med avtalens

reelle innhold. Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører økonomiske rettigheter og forpliktelser til selskapet vil bli håndtert etter reglene om finansiell leasing. Operasjonell leasing kostnadsføres løpende, og klassifiseres som ordinær driftskostnad.

Prinsippendringer

Effekten på prinsippendringen fra egenkapitalmetoden til bruttometoden for de felleskontrollerte danske virksomhetene Esbjerg Havnesilo og Valsemøllen for regnskapsåret 2023:

Driftsinntekter	661 465
Sum driftskostnader	-609 508
Driftsresultat	51 957
Resultat før skatt	11 365
Årsresultat	-

Sammenligningstall er omarbeidet i henhold til dette.

Der ikke annet er presisert, er alle tall i 1 000 kroner. Felleskjøpet Agri SA omtales som FKA av praktiske formål i årsregnskapet.

NOTE 2 SEGMENTINFORMASJON

Konsernets resultat fordelt på rapporteringsenheter

2024	FKA	Cernova	Granngården	Øvrige*	Konsern
Driftsinntekter	14 799 766	3 285 763	2 448 308	662 058	21 195 895
Vareforbruk	-10 769 643	-1 615 292	- 1 511 311	-91 328	-13 987 574
Frakter ved salg	-524 070	-282 498	- 17 073	-112 585	-936 226
Personalkostnader	-1 869 706	-674 077	-440 449	-249 605	-3 233 837
Ordinære avskrivninger	-223 124	-134 149	-38 510	-82 247	-478 029
Andre driftskostnader/tap på fordringer	-1 266 847	-453 016	-494 975	-65 240	-2 280 078
Driftsresultat	146 376	126 731	-54 010	61 054	280 151
Finansposter	-122 761	-49 614	-3 814	-91 385	-267 574
Andel resultat tilknyttede selskaper	0	9 170	0	-6 568	2 602
Resultat før skatt	23 615	86 287	-57 824	-36 899	15 179

*Øvrige består av Agri Eiendom, Nelson Garden, andre datterselskaper og konsernposter

2023	FKA	Cernova	Granngården	Øvrige*	Konsern
Driftsinntekter	15 073 436	3 267 708	2 665 545	188 028	21 194 717
Vareforbruk	-11 146 113	-1 670 758	-1 665 437	350 075	-14 132 233
Frakter ved salg	-500 918	-235 051	-18 143	-112 544	-866 655
Personalkostnader	-1 831 882	-648 513	-417 179	-253 945	-3 151 520
Ordinære avskrivninger	-209 269	-123 278	-50 081	-79 122	-461 751
Andre driftskostnader/tap på fordringer	-1 199 727	-449 160	-431 811	-64 202	-2 144 899
Driftsresultat	185 526	140 949	82 895	28 290	437 660
Finansposter	-143 035	-52 075	1 649	-174 846	-368 306
Andel resultat tilknyttede selskaper	0	11 888	0	-24 830	-12 942
Resultat før skatt	42 491	100 763	84 544	-171 386	56 412

*Øvrige består av Agri Eiendom, Nelson Garden, andre datterselskaper og konsernposter

Forts. neste side

Note 2 forts.

Konsernets driftsinntekter fordelt på virksomhetsområder

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Landbruk	8 521 501	8 582 805	9 208 101	9 216 313
Detaljhandel Norden	3 494 697	3 379 679	5 942 925	6 045 145
Maskin	2 725 736	3 058 797	2 807 882	3 160 552
Mølle- og bakerivirksomhet	0	0	3 192 687	3 177 980
Eiendom	21 683	28 943	91 303	60 471
Øvrige*	36 150	23 210	-47 002	-465 744
Sum driftsinntekter	14 799 767	15 073 436	21 195 895	21 194 717

*Øvrige består av Nelson Garden, andre datterselskaper og konsernposterings

Konsernets driftsinntekter fordelt på geografi

2024	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Tyskland	Konsern
Driftsinntekter	17 490 524	3 020 402	659 494	23 336	2 139	21 195 895

2023	Norge	Sverige	Danmark	Finland	Tyskland	Konsern
Driftsinntekter	17 175 291	3 259 427	724 882	32 348	2 769	21 194 717

Driftsinntekter i Felleskjøpet Agri SA er i all hovedsak i Norge.

NOTE 3 PERSONALKOSTNADER

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Lønninger, inkl. styret	1 453 403	1 406 397	2 477 496	2 393 033
Arbeidsgiveravgift	216 830	214 296	448 189	433 067
Pensjonskostnader	109 479	103 214	175 183	163 499
Annen personalkostnad	89 993	107 975	132 968	161 921
Sum personalkostnader	1 869 706	1 831 882	3 233 837	3 151 520

Felleskjøpet Agri SA har en innskuddspensjonsordning for de ansatte. Innbetalinger til innskuddsordningen kostnadsføres fortløpende. Delvis utføre i Felleskjøpet Agri SA står fremdeles i en ytelsesordning. Selskapet har i tillegg en mindre ytelsesbasert ordning i Statens Pensjonskasse. De ytelsesbaserte pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening på basis av forutsetninger om antall opptjeningsår, diskonteringsrente, fremtidig avkastning på pensjonsmidler, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden og aktuarmessige forutsetninger om dødelighet, frivillig avgang etc. Pensjonsmidlene vurderes til virkelig verdi.

I Felleskjøpet Agri SA sine datterselskaper er det både ytelsesbaserte ordninger og innskuddsordninger.

Felleskjøpet Agri SA og enkelte av datterselskapene har AFP-ordning for sine ansatte. Ordningen er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men skal inntil videre regnskapsføres som en innskuddsordning.

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Beregnete pensjonsforpliktelser	87 277	108 196	373 638	364 681
Netto balanseført pensjonsforpliktelse	87 277	108 196	373 638	364 681

Netto pensjonskostnad ytelsesordninger	8 879	7 839	27 146	23 527
Pensjonskostnad innskuddsordninger	73 821	71 917	112 610	114 834
AFP-ordninger	26 780	23 458	35 428	25 138
Total pensjonskostnad	109 479	103 214	175 183	163 499

Forts. neste side

Note 3 forts.

ØKONOMISKE FORUTSETNINGER

(Ytelsesordninger)

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Diskonteringsrente	3,90 %	3,10 %	3,0 - 3,9 %	3,10 - 3,90 %
Forventet lønnsregulering	4,00 %	3,50 %	2,3 - 4 %	2,10 - 3,75 %
Forventet pensjonsregulering	3,74 %	3,25 %	2,3 - 3,74 %	2,10 - 3,25 %
Avkastning ved plassering i livselskap	3,90 %	4,80 %	3,90 %	4,80 - 4,90 %

Det er benyttet dødelighetstabell K 2013 ved beregning av pensjonskostnad og forpliktelse.

	Antall ansatte:	Antall årsverk:
Felleskjøpet Agri SA pr. 31.12.24:	Antall ansatte: 1910	Antall årsverk: 1820
Tilsvarende tall for 2023:	Antall ansatte: 1943	Antall årsverk: 1847
Felleskjøpet Agri konsern pr. 31.12.24:	Antall ansatte: 4 217	Antall årsverk: 3 515
Tilsvarende tall for 2023:	Antall ansatte: 4 147	Antall årsverk: 3 586

GODTGJØRELSER TIL LEDENDE ANSATTE

	Svenn Ivar Fure Konsernsjef
Lønn og feriepenger	4 429
Bonus (utbetales i 2025)	0
Andre avgiftspliktige ytelser	195
Pensjonskostnader	596
Sum	5 220

Avtaleforhold konsernsjef

Det er gjensidig oppsigelsestid på seks måneder. Dersom selskapet velger å bringe arbeidsforholdet til opphør, er det avtalt ni måneder etterlønn tilsvarende ordinær fastlønn. I tillegg til å delta i selskapets ordinære pensjonsordning, har konsernsjefen en innskuddspensjon på lønn over 12 G. Satsen på denne er 18 prosent. Konsernsjefen har en bonusordning på inntil 20 prosent av fast lønn. Kriterier for bonus fastsettes av styret årlig.

Forts. neste side

Note 3 forts.

Konsernsjefens bonusoppnåelse i 2024

Målsetningene for 2024 var basert på økonomiske og finansielle strekk mål, forbedring av HMS-resultater, bærekraftresultat, utvikling i markedsandeler og oppnåelse av milepæler i ulike prosjekter. Total måloppnåelse ble 74 prosent, noe som kvalifiserte til utbetaling tilsvarende 13 prosent av fastsatt grunnlønn. Som følge av konsekvensene av overdoseringen av D-vitamin i januar til februar 2025 på dyr, produsenter/bønder, varemottakere og forbrukere har konsernsjef på eget initiativ frasagt seg utbetaling av bonus for 2024. Det vil derfor ikke bli betalt noen bonus til konsernsjef for 2024. Ingen ytelser kommer som erstatning eller kompensasjon for dette.

Det er i 2024 utbetalt 3,4 millioner kroner i godtgjørelse til styrets medlemmer. I tillegg kommer ordinære lønnsutbetalinger til ansattevalgte styremedlemmer.

REVISOR	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Lovpålagt revisjon	5 156	2 992	9 507	7 927
Andre attestasjonstjenester	177	175	308	216
Skatterådgivning	77	0	374	270
Andre tjenester	1 274	37	3 219	1 237
Sum	6 684	3 204	13 408	9 650

NOTE 4 VARIGE DRIFTSMIDLER OG ANDRE IMMATERIELLE EIENDELER

FKA	Tomter	Bygninger mv	Maskinelle anlegg	Anlegg u/ utførelse*	Annet driftsløsøre	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler**	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.	55 840	1 977 599	1 321 033	494 313	919 150	19 621	435 633	5 223 188
Tilgang	5 201	0	0	281 439	42 872	0	0	329 512
Kassert	0	-23 853	-56 916	0	-108 417	0	-642	-189 829
Salg (periodens avgang til kostpris)	0	0	0	0	-1 686	0	0	-1 686
Andre endringer i anskaffelseskost	0	63 520	47 064	-141 500	1 000	0	30 915	1 000
Anskaffelseskost 31.12.	61 041	2 017 266	1 311 181	634 252	852 918	19 621	465 906	5 362 185
Benyttet avskrivningssats	0 %	2-4 %	15 %		15-33 %	10-20 %	0-10 %	
Akkumulert avskrivning 1.1.	0	1 174 941	1 017 569	0	741 794	17 977	146 587	3 098 870
Årets avskrivning	0	64 085	49 151	0	64 833	340	44 715	223 124
Nedskrivning	0	0	0	0	0	0	0	0
Kassert	0	-23 781	-56 891	0	-107 181	0	-642	-188 495
Salg (akkumulert avskrivning solgt)	0	0	0	0	-1 654	0	0	-1 654
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 31.12.	0	1 215 245	1 009 829	0	697 792	18 317	190 661	3 131 844
Netto bokført verdi 31.12	61 041	802 021	301 352	634 252	155 126	1 303	275 246	2 230 341
Gevinst/tap på salg i 2024				0	1 654	0	0	1 654

* Av anlegg under utførelse gjelder 175 millioner kroner av tilgangene prosjekt Forsprang som er utvikling av ERP-system. Totalt sett er anlegg under utførelse knyttet til Forsprang 429 millioner kroner.

**Deler av Forsprang er tatt i bruk og totalt 236 millioner kroner av andre immaterielle eiendeler er knyttet til Forsprang.

Forts. neste side

Note 4 forts.

KONSERN	Tomter	Bygninger mv	Maskinelle anlegg	Anlegg u/utførelse*	Annet driftsløsøre	Goodwill	Andre immaterielle eiendeler**	Sum
Anskaffelseskost pr. 1.1.	277 209	3 227 190	3 258 560	709 576	1 403 125	495 613	1 041 183	10 412 455
Tilgang	27 061	41 752	124 342	303 173	77 161	24 389	60 476	658 354
Kassert	0	-23 853	-56 916	0	-111 321	0	-74 964	-267 055
Salg (periodens avgang til kostpris)	-1 776	-37 138	-45 965	0	-3 059	0	0	-87 938
Andre endringer i anskaffelseskost	-881	124 153	32 278	-266 995	14 728	-57 917	162 308	7 674
Anskaffelseskost pr. 31.12.	301 613	3 332 103	3 312 300	745 753	1 380 634	462 085	1 189 002	10 723 490
Benyttet avskrivningssats	0 %	2-4 %	15 %	0 %	15-33 %	10-20 %	0-10 %	
Akkumulert avskrivning 1.1.	7 298	1 587 991	2 326 493	0	1 088 238	305 443	442 757	5 758 219
Årets avskrivning	1 629	118 272	154 006	0	95 046	36 205	72 616	477 774
Nedskrivning	0	191	4	0	60	0	0	255
Kassert	0	-23 781	-56 891	0	-109 988	0	-74 577	-265 238
Salg (akkumulert avskrivning solgt)	0	-25 713	-3 109	0	-2 439	0	0	-31 262
Andre endringer i akkumulert avskrivning	0	36 588	-12 785	0	7 741	-56 633	4 499	-20 590
Akkumulert avskrivning og nedskrivning pr. 31.12.	8 926	1 693 547	2 407 717	0	1 078 657	285 015	445 296	5 919 159
Netto bokført verdi 31.12	292 686	1 638 556	904 583	745 753	301 978	177 070	743 706	4 804 331
Gevinst/tap på salg i 2024		6 699	4 117		577			11 393

* Av anlegg under utførelse gjelder 192 millioner kroner av tilgangene prosjekt Forsprang og Væxtkraft/Dagg som er utvikling av ERP-system for morselskap og Granngården. Totalt sett er anlegg under utførelse knyttet til Forsprang og Væxtkraft/Dagg på 447 millioner kroner.

**Deler av Forsprang og Væxtkraft/Dagg er tatt i bruk og 408 millioner kroner av andre immaterielle eiendeler er knyttet til dette.

BOKFØRT GOODWILL OG IMMATERIELLE EIENDELER I KONSERNREGNSKAPET

FKA		Granngården		Cernova		Øvrige	
ERP-system og annen programvare	274 355	ERP-system og annen software	179 513	Goodwill Esbjerg Havnesilo konsern	100 958	Varemerke og andre rettigheter Nelson Garden	78 031
Goodwill	1 304	Varemerke	160 836	Goodwill Baker Brun	38 358	Goodwill Nelson Garden	20 579
Varemerke	890	Goodwill	10 684	Varemerke Baker Brun	27 508	SW Horto konsern	5 710
		Kundeklubb	1 265	Lisenser og programvare	11 444	NORGRO AS	2 275
		Kundekontrakter og -relasjoner	180	Varemerke Norgesmøllene	4 880	Goodwill Silovegen 10 AS	2 006
Sum	276 549		352 478		183 148		108 601

Note 4 forts.

FKA			
Oversikt operasjonell og finansiell leasing	Årlig operasjonell leie	Årlig finansiell leie	Balanseført verdi
Eiendom (tomter/bygninger/lokaler)	258 562	0	0
Maskiner og utstyr	12 939	0	0
Annet driftsløsøre	25 286	0	0
Sum	296 786	0	0

KONSERN			
Oversikt operasjonell og finansiell leasing	Årlig operasjonell leie	Årlig finansiell leie	Balanseført verdi
Eiendom (tomter/bygninger/lokaler)	538 066	1 811	0
Maskiner og utstyr	55 324	40 684	257 929
Annet driftsløsøre	28 911	166	0
Sum	622 301	42 661	257 929

NOTE 5 KUNDEFORDRINGER OG ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Kundefordringer	954 518	1 404 515	1 150 126	1 690 487
Avsatt til tap på kundefordringer	-6 000	-8 195	-9 613	-17 192
Bokførte kundefordringer	948 518	1 396 320	1 140 513	1 673 295
Andre kortsiktige fordringer	165 682	220 071	355 417	418 169
Fordringer konsernselskaper	153 502	285 428	0	0
Sum fordringer	1 267 703	1 901 820	1 495 930	2 091 464

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Konstaterte tap på fordringer	-4 947	-1 841	-18 639	-4 774

NOTE 6 FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER

FINANSINNTEKTER	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Aksjeutbytte	92 224	148 929	665	2 720
Renter datterselskap	41 955	36 369	0	0
Andre renteinntekter	47 730	27 838	66 565	45 024
Agiovinning	41 519	68 401	54 461	76 583
Verdiendring finansielle instrumenter	29 252	16 188	29 252	16 188
Andre finansinntekter	4 716	9 721	4 221	12 263
Sum finansinntekter	257 395	307 445	155 162	152 777

FINANSKOSTNADER	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Rentekostnader	268 279	233 329	332 100	284 392
Agiotap	43 325	87 904	62 209	101 729
Andre finanskostnader	18 862	30 829	22 651	62 356
Verdiendring finansielle instrumenter	0	9 924	6 047	9 925
Nedskrivning av finansielle eiendeler	49 690	88 493	0	62 681
Sum finanskostnader	380 156	450 480	423 008	521 083

Valutaterminkontrakter	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Sikringsbokføring	204	-386	204	-386
Virkelig verdi over resultatet	481	-5 446	481	-5 446
Sum virkelig verdi (forpliktelse)	684	-5 832	684	-5 832

Virkelig verdi av valutaterminkontrakter er beregnet av konsernets bankforbindelse, og utgjør den diskonterte forskjellen mellom den avtalte terminkursen og terminkursen pr. 31.12 for en terminkontrakt med tilsvarende løpetid. Samtlige terminkontrakter utløper i løpet av neste regnskapsår.

For valutaterminkontrakter som anses å redusere valutarisikoen effektivt og har tilstrekkelig sikringsdokumentasjon, benyttes sikringsbokføring. Beløpet for sikring, med fradrag for skatt, har motpost i annen egenkapital. Andre valutaterminkontrakter bokføres med motpost i finansresultatet.

NOTE 7 SKATT

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Betalbar skatt fremkommer slik				
Ordinært resultat før skatt	23 615	42 491	15 179	56 412
Permanente forskjeller	3 079	18 865	-47 837	49 695
Andel resultat fra tilknyttede selskaper	0	0	-2 603	12 942
Gevinst/tap ved salg av aksjer	0	-5 755	-411	6 016
Nedskrivning aksjer/lån	14 690	88 043	1 561	62 231
Mottatt utbytte	-66 306	-127 268	0	-2 504
Andre skattefrie/-pliktig inntekter/kostnader*	16 069	-17 688	24 306	-11 237
Endring midlertidige forskjeller	-39 028	11 076	33 316	30 605
Underskudd til fremføring	0	477	84 789	19 199
Egenkapitalposter med skatteeffekt	16 503	-10 243	-15 980	-18 136
Grunnlag betalbar skatt	-31 378	0	92 321	205 222
Betalbar skatt på årets resultat	0	0	22 580	44 769

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Årets skattekostnad fremkommer slik				
Betalbar skatt på årets resultat	0	0	22 580	44 769
Betalbar formuesskatt 0,3 %	10 424	13 000	10 424	13 000
Endring utsatt skattefordel	2 116	-2 650	-29 154	-8 836
Avregning betalbar skatt tidligere år	-249	5 328	3 755	7 471
Endringer som ikke føres over resultatet		2 253	6 686	3 990
Årets totale skattekostnad	12 291	17 931	14 291	60 394

*Avsatt avkastning på medlemskapitalen for 2024 gir ikke skattemessig fradrag da morselskapet har negativ skattemessig næringsinntekt.

Forts. neste side

Note 7 forts.

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Avstemming fra nominell til faktisk skattesats				
Resultat før skatt	23 615	42 491	15 179	56 412
Forventet inntektsskatt 22 %	5 195	9 348	3 339	12 411
Permanente forskjeller	677	2 884	-12 196	12 119
Nedskrivning finansielle eiendeler	3 232	19 370	343	13 691
Mottatt utbytte	-14 587	-27 999	0	-551
Øvrige poster	3 535	-3 891	10 146	-2 213
Andel resultat fra tilknyttede selskaper	0	0	-573	2 847
Endring permanente forskjeller tidligere år	191	5 220	1 788	5 101
Endringer som ikke føres over resultatet	3 624	0	1 019	3 989
Formuesskatt	10 424	13 000	10 424	13 000
Skattekostnad	12 291	17 931	14 291	60 394

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Betalbar skatt i balansen fremkommer slik				
Betalbar skatt på årets resultat	0	0	22 580	44 769
Redusert betalbar skatt fra SkatteFUNN	0	0	0	-650
Betalbar formuesskatt	10 424	13 000	10 419	13 000
Betalt forskuddsskatt utenlandske selskaper	0	0	-2 979	-26 638
Øvrige poster	0	0	642	-3 918
Sum betalbar skatt	10 424	13 000	30 667	26 563

*Avsatt avkastning på medlemskapitalen for 2024 gir ikke skattemessig fradrag da morselskapet har negativ skattemessig næringsinntekt.

Forts. neste side

Note 7 forts.

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skattefordel				
Fordringer	6 754	9 425	14 100	16 783
Varebeholdning	74 341	77 082	74 795	80 123
Driftsmidler	50 858	41 709	103 603	82 256
Gevinst- og tapskonto	-3 185	-3 981	-17 000	-20 000
Pensjonsmidler/forpliktelse (+)	87 277	108 196	161 466	199 414
Avsetninger	84 642	92 548	30 876	70 089
Sum midlertidige forskjeller	300 688	324 978	367 840	428 666
Underskudd til fremføring	33 644	477	251 433	161 544
Grunnlag utsatt skattefordel	334 332	325 455	619 273	590 210
Beregnet utsatt skattefordel	71 600	71 600	132 836	130 330
Ikke balanseført utsatt skattefordel	7 700	0	13 650	8 336
Balanseført utsatt skattefordel	65 853	71 600	119 186	121 994

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Spesifikasjon av grunnlag for utsatt skatt				
Driftsmidler	0	0	248 945	235 835
Pensjonsmidler/-forpliktelse	0	0	-212 172	-169 502
Avsetninger	0	0	34 325	38 139
Sum midlertidige forskjeller	0	0	71 098	104 472
Underskudd til fremføring	0	0	0	0
Grunnlag utsatt skatt	0	0	71 098	104 472
Beregnet utsatt skatt	0	0	13 608	22 864
Balanseført utsatt skatt	0	0	13 608	22 864

NOTE 8 AKSJER/ANDELER I DATTERSELSKAPER OG TILKNYTTETE SELSKAPER

	Forretnings- adresse	Eierandel/ stemme-andel	Foreløpig resultat etter skatt 2024	Egenkapital 2024	Andel egenkapital 2024	Bokført verdi 2024	Bokført verdi 2023
Datterselskaper direkte eiet av FKA							
Granngården AB	Malmö	100,00 %	-36 709	310 108	310 108	290 123	290 123
Nelson Garden Holding AS*	Lillestrøm	89,67 %	-23 258	95 711	85 824	80 224	80 224
Agri Eiendom AS*	Lillestrøm	100,00 %	50 088	302 926	302 926	66 829	66 829
NORGRO AS	Hamar	80,00 %	8 071	45 827	36 661	28 471	28 471
Labb AS	Trondheim	100,00 %	1 023	40 070	40 070	24 435	24 435
Namdal Kornsilø og Mølle AS	Overhalla	93,30 %	3 541	49 634	46 309	12 129	12 129
Grønt Maskin AS*	Rygge	100,00 %	-36 017	-46 552	-46 552	0	10 551
Felleskjøpet Fôrutvikling AS	Trondheim	66,00 %	3 833	12 347	8 149	7 970	7 970
U.Reist AS	Nesoddtangen	51,00 %	1 712	9 529	4 860	7 286	7 286
FK Maskinutleie AS	Lillestrøm	100,00 %	-3 681	-4 028	-4 028	0	3 162
Europet GMBH	Flensburg	100,00 %	74	826	826	250	250
Cernova AS*	Bergen	66,00 %	65 703	656 000	432 960	132	132
SW Horto AB*	Hammenhög	100,00 %	10 112	53 221	53 221	10 732	0
Agrideler AS	Lillestrøm	100,00 %	0	100	100	100	0
Silovegen 10 AS	Lillestrøm	100,00 %	0	401	401	10 001	0
Sum investeringer i datterselskaper						538 683	531 562

* Selskapene er morselskaper i underkonsern og foreløpig resultat og egenkapitalen i noten er konserntall

Årsrapport 2024

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Resultatregnskap

Balance

Kontantstrømanalyse

Noter til regnskapet

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Note 8 forts.

Datterselskaper og felleskontrollerte virksomheter eiet av datterselskaper som inngår i konsernregnskapet

Agri Eiendom AS (100%)	Cernova AS (66 %)	Nelson Garden Holding AS (89,67 %)
AE Finnsnes AS (100 %)	Norgesmøllene AS (100 %)	Nordic Garden AS (100 %)
AE Tunga AS (100 %)	Cernova Industri AS (100 %)	Andøytorv AS (100 %)
Agri Eiendom Stavanger AS (100 %)	Opus Ingredients AS (66 %)	Nelson Garden AB (100 %)
Dyrskuevegen 8 AS (100 %)	Cernova Trading AS (100 %)	Nelson Garden A/S (100 %)
Dyrskuevegen 12 AS (100 %)	Norgesbakeriene Holding AS (100 %)	Albertines A/S (100 %)
Gjellebekkstubben 6 AS (100 %)	Stormøllen AS (100 %)	Nelson Garden AS (100 %)
Gullåker AB (100 %)	Mesterbakeren Holding AS (100 %)	Nelson Garden Oy (100 %)
	Mesterbakeren AS (100 %)	Nelson Logistic AB (100 %)
	Baker Brun Holding AS (75%)	
	Baker Brun AS (75 %)	
	Baker Brun Produksjon AS (75%)	
	Norsk Havredrikk AS (75 %)	
	Hardanger Bakeri AS (75 %)	
	Esbjerg Havnesilo A/S (50 %)	
	Valsemøllen A/S (50 %)	
	Inter Byg, Esbjerg ApS (50%)	
Labb AS (100 %)	SW Horto AB (100 %)	Grønt Maskin AS (100 %)
AgriPet AB (100 %)	SW Horto A/S (100 %)	RJ Maskiner AB (100 %)

Forts. neste side

Årsrapport 2024

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Resultatregnskap

Balanse

Kontantstrømanalyse

Noter til regnskapet

Bærekraft

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Note 8 forts.

	Forretningsadresse	Eierandel/ stemmeandel	Bokført verdi 2023	Tilgang/avgang	Mottatt utbytte	Resultatandel*	Andre endringer	Bokført verdi 2024
Tilknyttede selskaper bokført etter egenkapitalmetoden i konsern								
Skånemøllan AB	Skåne	21,12 %	60 120	0	-3 315	69	51	56 925
Nærbakst AS	Tranby	49,00 %	54 263	0	-4 900	6 300	-1	55 662
Mimiro Holding AS	Ski	37,72 %	40 172	0	0	-2 229	0	37 943
Graminor AS	Hamar	36,70 %	29 098	0	0	595	0	29 693
Østfold Kornmagasin AS	Sarpsborg	50,00 %	17 048	0	0	505	0	17 553
Postvegen 11 AS	Ålesund	50,00 %	2 636	10 000	0	-200	0	12 437
Toten Holding AS	Østre Toten	50,00 %	8 066	0	0	1 612	0	9 678
Edgars Holding AS	Kristiansand	35,00 %	0	7 015	0	1 624	0	8 639
Mel-Compagniet ApS	Danmark	17,70 %	5 156	0	0	1 468	0	6 624
GJE Hunstad AS	Bodø	50,00 %	0	5 492	0	-48	0	5 444
Nordic Marine Solutions AS	Oslo	32,00 %	4 704	0	0	462	0	5 166
Bioco AS	Oslo	50,00 %	6 749	2 000	0	-4 025	0	4 725
Halla Petfood AB	Skara	49,94 %	6 837	1 007	0	-3 387	0	4 457
Sagaplant AS	Akkerhaugen	25,00 %	3 679	0	0	205	0	3 884
Agrol AS	Oslo	50,00 %	7 258	0	-1 250	922	-3 238	3 693
Kimen Såvarelaboratoriet AS	Ås	34,00 %	3 273	0	0	-56	0	3 217
AE Brekstad AS	Lillestrøm	50,00 %	3 402	0	0	-487	0	2 915
AE Tynset AS	Tynset	50,00 %	3 318	0	0	-1 072	0	2 246
Halla Qvarn AB	Skara	50,00 %	0	1 512	0	580	0	2 092
Vekstmiljø AS	Sandnes	20,00 %	2 264	0	-400	128	0	1 992
Furene Eiendom AS	Lillestrøm	50,00 %	1 832	0	0	-198	0	1 634
Agrikjøp AS	Oslo	21,00 %	3 223	0	-840	1 238	-2 068	1 553
Jordfabrikken AS	Innherred	50,00 %	1 005	0	0	189	0	1 194
Steinkjer Havnelager A/S	Steinkjer	26,00 %	923	0	-22	67	0	968
European Agri Trade A/S	Aarhus	39,00 %	448	0	0	41	0	488
Norifish AS	Bremnes	25,60 %	110	0	0	200	0	310
Bakehuset Nord-Norge Holding AS	Tromsø	36,00 %	0	3 125	0	0	-2 905	220
Edgars Bakeri AS	Kristiansand	49,00 %	28 394	-28 345	0	0	-49	0
Fruens Holding AS	Kristiansand	35,00 %	0	0	0	3 494	-3 494	0
Bakst Holding AS	Mo	45,00 %	0	5 397	0	-5 397	0	0
Sum investeringer i tilknyttede selskaper			293 979	7 202	-10 727	2 603	-11 703	281 352

* Resultatandel er redusert med avskrivninger av goodwill og merverdier, samt nedskrivninger.

Note 8 forts.

	Forretningsadresse	Eierandel/stemmeandel	Bokført verdi 2024	Bokført verdi 2023
Tilknyttede selskaper bokført etter kostmetoden i FKA				
Mimiro AS	Ski	37,72 %	53 000	53 000
Bioco AS	Oslo	50,00 %	42 000	40 000
Østfold Kornmagasin AS	Sarpsborg	50,00 %	16 944	16 944
Halla Petfood AB	Skara	49,94 %	10 942	9 936
Kimen Såvarelaboratoriet AS	Ås	34,00 %	2 720	2 720
Halla Qvarn AB	Skara	50,00 %	1 512	0
Agrol AS	Oslo	50,00 %	1 421	1 421
Agrikjøp AS	Oslo	21,00 %	1 064	1 064
Graminor AS	Hamar	36,70 %	350	350
European Agri Trade A/S	Aarhus	39,00 %	196	196
Nordic Marine Solutions AS	Oslo	32,00 %	190	190
Sum investeringer i tilknyttede selskaper - FKA (kostmetoden)			130 339	125 821

NOTE 9 VARER

SPESIFIKASJON	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Råvarer	307 854	389 130	484 215	559 997
Korn	619 861	629 955	842 452	833 804
Varer under tilvirkning/egenproduserte ferdigvarer	229 373	273 628	326 494	382 994
Handelsvarer	1 625 661	1 740 966	2 399 703	2 498 356
Sum varer	2 782 749	3 033 679	4 052 864	4 275 150
Kostpris varebeholdning	2 857 090	3 110 760	4 212 875	4 410 927
Nedskrevet for prisfallsrisiko og ukurans	74 341	77 082	160 011	135 777
Sum varer	2 782 749	3 033 679	4 052 864	4 275 150

NOTE 10 EGENKAPITAL

Morselskapet

	Andelskapital	Medlemskapital- konto	Annen egenkapital	SUM
Egenkapital 1.1.	15 009	202 668	2 686 744	2 904 421
Endring innbetalt selskapskapital/aksjekapital	147	0	0	147
Estimatavvik pensjon mot egenkapital (netto etter skatt)	0	0	12 873	12 873
Verdiendring derivater mot egenkapital (netto etter skatt)	0	0	589	589
Årets resultat	0	0	11 323	11 323
Andre endringer	0	-4 005	494	-3 511
Avsatt etterbetaling/avkastning medlemskapitalkonto	0	0	-10 250	-10 250
Egenkapital 31.12.	15 156	198 663	2 701 773	2 915 593

Konsernet

	Andelskapital	Medlemskapital- konto	Annen egenkapital	Minoritetens andel	SUM
Egenkapital 1.1.	15 009	202 668	3 636 500	233 262	4 087 439
Endring innbetalt selskapskapital/aksjekapital	147	0	0	0	147
Utbytte til minoritet	0	0	0	-7 000	-7 000
Omregningsdifferanser	0	0	16 801	0	16 801
Estimatavvik pensjon mot egenkapital (netto etter skatt)	0	0	-13 234	0	-13 234
Verdiendring derivater mot egenkapital (netto etter skatt)	0	0	589	0	589
Andre endringer	0	-4 005	-31 962	2 532	-33 435
Årets resultat	0	0	-22 202	23 090	888
Avsatt etterbetaling/avkastning medlemskapitalkonto	0	0	-10 250	0	-10 250
Egenkapital 31.12.	15 156	198 663	3 576 243	251 884	4 041 947

NOTE 11 VERDIPAPIRGJELD OG ANNEN RENTEBÆRENDE GJELD

VERDIPAPIRGJELD	FKA 2024	FKA 2023			
Felleskjøpet Agri SA har utstedt følgende obligasjoner			Opptaksår	Valuta	Forfall
NO 0010706005 - Fast rente	325 000	322 677	2014	NOK	2026
NO 0010850274 - Flytende rente	0	295 000	2019	NOK	2024
NO 0010915374 - Flytende rente	606 000	650 000	2020	NOK	2025
NO 0011202194 - Flytende rente	300 000	300 000	2022	NOK	2026
NO 0012496761 - Flytende rente	9 000	276 000	2022	NOK	2025
NO 0012707563 - Flytende rente	400 000	400 000	2022	NOK	2027
NO 0012916180 - Flytende rente	200 000	200 000	2023	NOK	2028
NO 0012916222 - Flytende rente	300 000	300 000	2023	NOK	2028
NO 0013030114 - Flytende rente	250 000	250 000	2023	NOK	2028
NO 0013030106 - Flytende rente	250 000	250 000	2023	NOK	2026
NO 0013198382 - Flytende rente	400 000	0	2024	NOK	2029
NO 0013198390 - Flytende rente	250 000	0	2024	NOK	2031
Sum verdipapirgjeld	3 290 000	3 243 677			
Herav obligasjoner klassifisert som kortsiktig ¹⁾	615 000	295 000			
Sertifikatlån fast rente opptil 6 mnd. løpetid	0	250 000			
Totale kortsiktige sertifikater og obligasjoner	615 000	545 000			

1) Felleskjøpet har fra 2024 klassifisert obligasjoner som forfaller i påfølgende regnskapsår som kortsiktig. 2023 er reklassifisert tilsvarende.

Verdipapirgjeld har krav til egenkapitalandel på minimum 25 %

LANGSIKTIGE LÅN	FKA 2024	FKA 2023	Konsern 2024	Konsern 2023
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	344 967	358 897

ÅR	2025	2026	2027	2028	2029	Senere	Sum
Forfallstruktur langsiktig gjeld konsern	668 368	924 812	448 760	796 173	439 095	357 759	3 634 967

Forts. neste side

Note 11 forts.

TREKKFASILITETER

FKA har tre bilaterale trekkfasiliteter på til sammen 1,5 milliarder kroner der alle er ubenyttet pr. 31.12.2024. I tillegg har Cernova en trekkfasilitet på 100 millioner kroner som også var ubenyttet pr. 31.12.2024. De tre bilaterale trekkfasilitetene har en gjennomsnittlig løpetid på 1,8 år. I tillegg har FKA en kassekreditt på 600 millioner kroner.

FINANSIELLE INSTRUMENTER

Felleskjøpet Agri SA har følgende renteswapper som er balanseført som finansielle forpliktelser.

	Sum sikringer 2025	Sum sikringer 2026	Sum sikringer 2027	Sum sikringer 2028	Gj.sn. årlig volum 2029-2030
RENTESIKRING - FORFALLSSTRUKTUR					
Aktive kontrakter - flytende til fast	1 300 000	1 300 000	1 250 000	1 150 000	1 050 000
Aktive kontrakter - fast til flytende	325 000	325 000	0	0	0

Obligasjonslån NO 0010706005 er swappet fra fast til flytende.

	FKA 2024	FKA 2023	Konsern 2024	Konsern 2023
RENTESIKRING - UREALISERT GEVINST/TAP				
Finansielle forpliktelser	-314	29 934	-314	29 934

	FKA 2024	FKA 2023	Konsern 2024	Konsern 2023
INNSKUDD				
Innskudd medlemmer og ansatte	786 940	723 504	786 940	723 504

Innskuddsordningen har ingen bindingstid og er klassifisert som kortsiktig gjeld.

NOTE 12 PANTSTILLELSER OG GARANTIANSVAR

Bokført gjeld som er sikret ved pant og lignende	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Gjeld til kredittinstitusjoner	0	0	330 702	436 706

	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Bokført verdi av eiendeler stilt som sikkerhet for pantesikret gjeld	0	0	929 512	880 416

Garantiforpliktelser som ikke er regnskapsført	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Driftsrelaterte garantier	126 288	116 598	213 318	175 249
Garantiansvar Oppgjørs- og driftskredittordningen *)	53 011	53 011	53 011	53 011

*) På tidspunkt for regnskapsavleggelsen er det ikke tilgjengelige data for å oppdatere garantiansvaret for oppgjørs- og driftskredittordningen for 2024.

NOTE 13 REGNSKAPSMESSIGE AVSETNINGER

REGNSKAPSMESSIGE AVSETNINGER - LANGSIKTIGE	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Avsetning av vedlikeholdsforpliktelse	0	2 000	0	2 000
Andre avsetninger	0	1	2 614	31 230
Sum regnskapsmessige avsetninger - langsiktige	0	2 001	2 614	33 230

REGNSKAPSMESSIGE AVSETNINGER - KORTSIKTIGE	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Avsetning garantiforpliktelse	30 858	27 966	30 858	27 966
Avsetning forpliktelse rivningskostnader	19 335	19 450	19 335	19 450
Andre avsetninger	10 689	11 779	13 291	11 779
Sum regnskapsmessige avsetninger - kortsiktige	60 882	59 195	63 484	59 195

NOTE 14 NÆRSTÅENDE PARTER

Konsernets transaksjoner med nærstående parter.

Konsernets øverste morselskap er Felleskjøpet Agri SA. Morselskapet er et samvirkeforetak og er eid om lag 36 000 bønder/medlemmer. Alle aksjonærvalgte styremedlemmer er bønder/medlemmer. Alle transaksjoner med eiere og styrets medlemmer er på markedsmessige vilkår.

SALG AV VARER OG TJENESTER	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Datterselskaper	563 871	986 016	0	0
Tilknyttede selskaper	3 656	1 228	131 876	155 978
Sum	567 527	987 244	131 876	155 978

Salg av varer og tjenester er i all hovedsak råvarer (korn/mel), handelsvarer til butikk, transporttjenester og eiendomsutleie.

KJØP AV VARER OG TJENESTER	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Datterselskaper	532 264	535 297	0	0
Tilknyttede selskaper	93 387	84 811	134 366	116 901
Sum	625 651	620 108	134 366	116 901

Kjøp av varer og tjenester er i all hovedsak råvarer (korn/mel), handelsvarer til butikk, transporttjenester og eiendomsutleie.

Balanseposter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester

FORDRINGER PÅ NÆRSTÅENDE	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Datterselskaper	240 231	367 678	0	0
Tilknyttede selskaper	2 058	379	15 179	32 925
Sum	242 290	368 057	15 179	32 925

GJELD TIL NÆRSTÅENDE	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Datterselskaper	63 676	179 202	0	0
Tilknyttede selskaper	6 157	3 138	14 222	5 717
Sum	69 833	182 340	14 222	5 717

Forts. neste side

Note 14 forts.

Balanseposter som følge av finansiering

LÅN TIL NÆRSTÅENDE	FKA 2024	FKA 2023	KONSERN 2024	KONSERN 2023
Datterselskaper	884 146	637 539	0	0
Tilknyttede selskaper	5 147	1 000	32 733	29 037
Sum	889 292	638 539	32 733	29 037

Renter på lån til nærstående er fastsatt på markedsmessig vilkår. Renteinntekter og rentekostnader som er eliminert på lån fra morselskapet til datterselskaper er på 42 millioner kroner.

Datterselskapenes trekk på ramme i konsernkontisystemet klassifiseres i morselskapets balanse som kortsiktig fordring konsernselskaper eller kortsiktig gjeld konsernselskaper. Pr. 31.12.24 hadde datterselskapene 24 millioner kroner utestående i konsernkontisystemet. 33,7 millioner kroner er klassifisert som kortsiktig fordring konsernselskaper og 9,6 millioner kroner er klassifisert som kortsiktig gjeld konsernselskaper.

NOTE 15 VESENTLIGE AVTALER

Felleskjøpet Agri har en aksjonæravtale fra 2005 med Fritt Ord, som garanterer Fritt Ord en minimumsavkastning på sju prosent av deres investering i Cernova AS. Samtidig har Fritt Ord forpliktet seg til å medvirke til at aksjeposten kan bli videresolgt til en industriell eier.

NOTE 16 FINANSIELL RISIKO OG KLIMARISIKO

Markedsrisiko

Selskapet er eksponert for endringer i valutakurser innenfor EUR, USD, GBP, DKK og SEK. Eksponeringen er knyttet til varekjøp og betaling av varekjøp i disse valutaene. Som en del av selskapets valutastrategi, benyttes terminkontrakter og valutakonti for å redusere valutarisikoen knyttet til varekjøp og betalinger. Urealisert gevinst og tap på terminkontraktene og valutakonti balanseføres til virkelig verdi. Se note 6 for nærmere oversikt. For forhåndssolgte varer av større beløp med innkjøp i fremmed valuta, foretas valutasikring og det benyttes sikringsbokføring. Selskapets rentebærende gjeld er delvis sikret mot renteendringer med renteswapper. Se note 11 for nærmere oversikt. Urealisert tap/gevinst på rentesikringer blir balanseført og verdiendringene tas over resultatet. Som en del av finansstrategien, er renterisikoen redusert gjennom en diversifisert forfallsstruktur med fordeling mellom kort, mellomlang og lang rentebinding. Refinansieringsrisikoen er redusert ved en diversifisert forfallsstruktur.

Kredittrisiko

Selskapet har etablert rutiner for kredittvurdering av kunder i henhold til selskapets kredittpolicy. Risiko for at motparter ikke har økonomisk evne til å oppfylle sine forpliktelser og risiko for at det skal gi vesentlige tap anses som lav. Det har historisk sett vært lite tap på fordringer og fordringsmassen er spredt på et stort antall kunder.

Likviditetsrisiko

Selskapet styrer likviditeten gjennom konsernkontoordning. Det er etablert minimumskrav og rutiner som sikrer tilstrekkelig likviditetsreserve og trekkfasiliteter etablert i tre banker. Selskapet vurderer likviditeten som god, og det er ikke besluttet å innføre tiltak som endrer likviditetsrisiko. I tillegg overvåkes fremtidige kontantstrømmer knyttet til finansielle eiendeler og gjeld i balansen løpende.

NOTE 17 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Felleskjøpet Agri ble i januar 2025 varslet om at enkelte slaktegris- og eggprodusenter opplevde at besetningene deres hadde unormalt lav matlyst. I samarbeid med flere aktører ble det gjort et omfattende arbeid med å avdekke årsaken. Tidlig i februar var konklusjonen at symptomene i besetningene skyldtes svært høye nivåer vitamin D i fôret produsentene fikk levert. Seks produsenter av slaktegris og ni eggprodusenter i Trøndelag var berørt. Totalt er det om lag 1500 slaktegrisesetninger og 550 eggprodusenter i Norge.

Produsentene slaktet verpehøns og griser i berørte besetninger, og varemottakerne iverksatte tilbakekalling av egg. Kraftôret ble først konsumert i 2025. Skadene har

Forfallstidspunkter for kundefordringer opprettholdes, og andre langsiktige fordringer er ikke vurdert reforhandlet eller innløst.

Obligasjonslån

Felleskjøpet Agri sine obligasjonslån er notert på Alternative Bond Market (ABM) ved Oslo Børs.

Klimarisiko

Selskapet er eksponert for klimarisiko. Tidligere vesentlighetsanalyser konkluderer med risiko knyttet til fysisk klimarisiko og overgangsrisiko, oppstrøms, i egen drift og nedstrøms. Viktige risikoer for selskapet er store svingninger i korn- og grovfôravlinger. Dette kan påvirke økonomien til selskapet. På lenger sikt vil overgang til mer plantebasert kosthold representere både en mulighet og en risiko. I tillegg kommer overgangsrisiko i form av nye reguleringer. Vurderinger av klimarisiko ligger til grunn for selskapets konsernstrategi, bærekraftsstrategi og handlingsplaner.

Selskapet jobber dedikert med å håndtere klimarisiko gjennom en rekke strategiske tiltak og innovasjonsprosjekter. Man investerer i ny teknologi og samarbeider også tett med andre aktører og institusjoner for å utvikle bærekraftige løsninger, for eksempel innenfor nullutslippløsninger, metanhemmere til drøvtyggere og torvfri jord. Selskapet gjennomførte i 2023 en dobbelt vesentlighetsanalyse, hvor det konkluderes med at klimarisiko er finansielt vesentlig for selskapet. I 2024 har Felleskjøpet Agri jobbet videre med scenarioer og konkretisert klimarisikoen for noen store kategorier (kraftfôr, korn og gjødsel) i forretningsområdet Landbruk, i tråd med rammeverket TCFD. Arbeidet er ikke ferdigstilt, og fortsetter i 2025.

derfor oppstått i 2025. Felleskjøpet Agri har forsikringsordninger innrettet for å dekke produktansvar. Hendelsen har ingen påvirkning på regnskapet for 2024.

Det har ikke vært andre hendelser etter balansedagen som påvirker det avlagte regnskapet.

Bærekraft

70	Generelle opplysninger
70	Grunnlag for utarbeidelse av rapporten
71	Virksomhetsstyring
73	Strategi og forretningsmodell
75	Påvirkninger, risiko og muligheter
77	Policyer
77	Parametere og mål
78	ESG oppsummert
82	E – Environment
83	ESRS E1 Klimaendringer
89	ESRS E2 Forurensning
91	ESRS E3 Vann og marine ressurser
93	ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer
96	ESRS E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi
100	S – Social
101	ESRS S1 Egne medarbeidere
106	Likestillingsredegjørelse (ARP)
109	ESRS S2 Arbeidere i verdikjeden
111	ESRS S3 Berørte lokalsamfunn
114	ESRS S4 Forbrukere og sluttbrukere
117	G – Governance
118	ESRS G1 Forretningsskikk
121	Vedlegg
122	1: Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger per tema, undertemaer og under-undertemaer.
125	2: Mål i gjeldende bærekraftstrategi knyttet til vesentlig påvirkning
127	3: Oversikt påvirkninger, risikoer og muligheter
132	4: Metodikk og kilder, klimaregnskap

ESRS 2 Generelle opplysninger

Grunnlag for utarbeidelse av rapporten

Bakgrunn

Bærekraftrapporten for 2024 er utarbeidet etter strukturen i EUs Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), og tilhørende rapporteringsstandarter European Sustainability Reporting Standards (ESRS). Bærekraftrapporten for 2024 er ikke å anse som fullt ut i tråd med CSRD og ESRS.

Felleskjøpet Agri skal rapportere i henhold til kravene i CSRD første gang for regnskapsåret 2025. Årets rapport er ikke attestert av ekstern revisor.

Bærekraftrapporteringen følger samme periode som finansiell rapportering.

Konsolidering og rapporteringsgrenser

Rapporten omfatter Felleskjøpet Agri SA med datterselskaper angitt i [note 8](#) etter samme prinsipp som konsolidert finansregnskap.

For klimaregnskapet er rapporteringsgrenser for tilknyttede selskaper

vurdert i henhold til kravene i CSRD. For klimaregnskap og HR har Felleskjøpet Agri i 2024 begynt arbeidet med å konsolidere data som rapporteres. Beskrivelse av data som er inkludert i klimaregnskapet er omtalt under ESRS E1, klimaregnskap.

Datainnsamling

Data samles inn fra datasystemer og direkte fra leverandører. Dataene hentes automatisk eller manuelt ut fra grad av systemstøtte. Forretningsområdene har ansvaret for å definere relevante data og indikatorer for respektive arbeidsområder.

Selskapet bruker etablerte standarder som GHG-protokollen for karbonrapportering. Kvalitative data er i stor grad samlet i vårt kvalitetssystem, med støtte fra andre implementerte systemer som sikrer presise og verifiserbare data. Noen av kildene til kvalitative data omfatter, men er ikke begrenset til, Felleskjøpet Agri sine forretningsområder, datterselskaper, strategier, dokumentasjon fra prosessen med dobbel vesentlighetsanalyse (DVA) og personalhåndboken.

Hvordan lese bærekraftrapporten

Felleskjøpet Agri sin årsrapport består av introduksjon, årsmelding og regnskap og bærekraftrapport. Årets bærekraftrapport 2024 er utarbeidet etter strukturen i ESRS. Bærekraftrapporten er inndelt i fire hovedkapitler: Generelle Opplysninger, Klima og miljø, Sosiale forhold og Virksomhetsstyring.

Mål, omstillingsplaner og tiltak som Felleskjøpet Agri har jobbet med de siste årene, treffer flere av de identifiserte negative påvirkninger fra den doble vesentlighetsanalysen (DVA). I de tilfeller det er identifisert en negativ påvirkning og risiko som treffer flere ESRSer, er mål, omstillingsplaner og tiltak plassert der den har størst påvirkning, og omtalt i detalj under den aktuelle ESRSen. Informasjon om hvor ESRS-kravene er rapportert finnes i [Vedlegg 2](#).

Virksomhetsstyring

Felleskjøpet Agri er et samvirkeforetak eid av ca. 36 000 bønder. Styring og ledelse av selskapet er basert på demokratiske prinsipper nedfelt i foretakets vedtekter. Se mer i [Årsmeldingen](#).

Styret i Felleskjøpet Agri har det overordnede ansvaret for omstilling og bærekraftsarbeidet i konsernet. De er ansvarlige for å sette overordnede KPI/målkort. For 2024 er ansvaret for oppfølging av påvirkning, risiko og muligheter ikke fordelt spesifikt på styrets medlemmer. Styret gjennomgår strategi og risikoområder årlig. Styrearbeidet og styreinstruksen evalueres årlig. Styret har i 2024 hatt 17 møter.

Styret består av 12 styremedlemmer, hvorav åtte er eiervalgte og fire er ansattvalgte. Ved årsskifte bestod styret av 58 prosent kvinner og 42 prosent menn.

Felleskjøpet Agri sitt styre for 2024:

Eiervalgte representanter

Anne Jødahl Skuterud – Leder
Erling Aune – Nestleder
Theodora Tangen Fretheim – Medlem
Borgny Grande – Medlem
Thor Johannes Rogneby – Medlem
Elisabeth Holand – Medlem
Grim Erik Gillestad – Medlem
Jens Lippestad – Medlem

Ansattvalgte representanter

Frank Gøran Fandin – Medlem
Margaret Fosseng – Medlem
(John Aril Leirnes – Medlem (avgått))
Elisabeth Slethaug Nilsen – Medlem
Eini Sevaldsen Linn – Permisjon

I 2024 har styret gjennomført et internt bærekraftskurs med fokus på hva nye krav til rapportering betyr for styrets rolle og ansvar. Kurset ble gjennomført med ekstern bistand. Leder og nestleder i styret har i tillegg deltatt på kurs i bærekraft for styremedlemmer, i regi av Revisorforeningen. Styret har i 2024 regelmessig blitt informert om status i arbeidet med bærekraft og forberedelse til nye rapporteringskrav.

Utvalg

Styret har etablert tre styreutvalg bestående av enkelte av foretakets styremedlemmer; revisjonsutvalg, kompensasjonsutvalg og utvalg for markedsregulering korn. Styreutvalgene er forberedende utvalg og har ikke beslutningsmyndighet, og arbeider i henhold til mandat fastsatt av styret.

Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende utvalg for styret i dets arbeid med å føre kontroll med selskapets finansielle rapporteringer og kontrollsystemer. Utvalgets medlemmer velges av og blant styrets medlemmer. Minst et av medlemmene skal ha økonomi- og regnskapskompetanse. Utvalget har ikke

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

EIERE —————> STYRET —————> LEDELSE

selvstendig beslutningskompetanse, men fremlegger sine vurderinger og anbefalinger for styret.

Utvalg for markedsregulering korn skal være ansvarlig for å følge saksområdet til markedsregulator tettere enn et samlet styre kan gjøre, samt bidra til å forberede Felleskjøpet Agri sitt innspill til jordbruksforhandlingene.

Kompensasjonsutvalget forbereder styrets behandling av godtgjørelse til og målkort for daglig leder. Godtgjørelsen til daglig leder fremkommer av årsregnskapet.

Årsmøtet velger *kontrollkomite* bestående av tre tillitsvalgte utenfor styret. Komiteen arbeider etter instruks vedtatt av årsmøtet, skal føre tilsyn med virksomheten og påse at Felleskjøpet Agri følger lover, forskrifter, vilkår, vedtekter og vedtak. Komiteen legger fram en beretning for årsmøtet, samt en innstilling til valg av ekstern revisor.

Kontrollkomiteen for 2024 består av følgende medlemmer:

Unni Johnsrud Solberg – Leder
Wiggo Paulsen – Nestleder
Even Erlien – Medlem

Konsernsjefen og konsernledelsen (KL) har ansvar for å sikre en forsvarlig drift av konsernet etter gjeldende lover, forskrifter og samvirkets vedtekter. Konsernsjefen er videre ansvarlig for å iverksette vedtatt strategi og sette KPI/målkort i tråd med overordnede mål, og overordnet ansvar for å ivareta risiko knyttet til bærekraft.

Konsernledelsen består av fire kvinner og seks menn. Deres ansvar omfatter blant annet økonomisk styring, risikostyring og internkontroll. Videre skal konsernledelsen tilrettelegge for at selskapets virksomhet ivaretar interessene til medlemmer, kunder og andre interessenter. KL skal se etter overholdelse av krav på bærekraft-området, og at Felleskjøpet Agri ivaretar sitt samfunnsansvar. Konsernledelsen har også et ansvar for å påse at organisasjon og drift er tilpasset virksomhetens art og omfang, og at styret holdes løpende informert om forhold som er av vesentlig betydning for selskapets utvikling og risikoeksponering.

På bærekraft rapporterer forretnings-enhetene status og fremdrift på sitt arbeid med omstillingsplaner og tiltak, fire ganger pr. år. Støttefunksjoner rapporterer to ganger pr. år.

Godtgjørelse

Konsernsjefens bonusoppgjør i 2024 var basert på økonomiske og finansielle strekksmål, forbedring av HMS-resultat, bærekraftresultat, utvikling i markedsandeler og oppnåelse av milepæler i ulike prosjekter. Alle direktørene i konsernledelsen har mål knyttet til bærekraft.

Belønningsstrukturen til øverste ledelse vurderes konsistent med å nå langsiktige bærekraftsmål. Ledere i Felleskjøpet Agri holdes ansvarlig for å oppnå resultater.

Felleskjøpet Agri sin
«due diligence»-prosess

Felleskjøpet Agri er medlem av Etisk handel Norge, og gjør aktsomhetsvurderinger i tråd med åpenhetsloven. For mer informasjon om Felleskjøpet Agri sitt arbeid med aktsomhetsvurderinger, se samvirkets rapport for 2023 på Etisk handel Norge sine [nettsider](#). En ny rede-gjørelse for 2024 publiseres juni 2025.

Risikostyring og internkontroll

Risikostyring er organisert som en integrert del av konsernets aktiviteter. Både som en generell virksomhetsstyring på tvers av forretningsområdene, og i den operasjonelle driften. Felleskjøpet Agri sin seksjon for HMS og kvalitet koordinerer arbeid med risikostyring.

Årlig vurderes de største risikoene, samt ved større endringer i virksomheten eller omgivelsene. Arbeidet styres gjennom risikoanalyser, beredskapsplaner og kontinuitetsledelse i tråd med policy for risikostyring. Arbeidet følges opp med nødvendige tiltak for å redusere risiko. Risikovurderingene fra forretningsområder og datterselskaper samles til en «bot-tom-up» risikovurdering for konsernet, som kompletteres med ulike «top down» tilleggsfaktorer fra konsernledelsen, før den legges frem for styret. Klima- og bærekraftrisiko er integrert i arbeidet.

Eksempler på hvordan risiko og muligheter er integrert i operasjonell drift relatert til bærekraft, er klimatil-tak i industri og transport, prioriteringer relatert til torvfri jordproduksjon, sats-ing på mer norske råvarer, innsamling av landbruksplast, arbeid med HMS og kvalitet og aktsomhetsvurderinger i Felleskjøpet Agri sin verdikjede.

Rapporteringen for de ulike hoved-temaene fokuserer i hovedsak på hva Felleskjøpet Agri gjør for å redusere negativ påvirkning. Når konsernet reduserer negativ påvirkning, vil i mange tilfeller identifisert risiko reduseres og muligheter utnyttes på samme tid. I 2024 har Felleskjøpet Agri jobbet videre med scenarioer og konkretisert klimarisikoen for noen store kategorier i forretningsområdet Landbruk. Arbeidet er gjennomført i tråd med rammeverket TCFD. Arbeidet med å vurdere klima- og naturrisiko fortsetter i 2025.

Policy for internkontroll gir føringer og prinsipper for arbeidet med gjennom-føring, forbedring og oppfølging av internkontroll. Rammeverket ble opp-datert i 2024 og er under kontinuerlig utvikling.

Strategi og
forretningsmodell

Felleskjøpet Agri SA er et samvirkeforetak med formål å medvirke til å styrke medlemmenes økonomi i landbruksvirksomheten på kort og lang sikt. Felleskjøpet Agri SA er morselskapet i Felleskjøpkonsernet.

Felleskjøpet Agri tilbyr innsatsmidler, kraftfôr, maskiner og redskaper, slik at bonden blir i bedre stand til å holde dyr og dyrke jord ved å ta i bruk ny teknologi, forbedre driften og utnytte gårdens ressurser bedre. På denne måten bidrar Felleskjøpet Agri til at bonden kan produsere mat, med lavere forbruk og bedre utnyttelse av innsatsfaktorer, på en trygg måte til lavest mulig kostnad. Felleskjøpet Agri sine aktiviteter medfører innkjøp av produkter og innsatsfaktorer fra mange leverandører i ulike deler av verden. Konsernet tilbyr mange av de samme produktene til andre kundegrupper, og er gjennom eierskapet i konsernet Cernova også involvert i mølle- og bakerivirksomhet i Norge, Sverige og Danmark.

Konsern- og bærekraftstrategi

Felleskjøpet Agri sin konsernstrategi ble oppdatert i 2024. Konsernstrategien er utgangspunktet for strategiene i forretningsområdene og datterselskapene. Bærekraft er godt integrert i konsernstrategien illustrert i figuren til høyre.

I 2025 skal Felleskjøpet Agri oppdatere mål og omstillingsplaner relatert til bærekraft.

Bærekraftstrategien har fire hovedområder med 13 tilhørende satsinger. Satsingene har mål og omstillingsplaner, og selskapet har i flere år gjennomført en rekke tiltak i tråd med planene. Selskapets bærekraftstrategi og tiltak dekker i mange tilfeller temaene i ESRS, men er strukturert annerledes. De fire hovedområdene er:

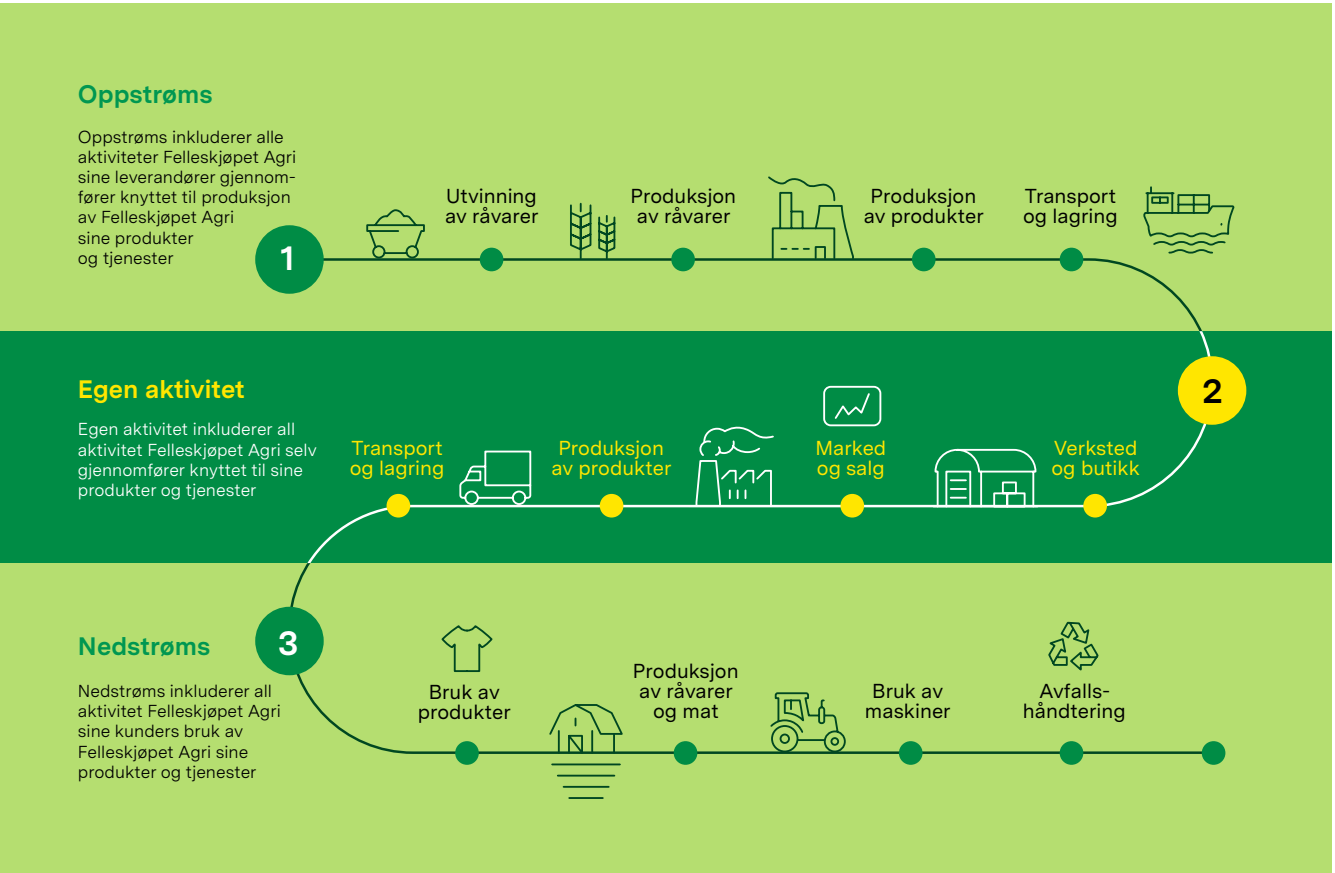
Bedre gårdsdrift

Felleskjøpet Agri sin viktigste oppgave er å gjøre bonden i bedre stand til å holde dyr og dyrke jord ved å tilby produkter og ta i bruk ny teknologi for å bedre driften og utnytte gårdens ressurser best mulig. Satsinger som hører til dette hovedområde er:

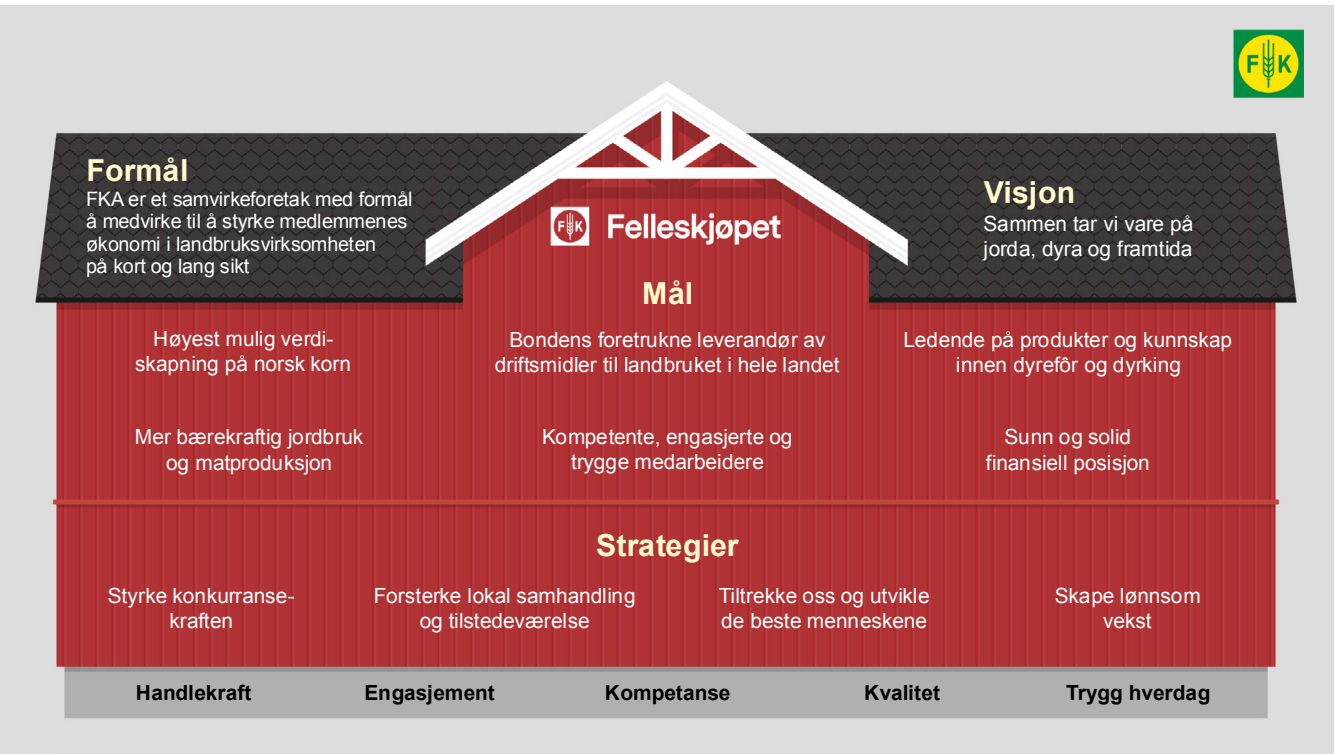
- En mer bærekraftig ku (E1 Klimaendringer)
- Mer norske råvarer (S3 Berørte lokalsamfunn – matsikkerhet)
- Fossilfri gård (E1 Klimaendringer)
- Ta vare på jorda (E5 Sirkulær økonomi)
- Styrke dyrevelferden og dyrehelsen (G4 Forretningsskikk – dyrevelferd)
- Styrke biologisk mangfold (E4 Biologisk mangfold og økosystemer)

Ansvarlige er konserndirektører for forretningsområdene Landbruk og Maskin.

Verdikjede

Konsernstrategi

Mer bærekraftig handel

Felleskjøpet Agri er en stor leverandør av produkter og kunnskap om hvordan dyrke jord og holde dyr, til både bonde og forbrukermarkedet. Felleskjøpet Agri er også en stor innkjøper av råvarer og produkter fra mange leverandører over hele verden. Satsinger som hører til dette hovedområde er:

- Bondens kunnskap til by og samfunn (E4 Forbrukere og sluttbrukere)
- Sikre bærekraft i hele leverandørkjeden (E2 Arbeidere i verdikjeden)

Ansvarlige er konserndirektører for Butikk, Drift og utvikling og Forretningsutvikling og vekst.

Sirkulærindustri og klimakutt i egen drift

Felleskjøpet Agri er Norges største produsent av kraftfôr, og datterselskapet Nelson Garden er Norges største produsent av jordprodukter til konsumentmarkedet. Satsinger som hører til dette hovedområde er:

- Sirkulær industri (E5 Sirkulær økonomi)
- Kutte utslipp av klimagasser i egen drift (E1 Klimaendringer)

Ansvarlige for området er konserndirektørene for Landbruk, Drift og utvikling og Forretningsutvikling og vekst.

Våre medarbeidere

Felleskjøpet Agri sin viktigste ressurs er medarbeiderne. Selskapets kjerneverdier er trygg hverdag, handlekraft, engasjement, kompetanse og kvalitet. HR-strategien bygger på fire områder; ledelse, kompetanse, kultur og bærekraft. Satsinger som hører til dette hovedområde er:

- Helse, miljø, sikkerhet og kvalitet (S1 Egne medarbeidere)
- Kompetanse (S1 Egne medarbeidere)
- Likestilling, mangfold og likelønn (S1 Egne medarbeidere)

Ansvarlig for området er konserndirektør for HR.

Jordbrukets klimaavtale og -plan

21. juni 2019 var jordbruket den første næringen i Norge som inngikk en klimaavtale med regjeringen.

Et samlet landbruk, inkludert Felleskjøpet Agri, har bidratt og sluttet seg til «Landbrukets klimaplan». Planen skal revideres hvert tredje år, og ble for første gang revidert i 2024. Planen inneholder ni satsingsområder som skal bidra til at jordbruket når målet i klimaavtalen:

1. Klimakalkulator og klimarådgivning
2. Avl og friskere husdyr
3. Klimavennlig fôring
4. Fremtidsrettet agronomi
5. Fossilfri maskinpark
6. Fossilfri oppvarming
7. Bruk av husdyrgjødsel i biogassanlegg
8. Jorda som karbonlager og arealbruk
9. Klimarisiko og klimatilpasning

Felleskjøpet Agri sine 13 bærekraftsatsinger skal bidra til at jordbruket når målet i klimaavtalen.

Påvirkninger, risiko og muligheter

Introduksjon

Vesentlighetsvurderinger relatert til bærekraft har ligget til grunn for utforming av konsernets bærekraftstrategi, og påvirket ressursallokering over flere år.

Høsten 2023 utførte Felleskjøpet Agri for første gang en dobbel vesentlighetsanalyse (DVA). Analysen bygget videre på tidligere vesentlighetsanalyser, og ble gjort i tråd med ESRS. Høsten 2024 ble analysen kvalitetssikret og revidert. Revideringen ble gjennomført av en intern arbeidsgruppe på ni personer med ekstern støtte. Det ble gjennomført fire workshops.

Det ble ikke gjort endringer i listen over vesentlige tema, som følge av revideringen 2024. Felleskjøpet Agri har vurdert alle ti hovedtema, og 27 av 37 undertema, som vesentlige.

For en komplett liste over alle hovedtema, undertema og underundertema, se [vedlegg 1](#). Metoden er beskrevet i avsnittene under.

Metodebeskrivelse

Arbeidet med DVA i 2023 ble gjennomført av en arbeidsgruppe i Felleskjøpet Agri med ekstern støtte. Analysen ble gjort gjennom fire steg

- A. Kartlegge kontekst og definere rammeverk for analyse
- B. Identifisere og vurdere påvirkninger
- C. Identifisere og vurdere risiko og muligheter
- D. Konkludere på hvilke tema, undertema og under-undertema som er vesentlige

	Tema	Vesentlig påvirkning	Finansielt vesentlig	Vesentlige undertema	Ikke vesentlige undertema
E1	Klima	✓	✓	Energi. Klimagasser og utslippsreduksjon. Klimatilpassing.	
E2	Forurensning	✓	✓	Vannforurensning. Grunnforurensning. Luftforurensning. Mikroplast. Stoffer som gir grunn til bekymring.	Stoffer som gir stor grunn til bekymring. Forurensning av levende organismer og matressurser
E3	Vann og marine ressurser	✓	✓	Vann. Marine ressurser.	
E4	Biologisk mangfold og økosystemer	✓	✓	Direkte drivere for tap av biologisk mangfold. Påvirkning på arters tilstand. Påvirkning på økosystemers utstrekning og tilstand. Påvirkning og avhengigheter av økosystemtjenester.	
E5	Sirkulær økonomi	✓	✓	Avfall. Inngående ressurser, inkludert ressursbruk. Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester.	
S1	Egne medarbeidere	✓	✓	Arbeidsforhold. Lik behandling og like muligheter for alle	Andre arbeidsrelaterte rettigheter
S2	Arbeidere i verdikjeden	✓	✓	Arbeidsforhold. Lik behandling og like muligheter for alle. Andre arbeidsrelaterte rettigheter.	
S3	Berørte lokalsamfunn	✓	✓	Lokalsamfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (matsikkerhet og opprettholdelse av distriktene)	Sivile og politiske rettigheter. Særlige rettigheter urbefolkning.
S4	Forbrukere og sluttbrukere	✓	✓	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere (mattrygghet). Informasjonsrelatert påvirkning.	Sosial inkludering av forbrukere
G1	Forretningsskikk	✓	✓	Dyrevelferd. Korrupsjon og bestikkelser.	Politisk engasjement og lobbyvirksomhet. Forvaltning av relasjoner med leverandører. Bedriftskultur. Vern mot gjengjeldelse av varslere.

A. Kartlegge kontekst

Analysen omfattet verdikjeden oppstrøms og nedstrøms, med en grense nedstrøms ved produksjon av innsatsfaktorer til mat. Bakerivirksomhet ble tatt med i analysen, på grunn av datterselskapet Cernova. I tråd med ESRS var omfanget for vesentlighetsanalysen hele konsernet Felleskjøpet Agri SA, inkludert datterselskaper.

Felleskjøpet Agri har tre sentrale virksomhetsområder, landbruk, maskin og butikk som er analysert hver for seg. Ytterligere

aktiviteter oppstrøms og nedstrøms i verdikjedene ble lagt til. Analysen bygger på disse tre verdikjedene.

Det ble gjort en overordnet kartlegging for å identifisere sentrale forhold som var antatt å øke bærekraftrisiko, med fokus på struktur i leverandørkjeden, sentrale komponenter i innkjøpte produkter og bruksområder for innsatsfaktorer og produkter. Resultatene dannet grunnlaget for hvor fokus ble rettet for å identifisere påvirkninger, risikoer og muligheter.

Dialog med interessenter

Felleskjøpet Agri er et samvirkeforetak som eies av norske bønder. Som en stor aktør innen industri og handel, har Felleskjøpet Agri et bredt spekter av interessenter, inkludert medarbeidere, eiere, leverandører, samarbeidspartnere, organisasjoner i landbruket, offentlige myndigheter, forsknings- og miljøorganisasjoner, matindustrien, dagligvarebransjen og kapitalmarkedet. Bærekraft er et sentralt tema i dialogen med alle interessentene.

Årsrapport 2024

Innledning

Årsmelding, regnskap, bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Bærekraft

Generelle opplysninger

ESG oppsummert

E – Environment

S – Social

G – Governance

Vedlegg

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Eiere, kunder og medarbeidere

Eiere og bønder: Felleskjøpet Agri har omfattende dialog med bønder som kunder, eiere, leverandører og tillitsvalgte gjennom medlemsdemokratiet. For mer informasjon, se styrets beretning.

Kunder: Kundedialog skjer gjennom møter, salgsmøter, brosjyrer, e-læringskurs, videoer, foredrag og konferanser.

Medarbeidere: Bærekraft har vært et viktig tema internt, spesielt gjennom arbeidet med DVA i 2023 og revidering i 2024. Disse aktivitetene har inkludert workshops og forankring i ledergrupper, konsernledelse og styret.

Interessenter i leverandørkjeden

Felleskjøpet Agri har vært medlem av Etisk handel Norge siden 2014, og rapporterer på menneskerettigheter, arbeidsforhold og miljø i leverandørkjeden. Arbeidet med kartlegging og risikovurdering av sosial bærekraft har blitt styrket de siste årene. Felleskjøpet Agri er en aktiv deltaker i bransjen gjennom medlemskap og styreposisjoner i NHO Mat og Drikke, Norsk Landbruks-samvirke og Landbrukets Klimaselskap. Konsernet samarbeider også med en rekke selskaper i verdikjeden, for å fremme bærekraftige løsninger.

B. Identifisere og vurdere påvirkninger

Analysen ble gjennomført i tråd med EFRAG sin veiledning om å basere analysen på en strukturert oversikt over aktuelle bærekraftstema (bruttoliste).

For å nærmere identifisere og definere faktiske og potensielle, positive og negative påvirkninger tilknyttet tema i bruttolisten, ble det tatt utgangspunkt i relevante interne analyser og rapporter.

Etter å ha identifisert og definert aktuelle påvirkninger, vurderte arbeidsgruppen hver påvirkning basert på kriterier for sannsynlighet og konsekvens.

C. Identifisere og vurdere risiko og muligheter

Identifisering og definering av risiko og muligheter ble strukturert og diskutert med utgangspunkt i fire sentrale drivere (fysiske endringer, marked, regulatorisk og teknologi) som ble koblet til ulike deler av verdikjeden og til ulike typer finansielle effekter.

Driverne ble brukt som et rammeverk for å identifisere og diskutere risikoer som oppstår som et resultat av avhengigheter mellom påvirkning på bærekraftforhold og finansiell utvikling og posisjon.

D. Konklusjon på hvilke tema, under-tema og under-undertema som er vesentlige

Påvirkninger, risiko og muligheter over en satt terskelverdi, ble vurdert som vesentlige. Finansiell vesentlighet handler om hvordan bærekraftsforhold kan påvirke konsernets økonomiske situasjon, resultater og verdi på kort, mellomlang og lang sikt.

Policyer

Felleskjøpet Agri har flere policyer som sier hvordan selskapet skal jobbe med bærekraft i eget selskap og i hele verdikjeden.

Felleskjøpet Agri sine etiske retningslinjer vedtas av styret og gjelder for alle ansatte i konsernet.

Policy for bærekraftig forretningspraksis gjelder for Felleskjøpet Agri og selskapets leverandører. Den beskriver arbeidet med bærekraftig forretningspraksis som respekterer mennesker, samfunn og miljø. Alle policyer er godkjent av styret.

Policy for bærekraft skal sikre Felleskjøpet Agri omstilling inn i et mer bærekraftig samfunn. Den skal ivareta selskapets risiko og muligheter, gjennom å avklare roller og ansvar for oppgaver som analyser, strategi, mål, planer, prioritering av ressurser, tiltak, måle effekt av tiltak og rapportering. Policyen gjelder for hele Felleskjøpet Agri SA inklusive datterselskaper.

Policy for bærekraftsrapportering skal sikre at Felleskjøpet Agri sin bærekraftsrapportering gir et rettviseende bilde på Felleskjøpet Agri sitt arbeid med omstilling bærekraft, ved å etablere krav til datainnhenting, dokumentasjon, kvalitetssikring, utarbeidelse, innlevering og oppbevaring i tråd med lover og prinsippene i EUs CSRD.

Felleskjøpet Agri sin policy for styring og oppfølging av datterselskaper setter krav til at disse skal operere

i tråd med konsernets strategier og verdier. Datterselskapene skal også utarbeide strategiske planer i tråd med konsernets overordnede strategier inklusiv bærekraft.

Selskapets policyer for HR, HMS og kvalitet og risikostyring er også viktige for konsernets arbeid med bærekraft. For omtale av policy for risikostyring, les mer i [Risikostyring og internkontroll](#). I 2025 vil selskapet fortsette arbeidet med policyer og tilhørende prosedyrer.

Parametere og mål

Felleskjøpet Agri sin bærekraftstrategi har fire hovedområder og 13 satsinger. For hver av satsingene er det mål og ambisjoner, med tilhørende omstillingsplaner og tiltak.

Felleskjøpet Agri utarbeidet i 2022 nøkkelindikatorer knyttet til hver av de fire hovedområdene i bærekraftstrategien, med prioriterte delmål perioden 2023-2025. Status for respektive nøkkelindikatorer rapporteres under relevant ESRS.

Tabell i [vedlegg 2](#) viser viktigste mål og ambisjoner fra gjeldende bærekraftstrategi knyttet til konsernets vesentlige påvirkninge.

Tabell i [vedlegg 3](#) viser Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger og vesentlig finansielle risikoer eller muligheter pr. tema og undertemaer.

ESG oppsummert

Bærekraft er integrert i Felleskjøpet Agri sin strategi og forretningsvirksomhet med flere mål mot 2030. Bærekraftsarbeidet i konsernet omfatter mange temaer innenfor flere verdikjeder. Her følger en oppsummering av nøkkelindikatorene, med prioriterte delmål for perioden 2023-2025, samt utvalgte resultater for 2024.

Environment

Utvalgte resultater 2024:

ESRS E1 KLIMAENDRINGER

- I 2024 økte utslippene i Scope 1 og 2 for Felleskjøpet Agri mor med i underkant 1 prosent, til 11 650 tonn. Total reduksjon siden 2017 er 28 prosent
- Kraftfôrfabrikken Skansen tok i bruk varmepumpe med estimert spart energiforbruk på 2,5 GWh årlig
- Testet hvordan metanhemmeren Bovaer kan tas i bruk under norske forhold, som del av forskningsprosjektet MetanHub
- Økt antall modulvogntog fra 82 i 2023 til 93 i 2024

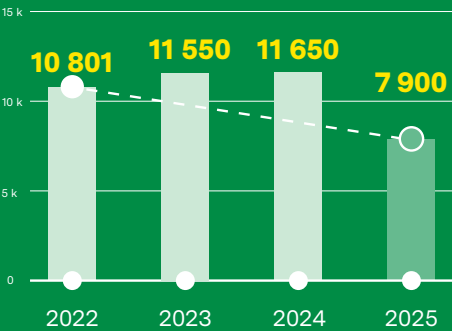
ESRS E5 RESSURSBRUK OG SIRKULÆR ØKONOMI

- 11 prosent økt omsetning av sirkulære produkter fra 2023 til 2024. Hovedårsak var økt andel sirkulære råvarer i landbruksplast
- For øvrig noe økt salg av organisk gjødsel, og noe redusert salg av både egenprodusert kjæledyrfôr og av sirkulære jordprodukter produsert av Nelson Garden

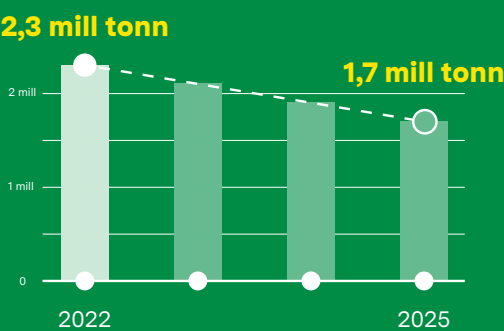
Nøkkelindikatorer og delmål for 2023-2025

ESRS E1 KLIMAENDRINGER

Nøkkelindikator
Klimagassutslipp scope 1 og 2 i Felleskjøpet Agri morselskap tonn CO2e

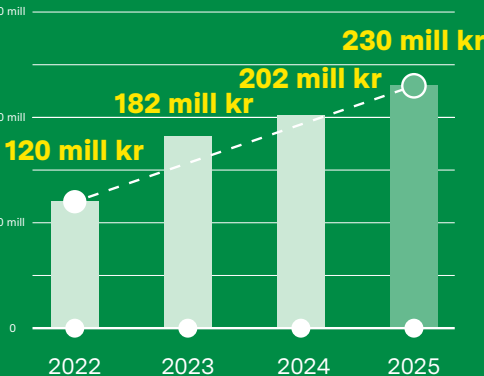

Nøkkelindikator
Klimagassutslipp drøvtyggere

ESRS E5 RESSURSBRUK OG SIRKULÆR ØKONOMI

Nøkkelindikator
Omsetning sirkulærindustri

Social

Utvalgte resultater 2024:

ESRS S1 EGNE MEDARBEIDERE

- H1-verdien, antall fraværsskader pr. million arbeidede timer, økt fra 3,6 i 2023 til 7,5 i 2024
- 84 prosent gjennomføring introduksjonsplan nyansatte

ESRS S3 BERØRTE LOKALSAMFUNN

- Sikret offentlig finansiering for å utvikle et skalerbart rådgivingsverktøy rettet mot grovfôrprodusenter (Matberedskap)
- Volum erter og åkerbønner økt med 50 prosent fra 2023 (Matberedskap)
- Flere markedsaktiviteter ble gjennomført for å øke antall leveringsavtaler på protein- og oljevekster

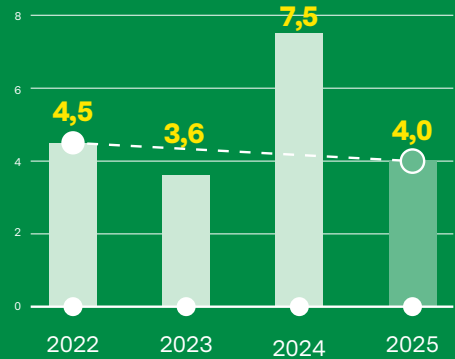
ESRS S4 FORBRUKERE OG SLUTTBRUKERE

- Gjennomført 33 forbedringstiltak kategori/produkt
- Gjennomført 16 markedsuttak med tema som dyrking, torvfri jord, kompostering, gjenbruksplast, vannforbruk og pollinering

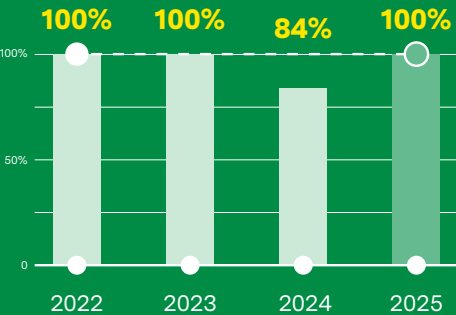
Nøkkelindikatorer og delmål for 2023-2025

ESRS S1 EGNE MEDARBEIDERE

Nøkkelindikator
Utvikling H1-verdi

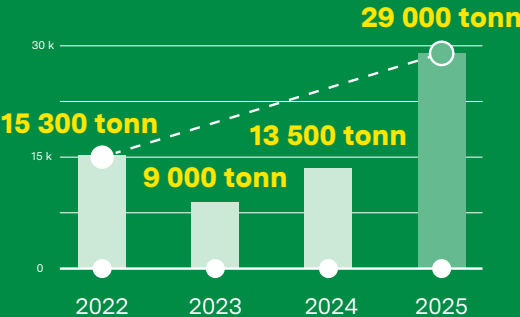

Nøkkelindikator
Opplæringsmål

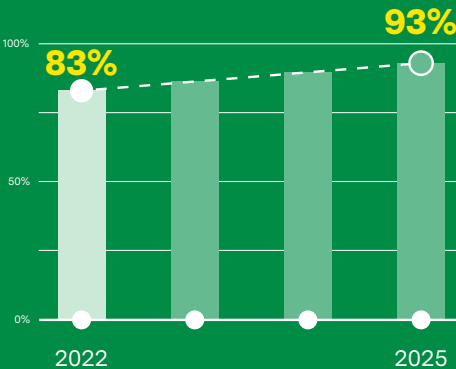

ESRS S3 BERØRTE LOKALSAMFUNN

Nøkkelindikator
Mer norske fôrråvarer
Erter/åkerbønner

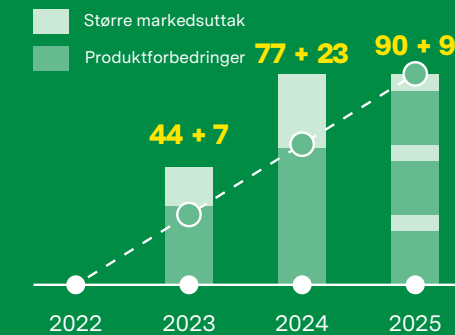

Nøkkelindikator
Andel norske fôrråvarer i melk

ESRS S4 FORBRUKERE OG SLUTTBRUKERE

Nøkkelindikator
Mer bærekraftig handel

Governance

Utvalgte resultater 2024:

ESRS G1 FORRETNINGSSKIKK

- Gjennomført kurs i etikk og antikorrupsjon
- Styrket arbeidet med aktsomhetsvurderinger og leverandørrevisjoner (Omtales i S2 Arbeidere i verdikjeden)
- Redusert antall leverandører med totalt 500 st. (Omtales i S2 Arbeidere i verdikjeden)
- Gjennomført en rekke FOU-prosjekter på fôr som har bidratt til bedre dyrevelferd og dyrehelse for fjørfe, gris og drøvtyggere
- Gjennomført intern kompetanseheving
- Deltatt i nasjonale og internasjonale FOU-prosjekter relatert til dyrevelferd og dyrehelse

Nøkkelindikatorer og delmål for 2023-2025

For perioden 2023-2025 har Felleskjøpet ikke definert nøkkelindikatorer på dette området.

Environment

ESRS E1 Klimaendringer

ESRS E2 Forurensning

ESRS E3 Vann og marine ressurser

ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer

ESRS E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi

ESRS E1 Klimaendringer

Kontekst og introduksjon

Klimaendringene rammer både verden og Norge med nye varmerekorder og mer ekstremvær. I 2018 var det tørke, og i 2023 var det tørke og deretter flommen Hans på Østlandet. Konsekvensene for landbruket var reduserte eller tapte avlinger. Klimaendringer påvirker både Felleskjøpet Agri og eiere.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Felleskjøpet Agri har over flere år arbeidet med tiltak for klimatilpasning, reduserte utslipp av klimagasser og lavere energiforbruk. Tiltakene bidrar til at selskapet reduserer sin negative påvirkning, og i mange tilfeller vil identifisert risiko reduseres, og muligheter utnyttes på samme tid.

E1 - UNDERTEMA

- 1 Klimatilpasning
- 2 Klimagasser og utslippsreduksjon
- 3 Energi

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER PR. UNDERTEMA

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Klimatilpasning	Negativ påvirkning: Forringelse av jordhelse på grunn av intensivt jordbruk. (O/N)	Risiko: Fysisk risiko, økte priser, ressursmangel og brudd i forsyningskjeder, i forbindelse med f.eks. ekstremvær.
Klimagasser og utslippsreduksjon	Negativ påvirkning: Utslipp av klimagasser fra landbruk, torv og produksjon av innsatsfaktorer og varer, transport og drift av bygg. (O/EA/N)	Mulighet: Tilby produkter og løsninger med lavere utslipp av klimagasser. Mulighet: Utvikling og skalering av sirkulære løsninger og tjenester (utleie, ettermarked og gjenbruk av maskiner, deler og utstyr, sirkulære strømmer fôr og gjødsel). Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. Risiko: Overgangsrisiko knyttet til dekarbonisering og omstilling, f.eks. høyere kostnader for karbonintensive produkter (gjødsel og torv).
Energi	Negativ påvirkning: Energiforbruk innen landbruk, produksjon av innsatsfaktorer og varer, transport og drift av bygg. (O/EA/N)	Mulighet: Marked for salg og rådgivning knyttet til energiløsninger på gård vil vokse med økte energipriser og knapphet på energi. Risiko: Omstillingsrisiko knyttet til tilgjengelighet og pris på energi.

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Strategi og policy

Konsernstrategien omfatter klimatilpasning, klimagasser og utslippsreduksjon og energi gjennom det strategiske målet «Mer bærekraftig jordbruk og matproduksjon».

Bærekraftstrategiens hovedområde «Bedre gårdsdrift» omfatter klimatilpasning gjennom satsingen «Ta vare på jorda». Hovedområdet omfatter klimagassutslipp i jordbruket gjennom satsingene «En mer bærekraftig ku» og «Fossilfri gård». Hovedområde «Sirkulærindustri og klimakutt i egen drift» omfatter satsinger knyttet til reduksjon av klimagasser og energi.

Policy for bærekraft sikrer Felleskjøpet Agri omstilling inn i et mer bærekraftig samfunn, og sammen med «Policy for risikostyring» ivaretar risiko og muligheter.

Felleskjøpet Agri sin *Kvalitets- og HMS-policy* omfatter energiforbruk og klimagassutslipp i egen drift. «Policy for bærekraftig forretningspraksis» setter krav til selskapets leverandører om at negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden, inklusiv å kontinuerlig minimere utslipp av klimagasser.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

De viktigste målene, omstillingsplanene og tiltakene som skal bidra til klimatilpasning og reduserte utslipp av klimagasser, er omtalt nedenfor. Flere av målene rapportert under *Energi* vil også bidra til utslippsreduksjon. For mål og tiltak relatert til uttak av torv, les mer i [E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi](#).

1 Klimatilpasning

Felleskjøpet Agri har ikke et separat mål, men omstillingsplaner og tiltak innen satsingsområdet «Ta vare på jorda» omfatter redusert jordarbeiding, kontinuerlig plantedekke og vekstskifte, som bidrar til bedre jordhelse.

2 Klimagasser og utslippsreduksjon

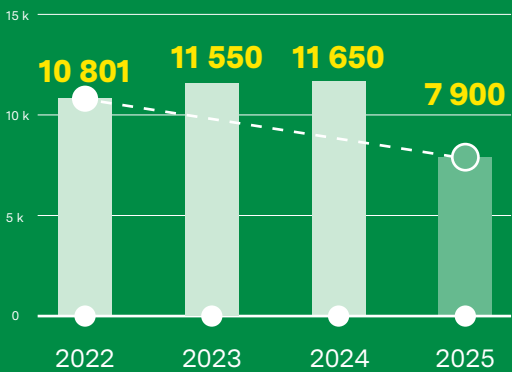
Klimagassutslipp og behovet for utslippsreduksjon berører Felleskjøpet Agri både i norsk landbruk, i egen drift og i verdikjeden til selskapets leverandører.

Mål

- Redusere klimagassutslippene i egen drift med minst 50 prosent innen 2030
- Bidra til å redusere utslippene fra kua med mer enn 30 prosent innen 2030
- Øke omsetningen fra 30 til 300 millioner kroner i kategorien fornybar energi innen 2030, og bidra til at landbruket når målet om å bli fossilfritt i 2030
- Innen 2030 skal 100 prosent av småmaskiner som selges til hus og hage være elektriske

Nøkkelinikator

Klimagassutslipp scope 1 og 2 i Felleskjøpet Agri morselskap tonn CO₂e*

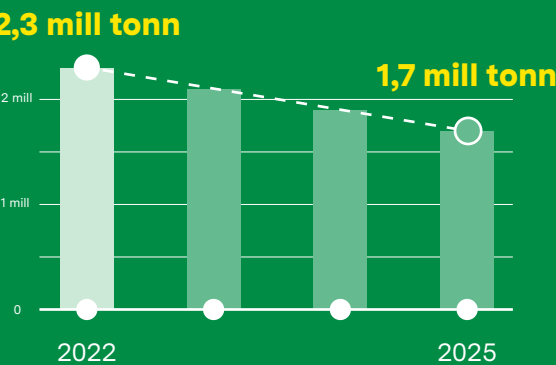
* Fra og med årsrapport 2024 består mål og rapportering for denne nøkkelinikator kun av utslipp fra Scope 1 og 2. Deler av Scope 3 transport var tidligere inkludert, men er fra og med 2024 tatt ut av nøkkelinikatoren på grunn av endret beregningsmetode for transportutslipp.

Felleskjøpet Agri har mål om å redusere utslippene av klimagasser med 2 900 tonn CO₂-ekvivalenter i perioden 2023-2025. Reduksjonen vil komme innenfor egen industri (Scope 1 og 2).

Tørt korn i 2022 medførte mindre behov for energi til tørking, og lavere utslipp. I 2023 var kornet fuktigere. Kornhøsten 2024 var også fuktig, og høyere avling sammenlignet med 2023, økte behovet for energi til tørking. Dette medførte en økning i utslippene med i underkant av 1 prosent i 2024, til 11 650 tonn.

Nøkkelinikator

Klimagassutslipp drøvtyggere

Felleskjøpet Agri har mål om å bidra til reduserte utslipp av metan fra drøvtyggere. I 2023-2025 skal Felleskjøpet Agri bidra ved praktisk utprøving, at tiltaket blir godkjent i klimaregnskapet, samt å sikre fremtidig finansiering.

I 2024 har Felleskjøpet Agri jobbet videre med å teste hvordan metanhemmeren Bovaer kan tas i bruk under norske forhold, som del av forskningsprosjektet MetanHub.

Omstillingsplaner og tiltak

- Styrke tilbudet av rådgivning, produkter og tjenester innenfor god agronomi, bedre jordhelse
- Utvikle, produsere og tilby et godt, effektivt og klimasmart kraftfôr
- Utvikle og tilby produkter og utstyr som gir reduserte utslipp fra lagring og spredning av husdyrgjødsel

- Etterspørre og tilby nullutslipps-teknologi på traktor og andre maskiner.
- Erstatte fossil energi med fornybar energi
- Fase inn hydrogen og andre nullutslippsløsninger
- Tilby et stadig bredere sortiment av elektriske småmaskiner til hus og hage

Styrke tilbudet av rådgivning, produkter og tjenester innenfor god agronomi, bedre jordhelse

Denne omstillingsplanen og tilhørende tiltak bidrar til å redusere negativ påvirkning både på klimatilpasning, forurensning og biologisk mangfold. Vi har vurdert at tiltakene har størst effekt på biologisk mangfold. Les mer i [E4 Biologisk mangfold](#).

Utvikle, produsere og tilby et godt, effektivt og klimasmart kraftfôr

Felleskjøpet Agri er Norges største produsent av kraftfôr, og eier sammen med Felleskjøpet Rogaland Agder SA, selskapet Felleskjøpet Fôrutvikling. Felleskjøpet Fôrutvikling (FKF) er det største utviklingsmiljøet på kraftfôr i Norge. FKF har i 2024 fortsatt sitt arbeide med å optimalisere kraftfôr-sammensetningen for å dekke dyrenes behov og sikre god produksjon og ytelse.

Riktig bruk av godt kraftfôr gir bedre ytelse pr. ku, reduserer behovet for antall dyr og dermed reduserer klimagass-utslipp fra husdyr. I perioden 2011 til 2024 er økt melkeytelse pr. ku viktigste enkeltårsak til reduksjonen i antall melkekyr på hele 16 prosent. (Fra omtrent 241 000 i 2011 til nær 203 000 i 2024, kilde SSB).

Tilsetningsstoffer i fôr til drøvtyggere er et av de viktigste tiltakene i landbrukets klimaplan, og er forventet å stå for om lag 12-18 prosent, eller 0,7 millioner tonn CO₂e, av den samlede utslippsreduksjonen på 4-6 millioner tonn. Tilsetningsstoffer i fôr er foreløpig ikke et godkjent tiltak i det offisielle utslippsregnskapet, men føres i et eget skyggeregnskap. Dokumentert effekt vil være avgjørende

for at tiltaket skal bli godkjent og gi reduksjon i klimagassregnskap, og være viktig for finansieringen av tiltaket. I 2024 har Felleskjøpet Agri jobbet videre med å teste hvordan metanhemmeren Bovaer kan tas i bruk under norske forhold. I 2024 ble Felleskjøpet Agri med i forskningsprosjektet MetanHub, som skal bidra til å redusere utslipp av metan fra norske drøvtyggere.

Felleskjøpet Agri deltar i styringsgruppe for regjeringens samfunnsoppdrag om bærekraftig fôr, med delmål om å redusere klimagassutslipp fra råvarer brukt til fôr.

Utvikle og tilby produkter og utstyr som gir reduserte utslipp fra lagring og spredning av husdyrgjødsel

Ved lagring av husdyrgjødsel (blautgjød-sel) slippes det ut klimagasser som lyst-gass (N₂O) og metan (CH₄). I landbrukets klimahandlingsplan er det lagt til grunn et potensial for reduksjon på 200 000-350 000 tonn CO₂e. Riktig spredetidspunkt og utstyr reduserer utslippene av lystgass fra jord, og sikrer at mest mulig av nitrogenet tas opp av plantene. Felleskjøpet Agri selger utstyr som bidrar til redusert tap til luft og avrenning, samtidig som en utnytter næringsstoffene i gjødselen bedre. Maskinområdet har i 2024 styrket sitt fokus på husdyrgjødselhåndtering med en ny markedsstrategi og dedikerte ressurser for en mer målrettet innsats.

Videre har Felleskjøpet Agri i 2024 inngått et samarbeid med det norske teknologiselskapet N2 Applied med mål om å tilby teknologi som behandler husdyrgjødselen, resirkulerer næringsstoffer og reduserer utslipp av klima-gasser og ammoniakk.

Etterspørre og tilby nullutslipps-teknologi på traktor og andre maskiner

Felleskjøpet Agri er i løpende dialog med John Deere om utviklingen av elektriske og hybride drivlinjer på større traktorer. John Deere har en ambisjon om å levere elektriske alternativer med nullutslipp og hybridelektriske løsninger. Utviklingen av dette tar noe tid siden dagens batteri-teknologi foreløpig kun er egnet for mindre traktorer. Felleskjøpet Agri tilbyr mindre, elektriske maskiner til landbruk, kommuner og proffmarkedet.

Erstatte fossil energi med fornybar energi

Felleskjøpet Agri jobber kontinuerlig med å erstatte fossil energi med fornybare alternativer gjennom tiltak som overgang til elkjeler, biokjeler og gass ved kraftfôrfabrikker og kornmottak. Ambisjonen er å fullføre utfasingen av oljekjeler på kornmottak innen 2030. I 2024 ble oljekjelen i pelletsfabrikken på

Rygge erstattet med gass, og fabrikken i Vaksdal har gjennom de siste årene brukt både olje og elektrisitet i fyrhuset. Fabrikken kan velge billigste energibærer, og bruken styres ut fra energikostnad og planlagt vedlikehold.

Fase inn hydrogen og andre nullutslippsløsninger

I tillegg til effektivisering av logistikk har Felleskjøpet Agri i 2024 jobbet videre med ulike tiltak for å ta i bruk nullutslippsløsninger innen transport. I 2024 har Felleskjøpet Agri hatt god erfaring med helårsdrift på den første elektriske lastebilen, som til nå har levert 7 500 tonn kraftfôr og 5 500 tonn korn på retur til fabrikk. Selskapet har hatt to lastebiler på biogass siden 2019 og som byttes til mer effektive modeller i 2025. I 2025 øker det til fire biler. I 2024 inngikk Felleskjøpet Agri også en avtale med Uno-X om samarbeid rundt lading og bruk av elektriske lastebiler.

Utslippsreduksjon i verdikjeden

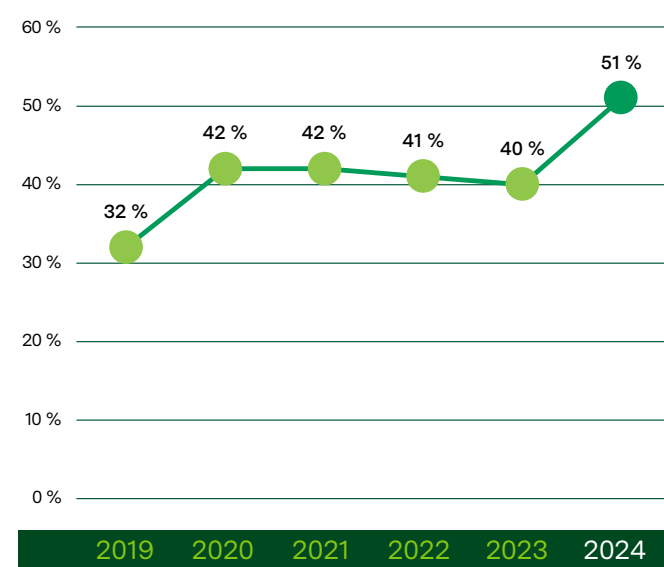
Felleskjøpet Agri jobber systematisk med bærekraft i hele verdikjeden. Et eksempel er samarbeidet med Yara og REMA 1000 i verdikjeden for matkorn om å produsere brød med lavere klima-utslipp. Les mer om det i [Årsmelding](#).

Felleskjøpet Agri sin Kornguide inneholder leveransevilkår for levering og salg av korn til Felleskjøpet Agri, og fastslår at korn som benyttes til matkorn må ha gyldig KSL (Kvalitetssystem i landbruket). Det innebærer blant annet krav til at bonden skal gjøre seg kjent med kilder til klimagassutslipp på sin gård og vurdere tiltak for bedre agrobiologi og reduksjon av klimagassutslipp.

Tilby et stadig bredere sortiment av elektriske småmaskiner til hus og hage

I 2022 var andelen elektriske produkter på 41 prosent, 40 prosent i 2023 og i 2024 var den på 51 prosent. Økningen skyldes i stor grad økt salg av robotklippere.

ANDEL ELEKTRISK AV TOTALT SALG SMÅMASKINER

3 Energi

I arbeidet med å redusere klimagassutslipp har energi en sentral rolle og flere av målene knyttet til *Klimagasser og utslippsreduksjon* vil også omfatte energi. I dette avsnittet omtales mål, omstillingsplaner og tiltak som skal redusere energiforbruk.

Mål

- Mer effektiv transport og industri med lavere forbruk av energi gjennom energieffektivisering og mindre svinn.
- Bidra til en fossilfri gård gjennom løsninger som reduserer forbruket av diesel og øker produksjonen av fornybar energi på gården.

Omstillingsplaner og tiltak

- Gradvis gjøre transporten mer effektiv og redusere forbruket av energi i industri og fra oppvarming av bygg
- Utvikle og tilby løsninger som bidrar til å øke produksjonen av fornybar energi på gården
- Utvikle og tilby løsninger som reduserer forbruket av diesel på traktoren og fossil energi til oppvarming av bygg

Gradvis gjøre transporten mer effektiv og redusere forbruket av energi i industri og fra oppvarming av bygg

Fra 2019 til 2022 økte gjennomsnittslasten på bulkbiler, noe som reduserte utslipp av klimagasser med til sammen 550 tonn. I 2023 gikk gjennomsnittslasten noe ned, men for 2024 er gjennomsnittslasten på bulkbiler tilbake opp til nivået i 2022.

Selskapet har i 2024 økt antall modulvogntog fra 82 i 2023 til 93. I industrien jobbes det videre med

energiledelse og OEE (Overall Equipment Effectiveness). Et eksempel er ny type hammermølle startet opp på fabrikken i Steinkjer som reduserer energiforbruket i produksjonen. I 2024 tok kraftfôrfabrikken Skansen i bruk en ny varmepumpe med estimert spart energiforbruk på 2,5 GWh årlig. I selskapets butikker, i både Norge og Sverige, jobbes det systematisk med energieffektivisering.

Utvikle og tilby løsninger som bidrar til å øke produksjonen av fornybar energi på gården

Felleskjøpet Agri tilbyr solceller og biovarmeanlegg for produksjon av strøm og varme med utgangspunkt i gårdens fornybare energiresurser. I 2024 er det jobbet med nye produkter og leverandøravtaler for vind- og solkraft, varmegjenvinning og energilagring.

Utvikle og tilby løsninger som reduserer forbruket av diesel på traktoren og fossil energi til oppvarming av bygg

Felleskjøpet Agri jobber for å redusere dieselforbruk ved å tilby kurs og kommunikasjons tiltak om best mulig bruk av traktor og utstyr, sammen med digitale verktøy for mer presis kjøring. Felleskjøpet Agri leverer også løsninger for energibesparelse i bygg.

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Arbeidet med klimatilpasning gjennom selskapets arbeid med god agronomi, bedre jordhelse og presisjonsløsninger fortsetter i 2025, sammen med arbeidet for å redusere utslipp av klimagasser og mer effektiv bruk av energi. I 2025 skal

Kvalitetssystem i landbruket

Kvalitetssystem i landbruket (KSL) er bondens verktøy for internkontroll og kvalitetssikring, og sikrer at driften følger norske lover, forskrifter og næringskrav.

KSL er godkjent som «tilsvarende» FSA-standard (Farm Sustainability Assessment), en internasjonalt anerkjent standard for bærekraft i landbruket. Alle planteprodusenter med Gyldig KSL kvalifiseres til FSA sølv, som sikrer at produksjonen følger internasjonale krav til miljøvern, sosialt ansvar og økonomisk bærekraft.

I 2022 ble en samlet næring enige om å innføre Gyldig KSL som et krav til alle produsenter ved levering av råvarer. Ved mottak av matkorn krever Felleskjøpet Agri at produsenten har Gyldig KSL. Alt korn som leveres uten Gyldig KSL ilegges et pristrekk, og matkorn klassifiseres og prises som fôrkorn inkludert et trekk.

selskapet jobbe videre med klimarisikanalyser og sette nye mål. Felleskjøpet Agri skal i 2025 rapportere i henhold til EU-taksonomien.

Vesentlige parametere

Klima- og energiregnskap

KLIMAREGNSKAP FELLESKJØPET
AGRI KONSERN

For 2024 har Felleskjøpet Agri ett mer omfattende klimaregnskap, sammenlignet med tidligere år. I 2025 vil Felleskjøpet Agri rapportere et komplett klimaregnskap for konsernet med ambisjon om å rapportere sammenlignede tall fra og med 2023.

Klimaregnskapet for 2024 omfatter Scope 1 og 2 for de fleste datterselskapene. Utslippene i Scope 1 for konsernet ble redusert med 16 prosent fra 2023 til 2024. Hovedårsaken var lavere uttak

og produksjon av torv i datterselskapet Nelson Garden. Scope 3 inkluderer store deler av utslippene for morselskapet Felleskjøpet Agri og Granngården, Norgesmøllene og Nelson Garden. Arbeidet med et komplett Scope 3 vil ferdigstilles i 2025. Scope 3 består av 15 kategorier. Kategorien som omfatter utslipp fra innkjøpte varer og tjenester står for en stor andel av de totale utslippene i konsernet.

Når et komplett klimagassregnskap foreligger, vil konsernet sette nye mål for reduksjon av utslipp.

Slik rapporterer vi:

Scope 1 Alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (eide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp av klimagasser.

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier.

Scope 3 Indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll.

KLIMAREGNSKAP FELLESKJØPET AGRI KONSERN

	ENHET	2023	2024
Scope 1			
Konsern	tCO ₂ e	45 028	40 264
Morselskap	tCO ₂ e	9 296	10 108
Datterselskap	tCO ₂ e	35 732	30 156
Scope 2 (lokasjonsbasert metode)			
Konsern	tCO ₂ e	3 883	3 109
Morselskap	tCO ₂ e	2 254	1 813
Datterselskap	tCO ₂ e	1 628	1 296
Scope 3			
Konsern	tCO ₂ e	*	1 874 997
Morselskap	tCO ₂ e	*	1 582 091
Datterselskap	tCO ₂ e	*	292 906

Noter

1.

For mer informasjon om utarbeidelsen se Vedlegg 4.
2.

* Scope 3 for 2023 vill først presenteres i 2025-rapporten.
3.

Scope 1 inkluderer stasjonær forbrenning, transport og kjølemedier (kilde: DEFRA 2024)
4.

Nedgangen i Scope 2 skyldes at utslippsfaktoren for elektrisitet Elektrisitet Norge (NVE) har minsket. Elektrisitetsforbruket har vært omtrent likt for 2023 og 2024.
5.

I 2024-regnskapet er km-tall for servicebiler i morselskap Felleskjøpet Agri basert på 2023-tall.

KLIMAREGNSKAP FELLESKJØPET AGRI MORSELSKAP

Morselskapet har i mange år rapportert Scope 1 og 2, og tallene er sammenlignbare for perioden 2017 til 2024. Siden 2017 er utslippene i Scope 1 og 2 redusert med 28 prosent. Tørt korn i 2022 medførte mindre behov for energi til tørking, og lavere utslipp. I 2023 var kornet fuktigere. Kornhøsten 2024 var også fuktig, og høyere avling sammenlignet med 2023, økte behovet for energi

til tørking. Dette medførte en økning i utslippene med i underkant av 1 prosent i 2024, til 11 650 tonn.

Fra og med 2024 er forbrenning av kornavrens i egen produksjon inkludert i Scope 1. Dette utgjør 271 tonn, illustrert med mørkegrønn farge for 2024.

Felleskjøpet Agri har de siste årene gjennomført en rekke tiltak for å erstatte fossil energi med fornybar energi. De

tiltakene med størst effekt har vært gjennomført i Felleskjøpet Agri sine kornmottak og kraftfôrfabrikker. Utslippene kan variere fra år til år, da de også påvirkes av kornsesongen. Les mer om vårt arbeid i [E1 Klimaendringer](#).

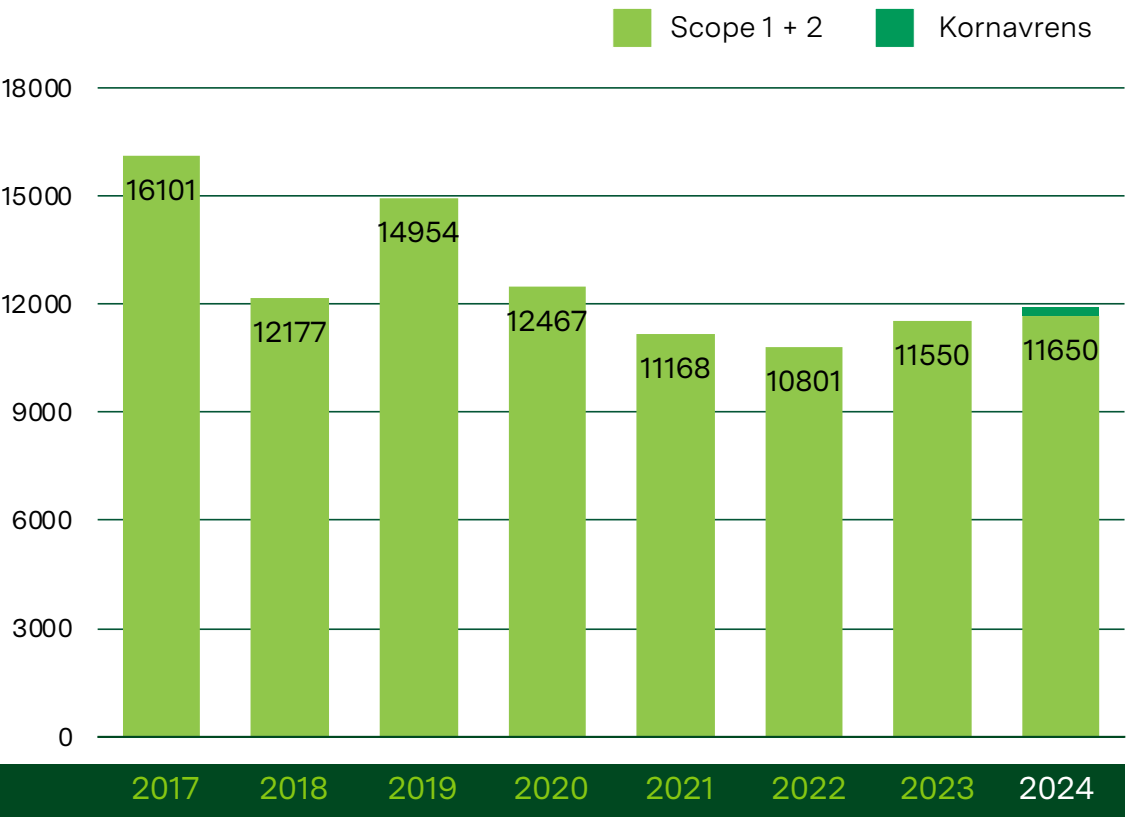
ENERGIREGNSKAP FELLESKJØPET AGRI KONSERN

For 2024 har Felleskjøpet Agri konsern ett mer omfattende energiregnskap, sammenlignet med tidligere år. I 2025 vil

Felleskjøpet Agri rapportere et komplett energiregnskap for konsernet.

I 2024 er forbrenning av kornavrens for produksjon av varme i egen drift, inkludert i morselskapets energiregnskap. Dette medfør at andelen fornybar energi øker vesentlig for morselskapet fra 2023 til 2024.

KLIMAGASSUTSLIPP SCOPE 1 OG 2 MORSELSKAP

- Noter
- I 2024 har vi gjort retrospektive justeringer for å gjøre tallene sammenlignbare.
 - Utslippene i Scope 1 og 2 er lavere enn i tidligere årsrapporter. Hovedårsaken er at utslippsfaktoren for elektrisitet er byttet fra Nordisk miks til Norge (NVE).
 - 2023-tall er justert fra tidligere grunnet feilaktig rapportering forbruk gass.

ENERGIREGNSKAP FELLESKJØPET AGRI KONSERN

ENHET		2023	2024
Scope 1 total Andel fornybar			
Konsern	MWh	53 706,9 5,3 %	74 743,6 29 %
Morselskap	MWh	39 421,7 4,1 %	60 853,8 33,8 %
Datterselskap	MWh	14 285,2 8,7 %	13 889,8 7,6 %
Scope 2 total Andel fornybar			
Konsern	MWh	198 517,6 89,6 %	193 801,8 90,3 %
Morselskap	MWh	118 855,0 93,6 %	117 753,0 93,7 %
Datterselskap	MWh	79 662,6 83,5 %	76 048,8 85,1 %
Total energi Andel fornybar			
Konsern	MWh	252 224,4 71,6 %	268 545,4 73,2 %
Morselskap	MWh	158 276,7 71,3 %	178 606,8 73,3 %
Datterselskap	MWh	93 947,8 72,1 %	89 938,6 73,1 %

- Noter
- Andel fornybar energi er beregnet lokasjonsbasert.

ESRS E2 Forurensning

Kontekst og introduksjon

Forurensning påvirker miljøet og kan påvirke helsen til mennesker, dyr og planter. I landbruket kan forurensning fra gjødsel, plantevernmidler, plast, drivstoff og annet avfall påvirke luft, vann og jordkvalitet.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Negativ påvirkning relatert til avrenning fra gjødsel og plantevernmidler treffer både dette temaet, vann og marine ressurser (E3) og biologisk mangfold (E4). Felleskjøpet Agri sitt arbeid med god agronomi og bedre jordhelse, og teknologier som presisjonsjordbruk er viktig på dette området.

E2 - UNDERTEMA

- 1 Forurensning av luft, vann, jord eller berggrunn
- 2 Stoffer som gir grunn til bekymring
- 3 Mikroplast

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER, E2 FORURENSNING.

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Luftforurensning	Negativ påvirkning: Forurensning fra landbruk (NH ₃), transport og produksjon av innsatsfaktorer og varer, blant annet tungmetaller ved produksjon av stål. (O/N)	Mulighet: Skalering av løsninger og tjenester knyttet til presisjonslandbruk blir en sentral del av bærekraftig landbruk. Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. Risiko: Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer forbundet med forurensning.
Vannforurensning	Negativ påvirkning: Forurensning fra landbruk (f.eks. avrenning av gjødsel og plantevernmiddel), og produksjon av innsatsfaktorer og varer. (O/N)	
Grunnforurensning	Negativ påvirkning: Forurensning fra landbruk (f.eks. plantevernmidler og drivstoff), og produksjon av innsatsfaktorer og varer. (O/N)	
Stoffer som gir grunn til bekymring	Negativ påvirkning: Forurensning fra landbruk (plantevernmidler), og produksjon av innsatsfaktorer og varer. (O/N)	
Forurensning av levende organismer og matressurser	Ikke definert som vesentlig.	
Stoffer som gir stor grunn til bekymring	Ikke definert som vesentlig.	
Mikroplast	Negativ påvirkning: Forurensning fra landbruksplast og transport. (O/N)	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Strategi og policy

Konsernstrategien omfatter forurensning gjennom det strategiske målet «Mer bærekraftig jordbruk og matproduksjon». Satsingen «Ta vare på jorda» i Felleskjøpet Agri sin *bærekraftstrategi* inkluderer omstillingsplaner, mål og tiltak som vil bidra til redusert forurensning gjennom bedre utnyttelse av både plantevernmidler og gjødsel.

Policy for bærekraftig forretningspraksis stiller krav til at negativ miljøpåvirkning skal reduseres i hele verdikjeden og at det i tråd med føre var-prinsippet skal gjennomføres tiltak for riktig bruk av plantevernmidler, kontinuerlig å minimere utslipp av klimagasser og lokal forurensning og bruk av skadelige kjemikalier.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

1 Forurensning av luft, vann, jord eller berggrunn

Satsingen «Ta vare på jorda» har som mål å bidra til god agronomi og bedre jordhelse. Følgende omstillingsplaner og tiltak vil gi redusert og mer riktig bruk av gjødsel og plantevernmiddel, som reduserer avrenning til jord, vann og grunnvann fra jordbruket.

Omstillingsplaner og tiltak

- Styrke tilbudet av rådgivning, produkter og tjenester innenfor god agronomi og bedre jordhelse

- Bidra til å redusere bruk av plantevernmidler gjennom presisjonsjordbruk

Styrke tilbudet av rådgivning, produkter og tjenester innenfor god agronomi, bedre jordhelse og presisjonsjordbruk

God agronomi og presisjonsjordbruk er viktige satsingsområder for Felleskjøpet Agri. God agronomi inkluderer blant annet redusert jordarbeiding, kontinuerlig plantedekke og vekstskifte, som alle vil bidra til å styrke jordhelsen og minske næringstap.

Presisjonsjordbruk bidrar til å gi bonden oversikt og kontroll over planteproduksjonen og reduserer bruken av plantevernmidler og gjødsel. Felleskjøpet Agri har en egen strategi for sin satsing på presisjon, og temaet er prioritert i kommunikasjonen til bonden. I 2024 har Felleskjøpet Agri gjennomført flere tiltak rettet mot å redusere avrenningen til Oslofjorden, og blant annet utviklet to nye fangvekstblandinger som reduserer erosjon og næringstap. Les mer om tiltak knyttet til god agronomi og presisjonsjordbruk, i avsnitt [E4 Biologisk Mangfold](#).

2 Stoffer som gir grunn til bekymring

Stoffer som gir grunn til bekymring, er et vesentlig tema gjennom av bruken av plantevernmidler i landbruket samt i oppstrøms produksjon av maskiner og forbrukerprodukter. Følgende mål, omstillingsplaner og tiltak adresserer disse risikoene.

Mål

- Felleskjøpet Agri har som mål å jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden og legger vekt på økt åpenhet og sporbarhet.

Omstillingsplaner og tiltak

Felleskjøpet Agri krever Gyldig KSL ved mottak av matkorn. Uten dette vil matkorn klassifiseres og prises som fôrkorn, med et pristrekk. KSL stiller flere krav til lagring, tilsyn og bruk av kjemikalier og avfallshåndtering, som i sum bidrar til å redusere forurensning.

Gjennom hovedavtalen med leverandørene sikrer Felleskjøpet Agri at innkjøpte produkter er i samsvar med lover og myndighetskrav, inkludert europeisk miljø- og beskyttelseslovgiving som omhandler kjemiske forbindelser. Leverandørene forplikter seg til å følge bransjens prinsipper for produksjon, testing og kontroll. Å redusere antall leverandører, åpner også for tettere samarbeid og oppfølging av arbeidet med både forurensninger og stoffer som gir grunn til bekymring oppstrøms i verdikjeden.

Tiltak knyttet til luft-, vann- og grunnforurensning vil også bidra til å redusere bruk av stoffer som gir grunn til bekymring.

3 Mikroplast

Både utslipp av mikroplast i landbruket og mikroplast fra dekkslitasje under transport er vurdert som vesentlige bidrag til økt mikroplastforurensning.

Disse målene, omstillingsplanene og tiltakene kan bidra til å redusere mikroplastpåvirkningen.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

Felleskjøpet Agri har som mål å etablere et sirkulært kretsløp for landbruksplast. Ved å bedre innsamlingen kan Felleskjøpet Agri bidra til å redusere mengden mikroplast som slippes ut i miljøet og i tillegg sikre gjenbruk av ressurser. Les mer om fremdriften for 2024 i avsnittet [E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi](#).

Målene knyttet til optimalisering av transport vil også kunne bidra til redusert kjøring og mindre mikroplast fra dekkslitasje. Les mer i [E1 Klimaendringer](#).

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Arbeide med å jobbe systematisk med tiltak i egen aktivitet og i verdikjeden som reduserer forurensning til vann, luft og grunn, stoffer som gir grunn til bekymring og mikroplast, vil fortsette i 2025.

ESRS E3 Vann og marine
ressurser

Kontekst og introduksjon

Vann er en kritisk ressurs i Felleskjøpet Agri sin verdikjede, både som innsatsmiddel i landbruket og i oppstrøms produksjon av fôrråvarer, stål og tekstiler. Klimaendringer og økt konkurranse om vannressurser forsterker utfordringene.

Vurdering påvirkning og
finansiell vesentlighet

Negativ påvirkning relatert til marine ressurser er for Felleskjøpet Agri relatert til avrenning fra gjødsel og plantevernmidler. Felleskjøpet Agri sitt arbeid med god agronomi og bedre jordhelse, og teknologier som presisjonsjordbruk er viktig på dette området.

E3 - UNDERTEMA

1 Vann og marine ressurser

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Vann	Negativ påvirkning: Vannforbruk i produksjon av innsatsfaktorer og varer, f.eks. stål og tekstil. (O/N)	Mulighet: Skalering av løsninger og tjenester knyttet til presisjonslandbruk blir en sentral del av bærekraftig landbruk. Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til regulering av vannforbruk, grunnet klimaendringer og knapphet på rent vann.
Marine ressurser	Negativ påvirkning: Avrenning av nitrogen, fosfor og plantevernmidler fra landbruket. (O/N)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer forbundet med press på marine ressurser.

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

«Felleskjøpet Agri sin satsing på god agronomi, bedre jordhelse og presisjonsjordbruk reduserer bruk og avrenning av nitrogen, fosfor og plantevernmidler fra landbruket.»

Strategi og policy

Konsernstrategien dekker vann og marine ressurser gjennom det strategiske målet «Mer bærekraftig jordbruk og matproduksjon». *Bærekraftstrategien* omfatter vann og marine ressurser gjennom hovedområdet «Bedre gårdsdrift» med satsingen «Ta vare på jorda» og hovedområdet «Mer bærekraftig handel».

I Felleskjøpet Agri sin *Policy for bærekraftig forretningspraksis* stilles det krav til leverandørene om ansvarlig forvaltning av vann og hav.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

❶ Vann og marine ressurser

Avrenning av nitrogen, fosfor og plantevernmidler fra landbruket påvirker livet i vann og vannkildenes kvalitet som ressurs. Felleskjøpet Agri sin satsing

på god agronomi, bedre jordhelse og presisjonsjordbruk reduserer bruk og avrenning av nitrogen, fosfor og plantevernmidler fra landbruket. Les mer om selskapets tiltak knyttet til presisjonsjordbruk, i avsnitt [E4 Biologisk Mangfold](#).

Felleskjøpet Agri har som mål å jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden, inkludert ansvarlig bruk av vann, se [S2 Arbeidere i verdikjeden](#).

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Vann og marine ressurser er tett knyttet sammen med de andre temaene under miljø, og alle er vesentlig for Felleskjøpet Agri. Selskapet har over mange år jobbet systematisk med tiltak som reduserer avrenning til vann i egen aktivitet og i verdikjeden. Dette arbeidet fortsetter i 2025.

ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer

Kontekst og introduksjon

Velfungerende økosystemer er viktig for å opprettholde næringskjedene, og sikre jordsmonndannelse. Økt ressursbehov som følge av produksjon av råvarer, ferdigvarer og moderne jordbruk kan påvirke biologisk mangfold og legge press på økosystemer.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Avrenning fra bruk av gjødsel og plantevernmidler, ensartet vegetasjon og avskoging relatert til jordbruk og matproduksjon, bidrar til at dette temaet blir vesentlig i Felleskjøpet Agri sin verdikjede. Samtidig er norsk landbruk viktig for vedlikehold av kulturlandskap og hindre tap av truede arter.

E4 - UNDERTEMA

- 1 Direkte drivere for tap av biologisk mangfold, Påvirkning på arters tilstand, Økosystemers utstrekning og tilstand, Påvirkninger på og avhengighet av økosystemtjenester

Mål, omstillingsplaner og tiltak rapporteres samlet for de fire undertemaene på E4.

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Direkte drivere for tap av biologisk mangfold	Positiv påvirkning: Landbrukets vedlikehold av naturlandskap. (N) <i>Negativ påvirkning:</i> Avrenning fra landbruk (gjødsel og plantevernmidler) og endret arealbruk ved råvareuttak (avskoging fra soya og palme, torv). (O/N)	Mulighet: Skalering av løsninger og tjenester knyttet til presisjonslandbruk blir en sentral del av bærekraftig landbruk. Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer, f.eks. krav på avskogingsfrie produkter.
Påvirkning på arters tilstand	<i>Negativ påvirkning:</i> Landbrukets bruk av plantevernmidler, påvirkning ikke-målorganismer som insekter og mikroorganismer i jorden. (O/N)	
Påvirkning på økosystemers utstrekning og tilstand	<i>Negativ påvirkning:</i> Forringelse av jordhelse på grunn av intensivt jordbruk, f.eks. korn, råstoff til fôr og bomull. (O/N)	
Påvirkning og avhengigheter av økosystemer	<i>Negativ påvirkning:</i> Forringelse av jordhelse på grunn av intensivt jordbruk. (O/N)	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Policyer og strategi

Konsernstrategien omfatter biologisk mangfold og økosystemer gjennom det strategiske målet «Mer bærekraftig jordbruk og matproduksjon». *Bærekraftstrategien* omfatter samtlige under-temaer knyttet til biologisk mangfold og økosystemer gjennom hovedområdene «Bedre gårdsdrift», «Mer bærekraftig handel» og «Sirkulærindustri og klimakutt i egen drift».

Felleskjøpet Agri sin *Policy for bærekraftig forretningspraksis*, setter krav til selskapets leverandører på bevaring av biologisk mangfold.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

1 Direkte drivere for tap av biologisk mangfold, Påvirkning på arters tilstand, Økosystemers utstrekning og tilstand, Påvirkninger på og avhengighet av økosystemtjenester

Moderne landbruk og andre aktiviteter i Felleskjøpet Agri sin verdikjede har vesentlig påvirkning på biologisk mangfold. Følgende mål, omstillingsplaner og tiltak omfatter de største risikoene og mulighetene, knyttet til biologisk mangfold. I tillegg har Felleskjøpet Agri omstillingsplaner og tiltak som også vil bidra til å redusere forurensning og klimaavtrykk, som er direkte drivere for tap av biologisk mangfold.

Mål

- Felleskjøpet Agri har som mål å bidra til å styrke det biologiske mangfoldet gjennom tilpassede produkter, konsepter og tjenester.

Felleskjøpet Agri sitt arbeid med bærekraft i hele verdikjeden og økt vekt på økt åpenhet og sporbarhet, vil også muliggjøre bedre krav og kontroll i verdikjeden på områder som kan være direkte drivere for tap av biologisk mangfold.

For mål og tiltak relatert til uttak av torv, les mer i [E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi](#).

Omstillingsplaner og tiltak

- Styrke tilbudet av rådgivning, produkter og tjenester innenfor god agronomi og bedre jordhelse
- Bidra til å redusere bruk av plantevernmidler gjennom presisjonslandbruk
- Bærekraftige fôrråvarer

Styrke tilbudet av rådgivning, produkter og tjenester innenfor god agronomi, bedre jordhelse og presisjonslandbruk

Det er økende interesse for å gjøre tilpasninger for bedre jordhelse. Dette betegnes av noen som Karbon Agro, som har likheter med regenerativt jordbruk, og omfatter minimal/redusert jordarbeiding, vekstskifte og kontinuerlig plantedekke (bruk av fangvekster). Fangvekster bidrar til det biologiske mangfoldet ved å forebygge erosjon, redusere næringstap ved utvasking, forbedre jordstrukturen, binde nitrogen fra lufta, gi mat til pollinerende insekter og fremme karbonbinding. Felleskjøpet

BRUK AV JOHN DEERE DIGITALE SYSTEM FOR PRESISJONSJORDBRUK.

KATEGORI	ENHET	2021	2022	2023	2024
Oppkoblede traktorer	Antall	1 600	1 800	2 100	2 727
Dekar	Dekar	690 000	936 000	1 044 000	1 399 000

Agri har mange av driftsmidlene, men det er behov for veiledning av kundene. Selskapet har gjort ulike tiltak de siste årene på dette området.

I 2024 ble fangvekstblandingene Spire Oslofjord Vår og Spire Oslofjord Høst lansert, som til sammen utgjorde 17,5 prosent av fangvekstblandingene som ble solgt denne sesongen.

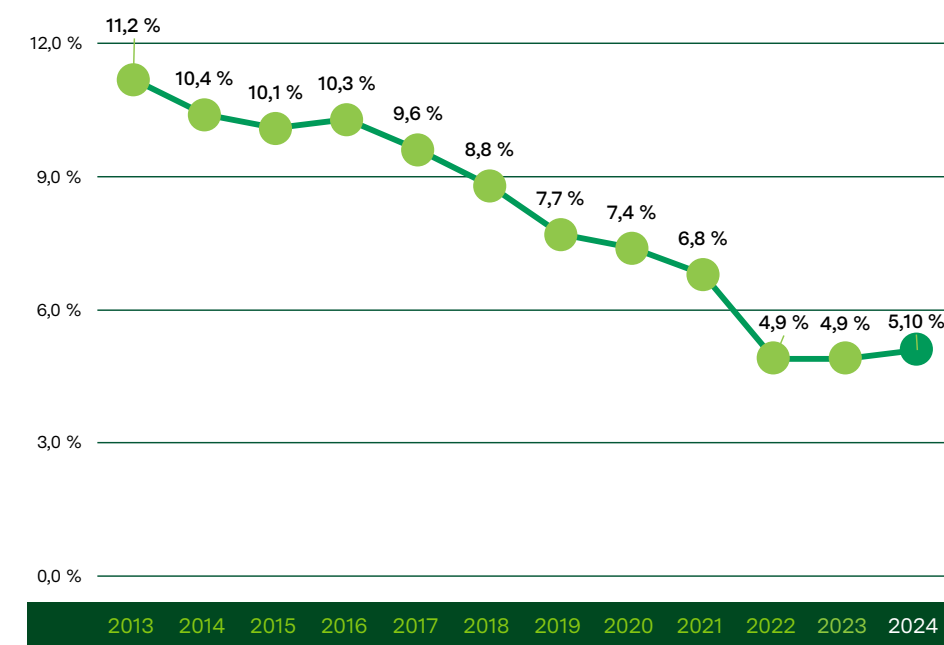
Presisjonsjordbruk er et viktig satsingsområde for Felleskjøpet Agri. I 2024 har Felleskjøpet Agri lansert ny teknologi for presisjonssprøyting (DAT), og flere

kunder opplever halvering i bruk av ugrasmidler.

Siden 2021 har antallet traktorer som er koblet opp via John Deere sitt digitale system for presisjon, økt fra om lag 1 600 til 2 727 i 2024. I den samme perioden har antall dekar hvor presisjonsutstyr brukes økt fra 700 000 til 1,39 millioner dekar. Selskapet jobber videre med å utvikle indikatorer for økt bruk av presisjonsutstyr, som kan bidra til reduksjon i både drivstofforbruk og innsatsmidler generelt.

ANDEL SOYA I FELLESKJØPET AGRI SITT KRAFTFÔR

Bærekraftige fôrråvarer

Felleskjøpet Agri arbeider for bruk av kortreiste, norske og bærekraftpro-
serte fôrråvarer, inkludert grovfôr, korn
og proteinvekster.

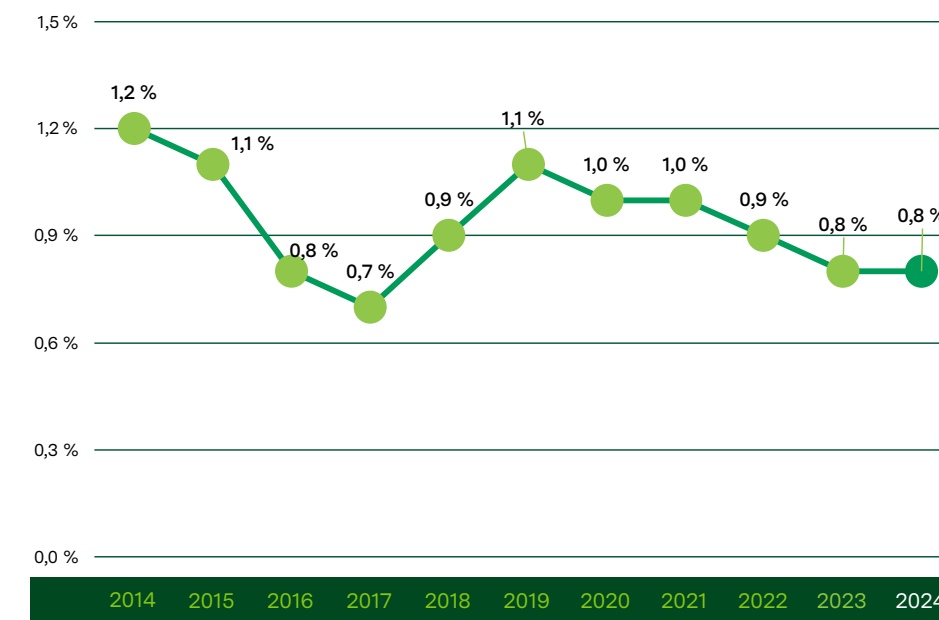
Felleskjøpet Agri krever Gyldig KSL ved
mottak av matkorn. Uten dette vil mat-
korn klassifiseres og prises som fôrkorn,
med et pristrekk. KSL innebærer blant
annet krav til gjødselplan, lagring og
bruk av plantevernmidler og driftsmidler.

For importerte råvarer, stiller Felleskjøpet
Agri krav og bruker kun sertifisert
avskogingsfri soya og palme. Soya

brukt i Felleskjøpet Agri sitt ordinære
kraftfôr er GMO-fri, har full sporbarhet,
og er sertifisert av Proterra. Soyamelet
leveres fra Denofa AS i Fredrikstad og
er produserte av soyabønner fra Brasil,
USA, Canada og Polen. Andelen soya i
selskapets kraftfôr er redusert fra
13 prosent i 2010 til 5,1 prosent i 2024,
langt under EU-gjennomsnittet.

Felleskjøpet Agri deltar i Norsk initiativ
for bruk av bærekraftig palmeolje
(NISPO) og bruker kun palmeolje serti-
fisert som RSPO-segregert (Roundtable
on Sustainable Palm Oil). Felleskjøpet
Agri kjøper palmefett av selskaper i

ANDEL PALMEOLJE I FELLESKJØPET AGRI SITT KRAFTFÔR

Europa. Råvarene kommer fra Indonesia,
Malaysia og Thailand. Palmeoljeandelen i
kraftfôr er redusert fra 1,2 prosent i 2013
til 0,8 prosent i 2024. Palme brukes kun i
enkelte produkter for drøvtyggere, og er
fjernet fra alle blandinger til fjørfe, gris og
økologisk kraftfôr.

I desember 2022 vedtok EU en forord-
ning om avskoging, med nye krav til
aktsomhetsvurderinger som trer i kraft
i 2025 og innlemmes i EØS-avtalen.
Høsten 2024 ble implementering utsatt
til desember 2025.

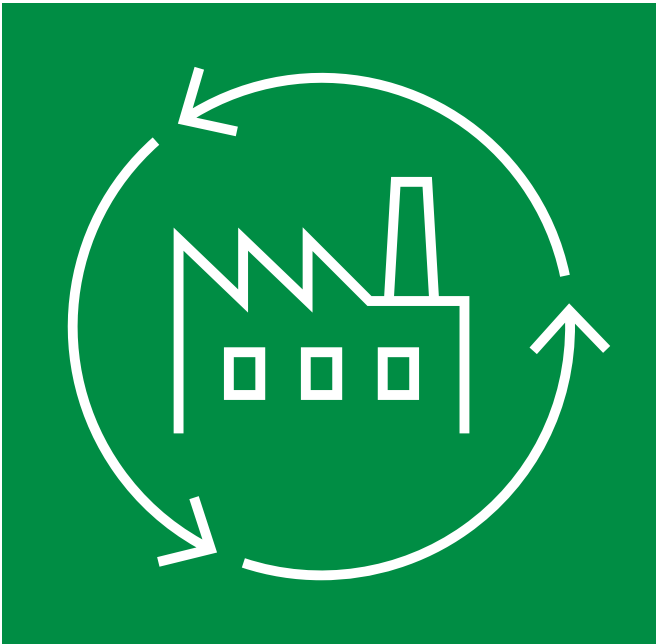
Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Systematisk arbeid med tiltak i egen
aktivitet og i verdikjeden som reduserer
påvirkningen på biologisk mangfold,
vil fortsette i 2025, inklusiv analyse av
klima- og naturrisiko.

ESRS E5 Ressursbruk og sirkulær økonomi

Kontekst og introduksjon

Klima, natur og miljø er under økt press, og fremover må ressursene brukes mer effektivt for å redusere behovet for å ta ut nye ressurser. Produktene bør repareres, brukes på nytt og til slutt bør avfallet materialgjenvinnes. Verdier med utgangspunkt i fornybar biomasse har stort potensial for bærekraftig bruk, men kan føre til overutnyttelse og skade dersom den ikke forvaltes riktig.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Felleskjøpet Agri sin rolle som produsent av jord og fôr, og leverandør av mange ulike produkter, gjør sirkulær-industri til et vesentlig tema. Innenfor både Butikk, Landbruk og Maskin har

konsernet startet utvikling av sirkulære verdikjeder for enkelte produkter. Arbeidet tar ned negative påvirkning og risiko, samtidig som konsernet jobber med identifiserte muligheter.

Policyer og strategi

Konsernstrategien omfatter ressursbruk og sirkulær økonomi gjennom det strategiske målet om «Mer bærekraftig jordbruk og matproduksjon».

Bærekraftstrategien omfatter ressursbruk og sirkulær økonomi gjennom hovedområdet «Sirkulærindustri og klimakutt i egen drift», «Mer bærekraftig handel» og «Bedre gårdsdrift».

I Felleskjøpet Agri sin Policy for bærekraft behandles overordnet hvordan konsernet skal arbeide med ressursbruk og bærekraftig anskaffelse av fornybare ressurser.

E5 - UNDERTEMA

- 1 Inngående ressurser, herunder ressursbruk og utgående ressurser knyttet til produkter og tjenester
- 2 Avfall

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Inngående ressurser, inkludert ressursbruk	Negativ påvirkning: Ressursforbruk av fornybare og ikke fornybare råvarer, f.eks. korn, gjødsel, fôrråvarer, maskiner og forbrukerprodukter. (O)	Mulighet: Utvikling og skalering av sirkulære løsninger og tjenester (utleie, ettermarked og gjenbruk av maskiner, deler og utstyr, sirkulære strømmer med fôr og gjødsel).
Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester	Negativ påvirkning: Utgående ressurser som ikke inngår i sirkulære kretsløp, f.eks. korn, gjødsel, fôr, maskiner og forbrukerprodukter. (N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. Risiko: Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer, f.eks. økodesignkrav, økt produsentansvar og endret etterspørsel.
Avfall	Negativ påvirkning: Avfallsmengder med begrenset gjenbruk. (O/EA/N)	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

I Felleskjøpet Agri sin *Policy for bærekraftig forretningspraksis* stilles det krav oppstrøms for å sikre bærekraftig ressursuttak og forvaltning av vann, hav, skog og land, noe som knytter seg til inngående ressurser og ressursbruk. Felleskjøpet Agri sin policy for HMS og kvalitet dekker selskapets egne aktiviteter og fastslår at det skal bidra til mer, bedre og renere matproduksjon, samtidig som den totale miljøbelastningen blir så liten som mulig. Dette knytter seg til utgående ressurser relatert til produkter og tjenester og avfall.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

❶ Inngående ressurser, herunder ressursbruk og utgående ressurser knyttet til produkter og tjenester

Felleskjøpet Agri sine største påvirkninger og muligheter innen dette tema er knyttet til ressursforbruk av både biologiske og ikke-biologiske ressurser i produksjon og distribusjon av produkter. Følgende mål, omstillingsplaner og tiltak fremmer bedre ressursutnyttelse og lengre levetid for produkter, og har størst påvirkning på inngående og utgående ressurser.

Mål

- Felleskjøpet Agri skal være ledende produsent og tilbyder av sirkulære og bærekraftige jord- og gjødselprodukter og dyrkingssubstrater innenfor alle markedssegmenter i Norden
- Felleskjøpet Agri skal ha 1 milliard kroner i lønnsom omsetning på sirkulære produkter innen 2030

I tillegg jobber Felleskjøpet Agri for å øke produksjonen og bruken av kortreiste norske og bærekraftig produserte fôrråvarer. Biologiske råvarer, kan være forbundet med geografisk, produkt- og bransjerisiko. Felleskjøpet Agri bruker utelukkende avskogingsfri soya og palme både i direkteimport og indirekte import. Les mer under [E4 Biologisk mangfold og økosystemer](#).

Omstillingsplaner og tiltak:

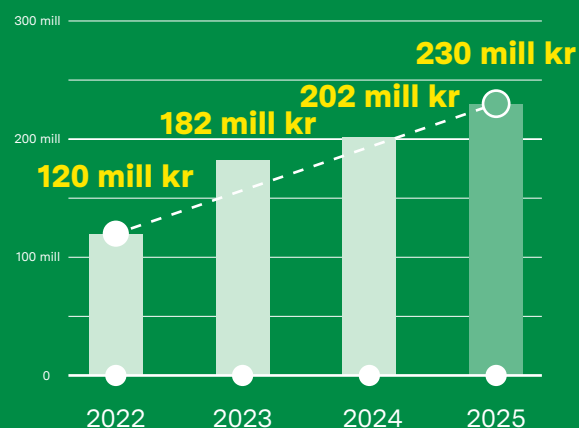
- Utvikling og tilbud av bærekraftige, sirkulære jord- og gjødselprodukter for alle markeder
- Utvikle, produsere og tilby bærekraftige og sirkulære norske fôrråvarer til husdyr og kjæledyr
- Etablere et sirkulært kretsløp for landbruksplast
- Utvikle og fremme nye produkter basert på biokull til urbant landbruk, hage, hus, park og anlegg og bonden

Delmål om økt sirkulær omsetning

Felleskjøpet Agri satte i 2022 delmål om å øke sirkulær omsetning fra 120 til 230 millioner kroner i perioden 2022-2025. Målet omfatter salgsverdi produksjon og omsetning detaljist. Målene er frivillige og ikke lovpålagte. Målet omfatter fire produktområder: kjæledyrfôr, jordprodukter, sirkulær gjødsel og landbruksplast.

Nøkkelindikator

Omsetning sirkulærindustri

Innenfor kjæledyrfôr (egne merker), torvfrie/sirkulære jordprodukter, gjødsel og landbruksplast har Felleskjøpet Agri mål om å øke sirkulær omsetning fra 120 til 230 millioner kroner i perioden 2023-2025*. I 2024 økte salget til 202 millioner kroner, og skyldes i hovedsak økt andel sirkulære råvarer i landbruksplast.

* Grunnlaget for beregning av kjæledyrfôr og landbruksplast er justert og viser reviderte tall for 2023.

Sirkulære produkter

Med sirkulære produkter menes produkter som omstilles for økt grad av sirkulær materialbruk og/eller minimering av primære råvarer. Med sirkulær gjødsel menes organisk gjødsel basert på fornybare råstoffer. Når det gjelder jordprodukter, utvikles torvfrie løsninger basert på kompost og/eller fornybare råvarer. På området kjæledyrfôr utnytter Felleskjøpet Agri ny teknologi for å bruke restråstoff fra slakteavfall, noe som bidrar til bedre utnyttelse av råvarer og reduserer avfall. For landbruksplast har selskapet etablert et kretsløp der innsamlet rundballeplast og storsekkemballasje resirkuleres til ny rundballe- og plansiloplast. Dette gjør at en ikke-fornybar ressurs kan gjenvinnes og reduserer samtidig spredning av mikroplast.

Med bærekraftig produserte jordbruksråvarer menes produksjon som, i en ressursbrukskontekst, tar hensyn til jordens helse og reduserer risikoen for overutnyttelse, som ellers kan føre til utarming av ressursene.

Utvikling og tilbud av bærekraftige, sirkulære jord- og gjødselprodukter for alle markeder

Felleskjøpet Agri og deres datterselskaper har i 2024 hatt fokus på sirkulære løsninger. Salget av mineralorganisk gjødsel har økt, mens organiske gjødselprodukter har sviktende etterspørsel. Selskapet har flere initiativer for gjødsel med lavere klimapåvirkning, der gjenbruk av ressurser står sentralt. Disse tiltakene forbedrer ressursutnyttelsen, samtidig som de reduserer utslipp.

Nelson Garden og NORGRO jobber med å redusere torvforbruket og øke sirkulære råvarer, med prosjekter rettet mot torvfrie og sirkulære alternativer. I 2024 utgjorde sirkulære råvarer 10 prosent av totalt volum produsert i Nelson Garden, mot 12 prosent i 2023 og 7 prosent i 2022. NORGRO har også flere tiltak på området. Innenfor butikk har det i 2024 vært fokusert på kompostering, torvfri jord og resirkulerte materialer i produkt og emballasje. Dette arbeidet vil fortsette i 2025.

Utvikle, produsere og tilby bærekraftige og sirkulære norske fôrråvarer til husdyr og kjæledyr

Risiko knyttet til anskaffelse og bruk av ressurser, med problemstillinger som overforbruk av jord, vurderes som mindre for norske råvarer. Norge har et kvalitets-system i landbruket (KSL), som består av sjekklister og veiledere. KSL er bygd opp med utgangspunkt i norske lover og forskrifter.

Likevel jobber Felleskjøpet Agri aktivt for å redusere risikoen for overutnyttelse gjennom arbeidet med bedre jordhelse

og agronomi og satsingen på presisjons-jordbruk for mer effektiv bruk av ressurser. Les mer i [E4 Biologisk mangfold og økosystemer](#). Videre vil tiltak for å øke kvaliteten på matkorn, fôrkorn og gras/grovfôr bidra til redusert ressursbruk og styrket matsikkerhet. Felleskjøpet Agri deltar i myndighetenes samfunnsoppdrag med mål om at innen 2034 skal alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr komme fra bærekraftige kilder. Les mer under [S3 Lokalsamfunn](#).

I tillegg til norske kraftfôrråvarer importeres det fôrråvarer som soya, palme, melasse og roesnitter. For importerte råvarer er risikoen større knyttet til anskaffelse og bruk av ressurser med problemstillinger som overforbruk av jord og avskoging. Felleskjøpet Agri bruker utelukkende sertifisert avskogingsfri soya og palme. Les mer under [E4 Biologisk mangfold og økosystemer](#). I 2024 har selskapet styrket sitt arbeid relatert til å følge opp krav til leverandører.

For kjæledyrfôr jobbes det med sirkulære produkter basert på kortreiste råvarer. Andelen sirkulære råvarer i egne merkevarer varierer, men var i 2022 i gjennomsnitt 44 prosent. I 2024 var andelen 54 prosent sirkulære råvarer. Nøkkelindikatoren på sirkulærindustri omfatter andelen sirkulære råvarer i kjæledyrfôr.

Felleskjøpet Agri har i flere år jobbet med hvordan best anvende kornavrens, med mål om å øke forbruket av avrens til egen bioenergi, og redusere forbruket av olje. Forbruket vil variere mellom år grunnet svingninger i kornavling og tilgjengelig avrens.

Etablere et sirkulært kretsløp for landbruksplast

I 2020 etablerte Felleskjøpet Agri et pilotprosjekt med mål om å gjøre innsamlingen av landbruksplast bedre og billigere, og bidra til 100 prosent innsamling og skape et sirkulært kretsløp for landbruksplast. I 2025 arbeides det videre med ambisjoner om nye avtaler og bruksområder for innsamlet plast.

I 2024 nådde Felleskjøpet Agri målet om 225 tonn innsamlet plast fra storsekker. For å forenkle gjenvinningsprosessen av storsekker, ble det i 2024 besluttet å introdusere hvite storsekker til kraftfôr og såkorn. Dette vil få full effekt i 2025. Ved å gå fra gule til hvite sekker, forbedres kvaliteten på resirkulerte materialer, som kan gjenbrukes ved produksjon av nye storsekker. Felleskjøpet vil fremover stille krav til leverandører av emballasje om innhold av resirkulert plast (PCR).

I 2023 ble det samlet inn ca. 500 tonn rundballeplast gjennom selskapets gratis hentetjeneste på gården, og i 2024 økte volumet til ca. 1 100 tonn rundballeplast. En betydelig del av innsamlet rundballeplast har blitt til ny rundballeplast.

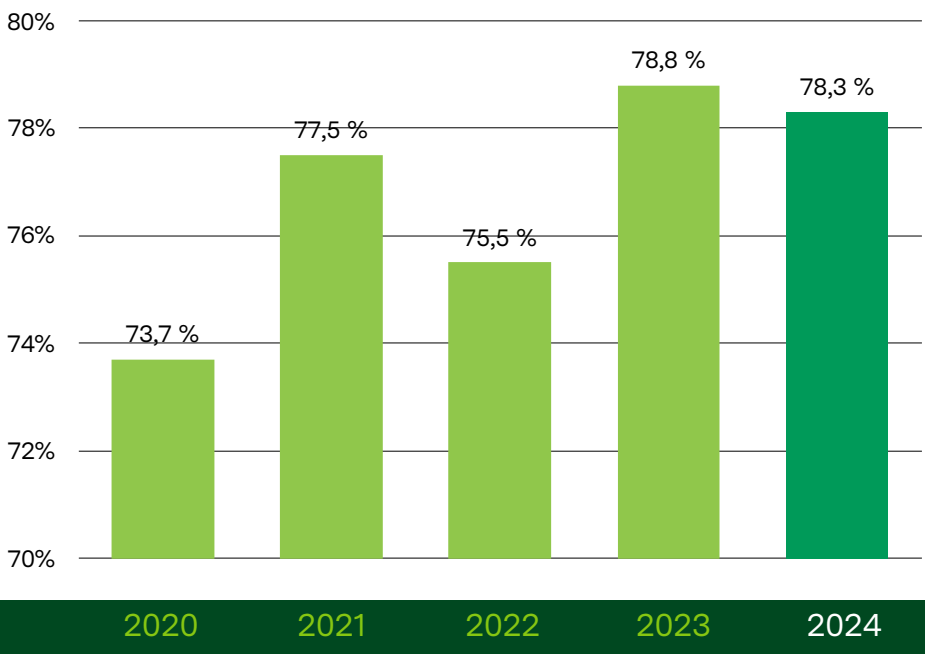
Felleskjøpet Agri selger rundballeplasten TrioWrap Loop, som inneholder 30 prosent resirkulert plast. I 2024 utgjorde TrioLoop 86 prosent av antall ruller solgt. Fra 2025 forventer selskapet at Loop-produkter blir den nye standarden.

Felleskjøpet Agri arbeider også med andre initiativer for sirkulære verdikjeder. I 2021 startet forretningsområde Maskin med returordning for kjettinger, og i 2022 en returordning for landbruksdekk. Returordning for dekk gir økt mulighet for gjenbruk, og økt levetid på dekkene. Felleskjøpet Agri eier også et hoggeri for traktorer.

Utvikle og fremme nye produkter basert på biokull til urbant landbruk, hage, hus, park og anlegg og bonden

Felleskjøpet Agri har de siste årene vurdert ulike produkter og forretningsmodeller knyttet til bruk av biokull i både jord, gjødsel og fôrråvarer. Prosjektene har vært rettet både mot landbruk og hage, hus og fritid. Biokull er et viktig tiltak i landbrukets klimaavtale med landbruket. Arbeidet fortsetter i 2025. Felleskjøpet Agri er medlem av Norsk Biokullnettverk.

FELLESKJØPET AGRI SIN SORTERINGSGRAD

2 Avfall

I Felleskjøpet Agri sin verdikjede er det betydelige mengder produksjon og bruk av ulike produkter. Følgende mål, omstillingsplaner og tiltak har størst innvirkning på reduksjon og håndtering av avfall.

Mål

- Felleskjøpet Agri skal jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden, og legge vekt på økt åpenhet og sporbarhet.
- 80 prosent sorteringsgrad på alt avfall. Langsiktig mål 85 prosent.

Omstillingsplaner og tiltak

- Redusere bruk av emballasje og øke graden av gjenbruk.

Redusere bruk av emballasje og øke graden av gjenbruk

Felleskjøpet Agri jobber etter prinsippene i avfallshierarkiet «Reduce, Reuse and Recycle». Alle Felleskjøpet Agri sine

butikker, fabrikker, verksteder og lagre har sorteringsløsninger for papp, papir, trevirke, plast og farlig avfall. Sorteringsgraden i 2024 var 78,3 prosent, en nedgang fra 78,8 prosent i 2023. I 2025 vil selskapet redusere antall renovatører, slik at mulighetene til å samle inn og følge opp data bedres.

Felleskjøpet Agri arbeider for å øke gjenvinning og gjenbruk av emballasje i produktene sine og jobber med ulike prosjekter for økt bruk av resirkulerte materialer. I nøkkelindikatoren for bærekraftig handel skal det gjennomføres 30 forbedringstiltak på produkter. Flere av disse er relatert til bruk av gjenvunnet materialer både i emballasje og produkt. I 2025 gjennomføres et prosjekt med mål om å optimere og redusere emballasje i egen drift. Se oppfølging av nøkkelindikatoren for bærekraftig handel i [S4 Forbrukere og sluttbrukere](#).

Avfall i verdikjeden

Felleskjøpet Agri stiller krav til bærekraftig ressursuttak og forvaltning. Ved å redusere antall leverandører for bedre kontroll, åpnes det for tettere samarbeid og oppfølging av arbeidet oppstrøms i verdikjeden.

Vesentlige parametere

AVFALLSDATA FELLESKJØPET AGRI MORSELSKAP

	ENHET	2023	2024
Farlig avfall	Tonn	797 177	454 386
Ikke-farlig avfall	Tonn	4 015 893	3 911 574
Avfall totalt	Tonn	4 813 070	4 365 960

Note: Volumene som presenteres i tabellen, er basert på rapporterte mengder fra renovasjonsbedrifter. Tallene er ikke komplette.

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Felleskjøpet Agri skal i 2025 fortsette arbeidet med å etablere og videreutvikle sirkulære verdikjeder for selskapets viktigste produkter og kategorier. Dette omfatter blant annet sirkulær landbruksplast, gjødsel, torvfri jord, god agronomi og jordhelse, ettermarked og satsingen på presisjonsjordbruk. Videre fortsetter arbeidet med å kartlegge ressursstrømmer for å etablere et ressursregnskap med inngående ressurser, inkludert ressursbruk og utgående ressurser relatert til produkter og tjenester, samt forbedre datakvaliteten på avfall.

Social

ESRS S1 Egne medarbeidere

ESRS S2 Arbeidere i verdikjeden

ESRS S3 Berørte lokalsamfunn

ESRS S4 Forbrukere og sluttbrukere

Likestillingsredegjørelse (ARP)

ESRS S1 Egne medarbeidere

Kontekst og introduksjon

Medarbeiderne er Felleskjøpet Agri sin viktigste ressurs. Trygg hverdag er Felleskjøpet Agri sin viktigste verdi, med fokus på en skadefri arbeidshverdag, et inkluderende arbeidsmiljø og høy trivsel på jobb.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Medarbeidernes sikkerhet, trivsel og utviklingsmuligheter er avgjørende for at Felleskjøpet Agri skal nå sine mål på kort og lang sikt. Arbeidsforhold, likebehandling og like muligheter for alle er vurderte som vesentlige. HMS-arbeidet og arbeidet med kompetanse, likestilling og mangfold vil redusere påvirkning og risikoer, samtidig som det vil bidra til å sikre at konsernet er en attraktiv arbeidsgiver.

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Arbeidsforhold	<i>Negativ påvirkning:</i> Noe bruk av midlertidige kontrakter. Uforutsigbare markedsforhold gir usikkerhet for medarbeidere ved permitteringer/omstruktureringer. (EA) Negativ påvirkning: Turnus, hviletid og overtid for ansatte i arbeidstidsordninger. (EA) Negativ påvirkning: Ulykker og personskader ved farlig arbeid. (EA)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til HMS, f.eks. bøter og omdømmeeffekter ved arbeidsulykker. <i>Risiko:</i> Usikre omgivelser og endrede rammebetingelser vil øke behovet for flere og større omstillinger i arbeidsforhold fremover.
Lik behandling og like muligheter for alle	<i>Negativ påvirkning:</i> Risiko knyttet til kompetanse/opplæring ved store omstillinger. (EA)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til muligheten til å tiltrekke og beholde ansatte med riktig kompetanse.
Andre arbeidsrelaterte rettigheter	<i>Ikke definert som vesentlig.</i>	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

S1 - UNDERTEMA

- 1Arbeidsforhold
- 2Likebehandling og like muligheter for alle

Strategi og policy

Konsernstrategien i Felleskjøpet Agri omfatter egen arbeidsstyrke gjennom den strategiske målsetningen «Kompetente, engasjerte og trygge medarbeidere» og strategien «Tiltrekke oss og utvikle de beste menneskene».

Felleskjøpet Agri sin *HR-strategi* er rettet mot fire dimensjoner: ledelse, kompetanse, kultur og bærekraft.

Bærekraftstrategien i Felleskjøpet Agri dekker egne medarbeidere gjennom satsingsområdet «Våre medarbeidere».

Felleskjøpet Agri sin *HR-policy* gir overordnede føringer og retningslinjer for å håndtere ulike områder av ansettelsesforholdet. Policyen skal bidra til at Felleskjøpet Agri ivaretar sitt arbeidsgiveransvar og overholder arbeidsrettslige krav, relevante lover og avtaler. Policyen gjelder for morselskapet, og det vil gjøres tilpasninger i resten av konsernet der det er mulig gjennom arbeid i konsernutvalg og HR konsernnettverk.

HMS- og kvalitetspolicy har som formål å sikre samsvar med lover og ISO-standarder.

Felleskjøpet Agri sine *etiske retningslinjer* omfatter HMS, arbeidsmiljø og personvern. Felleskjøpet Agri jobber kontinuerlig for å skape en sikker arbeidsplass, og har en nullvisjon for alvorlige

skader og miljøulykker. Alle ansatte er ansvarlige for å rapportere skader, nesten-ulykker og HMS-observasjoner.

Konsernstrategi, bærekraftstrategi, HMS-policy og HR-policy omfatter de identifiserte påvirkningene i arbeidsforhold og lik behandling og like muligheter med tilhørende vesentlige under-undertema.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

1 Arbeidsforhold

SIKRE ARBEIDSPLASSE

Hovedregelen er fast ansettelse, men Felleskjøpet Agri har også ansatte på midlertidige kontrakter iht. arbeidsmiljølovens bestemmelser. Felleskjøpet Agri skal sikre at riktige mekanismer er på plass for å imøtekomme eventuelle negative påvirkninger for ansatte, og at organisatoriske endringer håndteres iht. hovedavtalen og arbeidsmiljøloven.

Mål

- Utvikle Felleskjøpet Agri sine ledere som kulturbærere slik at selskapet lykkes med de endringsprosessene som det vil møte i fremtiden
- Skape en trygg hverdag gjennom etterlevelse av rutiner, regler og policyer
- Felleskjøpet Agri skal ha kompetente, engasjerte og trygge medarbeidere

Omstillingsplaner og tiltak

Felleskjøpet Agri sikrer tilgang på oppdatert informasjon om rettigheter og plikter gjennom intranett, personalhåndbok og kvalitetssystem. Personalhåndboken er tilgjengelig for alle ansatte og oppdateres jevnlig. Etablerte prosessbeskrivelser og rutiner finnes dokumentert og er tilgjengelig i kvalitetssystemet.

Organisasjonsendringer skal gjennomføres i henhold til gjeldende formelle krav, og i tråd med Felleskjøpet Agri sine verdier.

For påvirkningen har ikke Felleskjøpet Agri vurdert det som nødvendig med videre avdempende tiltak.

Partssammensatt arbeidsliv i Felleskjøpet Agri er sentralt regulert gjennom hovedavtaler mellom arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene.

ARBEIDSTID OG BALANSE MELLOM ARBEID OG FRITID

Risiko for brudd på arbeidstidsordningene (turnus) er vurdert som et vesentlig tema. Det jobbes med å forbedre selskapets

prosess for oppfølging av brudd på hviletidordningen for turnusansatte.

Mål

Mål for området er planlagt etablert i 2025.

Omstillingsplaner og tiltak

I 2024 ble ny løsning for tidsregistrering i morselskapet implementert. Alle ansatte i Felleskjøpet Agri skal registrere sin arbeidstid i tidsløsningen i ansattportalen. Unntaket er butikkansatte som inntil videre benytter et annet tidssystem og ledere eller medarbeidere med særlig uavhengige stillinger som ikke inngår i overtid- og fleksitidsordninger.

Alle ansatte som benytter tidsløsningen tildeles en arbeidsplan. Vaktordninger, overtid, fleksitid etc. skal avtales med nærmeste leder. Hviletid registreres med egen fraværskode og må ivaretas i samarbeid mellom leder og ansatt. Det gjennomføres opplæring for ledere om arbeidstidsbestemmelser igjennom programmet «Ledertid».

HELSE OG SIKKERHET

Det er iboende farlig arbeid i Felleskjøpet Agri og det er risiko for personskader. Alle i konsernledelsen arbeider etter tydelige HMS-mål. HMS er tema på styremøter, allmøter, konsernledermøter, avdelingsmøter og følges opp i virksomheten. Styret og konsernledelsen foretar årlig gjennomgang av HMS-arbeidet.

Mål

- Nullvisjon for alvorlige skader
- Jobbe systematisk med HMS i hele organisasjonen
- Redusere sykefravær og H1-verdi
- Medarbeiderne skal ha HMS-kompetanse slik at Felleskjøpet Agri skal være en trygg og god arbeids-plass (konsernstrategi)

Trygg hverdag er Felleskjøpet Agri sin viktigste verdi og det jobbes systematisk med HMS i hele organisasjonen.

Med **Trygg hverdag** mener Felleskjøpet Agri:

- å skape en hverdag hvor med-arbeidere ikke skader seg eller får sykdommer
- at Felleskjøpet Agri har et inkluderende arbeidsmiljø og høy trivsel på jobb
- at Felleskjøpet Agri tar vare på selskapets kunder og miljøet rundt seg

Omstillingsplaner og tiltak

I 2024 var målet å redusere H1-verdi til <3,5 for morselskapet. H1-verdien ble 7,5 som er mer enn en dobling fra 3,6 i 2023. Målet om maksimalt 11 skader med fravær i 2024 ble overskredet, med totalt 25 registrerte skader av varierende

HMS, FELLESKJØPET AGRI MORSELSKAP

MÅLOMRÅDER/KPI	MÅL 2022	RESULTAT 2022	MÅL 2023	RESULTAT 2023	MÅL 2024	RESULTAT 2024	MÅL 2025
H1-verdi	<5	4,5	<4	3,6	<3,5	7,5	<4
H2-verdi	<12	12,8	<11,5	11,9	<11	18,2	<11,5
Skader m/fravær	<16	15	<13	12	<11	25	Maks 13
Skader med behandling/tilrettelegging	<23	28	<24	28	<24	36	Maks 24
Sykefravær	<5,2 %	5,3 %	<5,0 %	5,5 %	<5,0 %	6,2 %	<5,0 %
Antall reg. HMS-observasjoner (inkl forbedringsforslag HMS)	860	871	>1 000	1 000	>1 200	934	N/A*
Antall reg. HMS-saker	1 300	1 354	>1 500	1 539	>1 750	1 467	N/A*

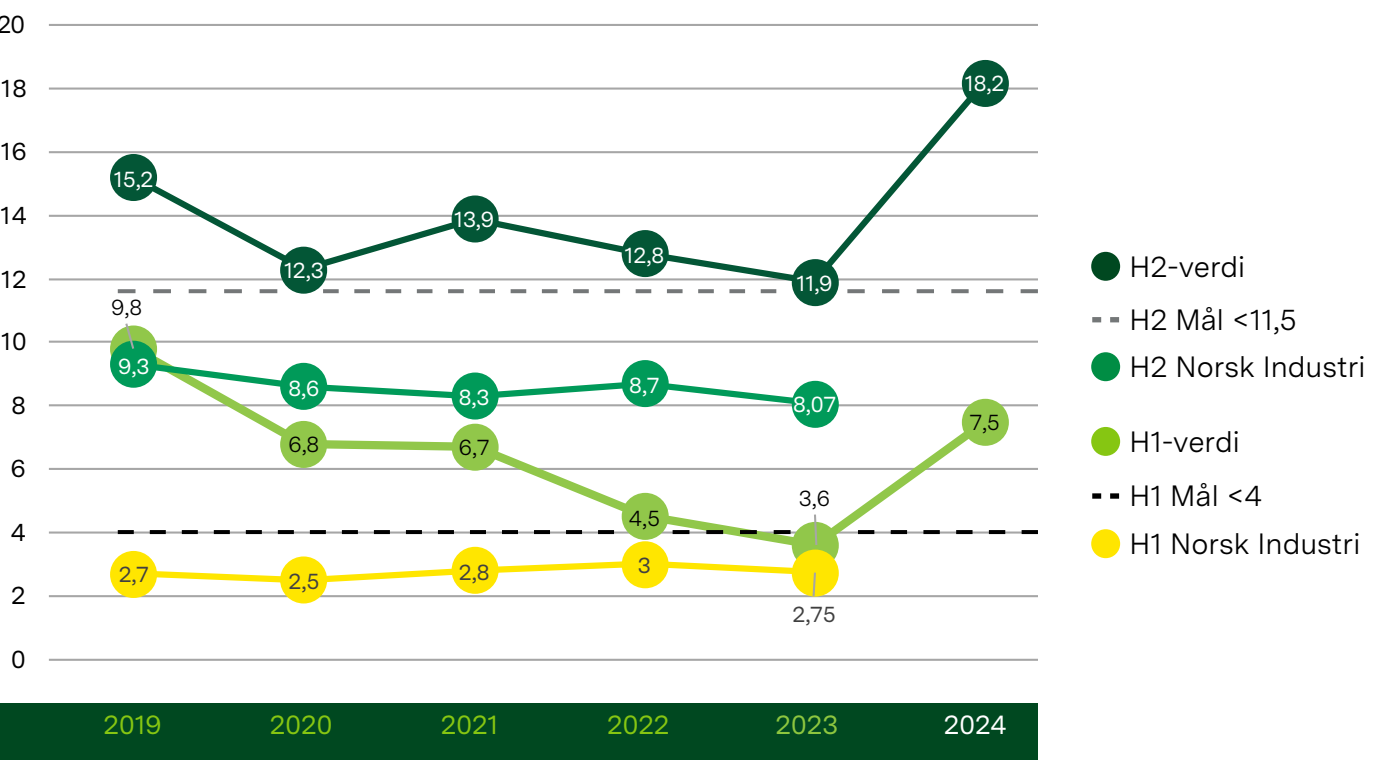
alvorlighetsgrad. Økningen i skader med fravær kan ikke knyttes til én enkelt årsak, men vurderes å være et resultat av ulike faktorer. Det gjennomføres årsaksanalyse og utarbeides læringsark for alle skader med fravær. For de mest alvorlige hendelsene, er det gjennomført intern gransking. I 2025 vil Felleskjøpet Agri jobbe videre med flere ulike tiltak for å hindre skader.

I 2024 har Felleskjøpet Agri etablert et H1-tall for hele konsernet. H1-verdien i konsernet var 6,0 i 2024.

Sykefraværet i Felleskjøpet Agri har de siste årene vært rundt fem prosent. Sykefraværet er noe opp fra 5,5 prosent i 2023 til 6,2 prosent i 2024. Felleskjøpet Agri opplever på linje med samfunnet for øvrig en økning i sykefravær. Det er gode rutiner og kontroll på oppfølging av fravær.

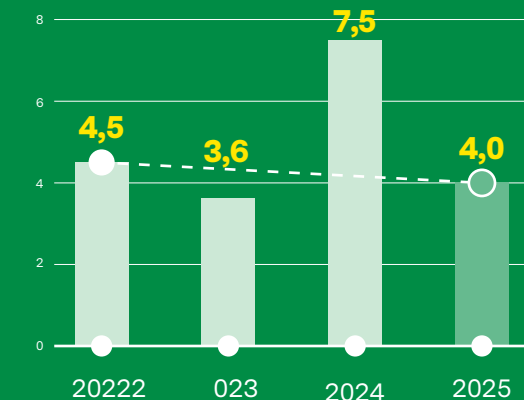
- Mål oppnådd
- Mål ikke nådd, forbedring ift 2023
- Mål ikke nådd, dårligere resultat enn 2023

H-VERDIER I FELLESKJØPET AGRI MORSELSKAP 2019-2024

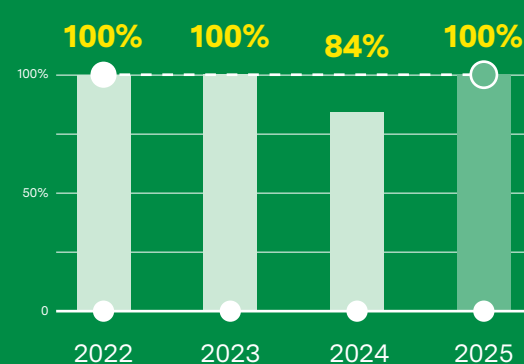

Nøkkelindeikator
Utvikling H1-verdi

Felleskjøpet Agri sin H1-verdi var i 2022 på 4,5 og målet for 2025 var å komme under 3,6. Målet ble nådd i 2023, men i 2024 gikk H1-verdien opp til 7,5. Det er en stor oppgang sammenlignet med 2023. Målet for 2025 er <4,0.

Nøkkelindeikator
Opplæringsmål

I 2022 satte Felleskjøpet Agri seg mål om 100 prosent gjennomføring av nyansattplan, for hvert år i perioden 2023-2025. For 2024 var det 84 prosent gjennomføring av introduksjon-splan for nyansatte.

Innen det forebyggende HMS-arbeidet rapporteres nestenulykker og HMS-observasjoner som gir underlag til å sette fokusområder og forebyggende tiltak. Antall registrerte HMS-saker var 1 467 i 2024 mot 1 539¹ i 2023.

Det er noe nedgang i registrerte HMS-saker. Nedgangen kan skyldes større fokus på kvalitet, og totalt antall registrerte saker og forbedringsforslag er høyere enn tidligere.

Kompetanseheving HMS

Opplæring er et viktig tiltak innenfor HMS, og alle ansatte har en HMS-kompetanseplan de skal gjennom. I 2024 introduserte Felleskjøpet Agri spillbasert opplæring innen kvalitet. I tillegg gjennomføres følgende faste aktiviteter:

- HMS-dager: dedikerte dager med fokus på helse, miljø og sikkerhet.
- Månedlige fokusområder som presenteres i allmøte («God morgen Felleskjøpet»).
- Målrettet opplæring: jevnlig opplæring for ledere, verneombud og medlemmer av arbeidsmiljøutvalget (AMU).

1) Tallet er revidert sammenlignet med 2023-rapport.

2 Likebehandling og like muligheter for alle

KOMPETANSE

De ansatte og deres kompetanse er en viktig ressurs. Felleskjøpet Agri sine ansatte jobber kontinuerlig med å forvalte og utvikle egen kompetanse for å bidra til at bonden, forbruker og øvrige kunder lykkes med sin dyrking og sitt dyrehold.

Mål

- Felleskjøpet Agri skal ha høy fagkompetanse hos medarbeidere for å sikre at leveranser og rådgivning til kunden holder høy og jevn kvalitet
- Felleskjøpet Agri skal sikre at medarbeidere har nødvendig kompetanse slik at selskapet er endringsdyktig
- Kompetanseplaner
- 100 prosent gjennomføring av kvalitetsspill «K24-spillet»

Omstillingsplaner og tiltak

I 2024 har hovedfokus vært nyansatte, i tillegg til å fortsette satsingen på ledere. Felleskjøpet Agri har jobbet systematisk med å skape et helhetlig opplæringsløp for alle som starter i selskapet. Målet er å bidra til at de kommer raskest mulig om bord og får grunnkompetansen de trenger for å lykkes i sin rolle.

I 2024 har Felleskjøpet Agri gjennomført disse opplæringsaktivitetene i morselskapet:

- 152 kurs
- 2 266 deltagere klasserom/teams-kurs
- 19 862 e-læringskurs.

Dette utgjør totalt 22 128 gjennomføringer. I 2024 ble det opprettet 42 nye

e-læringskurs og 27 nye klasseromskurs. Gjennomføringsgraden av kvalitetsspill «K24-spillet» var 95 %.

Felleskjøpet Agri har i tråd med strategien hatt fokus på lederutvikling også i 2024. I tillegg er det gjennomført opplæring på følgende områder: kvalitet (K24), arbeidsmiljø og psykisk helse, innkjøpslederprogram, verktøy for evaluering av resultater og karriereutvikling, sykefraværsoppfølging og Helselos.

Læringer

Felleskjøpet Agri har mange læringer, og innen landbruksmekanikk er Felleskjøpet Agri den største lærlingebedriften i Norge. Læringer er et prioritert område i selskapet, og i 2024 ble det jobbet aktivt for å videreutvikle Felleskjøpet Agri som lærebedrift.

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Felleskjøpet Agri vil i 2025 fortsatt ha fokus på å redusere skader med fravær (H1-skader) og sykefravær. Kompetanseheving og generell etterlevelse av HMS- og kvalitetsprosedyrer vil være fokusområder i 2025. Selskapet vil i 2025 sette mål for H1-verdi på konsernnivå. Systemleverandør innenfor HR videreutvikler systemet for å levere på nye databehov. Felleskjøpet Agri skal i 2025 fortsette arbeidet med å utvikle kompetansen hos sine medarbeidere.

Vesentlige parametere

I tabellene nedenfor presenteres vesentlige parametere i henhold til rapporteringskravene i ESR S1, fordelt per morselskap, datterselskap og total for konsern. Tallene inkluderer antall fast ansatte, ansettelsesforhold, land, alder, kjønn og HMS. Tall for ikke-ansatte og kompetanse er ikke inkludert, men inkluderes i rapporteringen for 2025.

Antall faste ansatte

Kjønn	Morselskap	Datterselskaper	Konsern	Prosent
Kvinner	524	1 234	1 758	41 %
Menn	1 441	1 043	2 484	59 %
Totalt	1 965	2 277	4 242	100 %

Inkluderer lærlinger, ansatte i varig tilrettelegging fra * NAV, ansatte i rehabilitering og ansatte som gjennomfører førstegangstjenesten.

Ansettelsesforhold

Kategori	Morselskap	Datterselskaper	Konsern	Prosent
Fulltidsansatt/ Fast ansatte	1 770	1 225	2 995	57 %
Deltidsansatt Fast ansatte	195	1 052	1 247	24 %
Midlertidig ansatt (inkl tilkallingsvikarer)	605	416	1 021	19 %
Totalt	2 570	2 693	5 263	100 %

Faste ansatte per land

Land	Morselskap	Datterselskaper	Konsern	Prosent
Norge	1 965	1 246	3 211	76 %
Sverige	-	932	932	22 %
Danmark	-	98	98	2 %
Finland	-	1	1	0 %
Totalt	1 965	2 277	4 242	100 %

Aldersgruppering fast ansatte

Alder	Morselskap		Datterselskap		Konsern	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent
Under 30 år	313	16%	372	16%	685	16 %
30-50 år	800	41%	1 298	57%	2 098	49 %
Over 50 år	852	43%	607	27%	1 459	34 %
Totalt	1 965	100%	2 277	100%	4 242	100 %

Antall uker permisjon

Kjønn	Morselskap	Datterselskaper	Konsern	Prosent
Kvinner	472	1 428	1 900	73 %
Menn	588	106	694	27 %
Totalt	1 060	1 534	2 594	100 %

Sluttet i kalenderåret (ansatte utskiftning)

	Morselskap	Datterselskaper	Konsern
Startet i kalenderåret	121 + 39 godkjente nyansettelser	277	398
Sluttet i kalenderåret	208	159	367
Turn over rate	11 %	7 %	9 %

Skiftarbeid/turnus (alle ansatte)

Ansettelsesforhold	Morselskap	Datterselskap	Konsern	Prosent
Turnus	714 (fast) 464 (midlertidig)	1 469	2 647	50 %
Ikke turnus	1 392	1 224	2 616	50 %
Totalt	2 570	2 693	5 263	100 %

HMS

	Morselskap	Datterselskap	Konsern
HMS	Antall	Antall	Antall
Ansatte omfattet av HMS-system	2 570	2 693	5 742
Andel ansatte omfattet av HMS-system	100 %	100 %	100 %
Antall dødsfall	0	0	0
Antall skader med fravær	25	12	37
Antall skader uten fravær	36	104	140
Antall tapte arbeidsdager pga. skade	407	135	542
H1-verdi	7,5	4,2	6,0
H2-verdi	18,2	40,6	28,5

Likestillingsredegjørelse

Informasjonen i denne seksjonen av rapporten omfatter morselskapet og oppfyller kravene i aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) for likestilling og mangfold.

DEL 1: TILSTAND FOR KJØNNSLIKESTILLING
Kvinneandelen er stabil på 24 prosent sammenlignet med i fjor, og det er innen industri og mekaniske stillinger at kvinneandelen er lavest. Hovedtyngden av midlertidig ansatte finner vi innen butikk i sesong. Andel deltidsansatte er noe redusert fra året før, og likt fordelt mellom kvinner og menn. Behov for deltidsstillinger dokumenteres skriftlig, og drøftes med fagforeningene før utlysning. Når det gjelder lønnspolitikk er ca. 50 prosent av bedriftens medarbeidere omfattet av tariffbestemte lønnsregulativ - hvor tariffavtalens bestemmelser følges. Det er en liten forskjell mellom kvinner og menns lønn, i favør av menn.

DEL 2: VÅRT ARBEID FOR LIKESTILLING OG MOT DISKRIMINERING
Felleskjøpet Agri vil jobbe aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og hindre diskriminering i selskapet. Sammen med bedriftens tillitsvalgte jobbes det gjennom året, for å kartlegge risiko, analysere årsaker og igangsette tiltak. I 2024 var det fokus på samtlige av diskrimineringsgrunnlagene kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk og kombinasjoner av disse grunnlagene.

Prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering

- Likestillingsarbeidet er forankret i Felleskjøpet Agri sine etiske retningslinjer. Disse godkjennes av Styret, og skal gjennomgås årlig av alle medarbeidere.
- Likestillingsarbeidet omhandles i bedriftens Bærekraftrapport.
- Selskapet har en egen varslingsrutine, med et tilhørende varslingsystem.

- Hensynet til likestilling og ikke-diskriminering søkes ellers inkludert i den øvrige personalpolitikken, og bedriften har en nedfelt livsfasepolitikk som skal sikre lik behandling av ansatte i alle faser.

Arbeid for å sikre likestilling og ikke-diskriminering i praksis
Felleskjøpet Agri har et systematisk arbeid i samarbeid med tillitsvalgte fra de ulike fagforeningene for å sikre og dokumentere arbeidet med likestilling og ikke-diskriminering. Arbeidet gjøres med utgangspunkt i aktivitetspliktens fire steg:

- a) Undersøke om det finnes risiko for diskriminering eller andre hindre for likestilling
- b) Analysere årsaker til identifiserte risikoer
- c) Iverksette tiltak som er egnet til å motvirke diskrimineringen og bidra til økt likestilling og mangfold i virksomheten
- d) Vurdere resultatet av arbeidet etter bokstav a – c

Gjennom året 2024 har det vært to arbeidsmøter sammen med tillitsvalgte for å gjennomgå tiltak samt jobbe videre med diskrimineringsgrunnlagene for 2025. Tiden mellom møtene har vært brukt til iverksettelse og oppfølging av planlagte tiltak. Aktivitets- og redegjørelsesplikten har også vært tema i andre møtepunkter med fagforeningene. I tillegg har det vært jobbet med oppfølging av tidligere diskrimineringsgrunnlag.

Arbeid med å identifisere risiko for diskriminering og hindre for likestilling

- Det er HR og tillitsvalgte som er involvert i arbeidet. Felleskjøpet Agri sitt likestillingsarbeid behandles også i AMU.
- Faste arbeidsmøter sammen med tillitsvalgte legges inn i årshjulet, og resultat av arbeidet som er gjort blir evaluert.
- HR og tillitsvalgte har gjennomgått bedriftens retningslinjer og praksis på de ulike personalområdene, for å avdekke hvilke mål vi har på områdene og om vi kjenner til at det er utfordringer.

KJØNNSLIKESTILLING FELLESKJØPET AGRI*

	FULLTID (FAST ANSATT)		DELTID (FAST ANSATT)		MIDLERTIDIGE ANSETTELSE		LØNN		FORELDRE- PERMISJON	
	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Antall	Prosent	Gjennomsnittlønn	Lønnsforskjell	Antall uker	Prosent
Kvinner	427	24 %	97	50 %	247	41 %	603 185	- 2 574	472,2	45 %
Menn	1 343	76 %	98	50 %	358	59 %	606 213	2 574	587,8	55 %

* Inkluderer lærlinger, ansatte i varig tilrettelegging fra NAV, ansatte i rehabilitering og ansatte som gjennomfører førstegangstjenesten.

Status på tiltak igangsatt i 2024

OMRÅDE	TILTAK 2024	KOMMENTAR
Forfremmelse	Undersøke mulighet for å framskaffe tall på kjønnsforskjeller når det gjelder kursdeltakelse, internansettelser etc.	Det er avklart at det ikke finnes systemstøtte for dette p.t. I Felleskjøpet Agri legges det til rette for at alle medarbeidere skal ha samme mulighet til kurs og forfremmelse. Dette gjøres blant annet ved ved å utlyse alle ledige stillinger, og sikre at gjeldende rutiner for rekruttering følges. Interne lederkurs om rekruttering omhandler forbudet mot diskriminering, og Felleskjøpet Agri sine holdninger til mangfold.
Forfremmelse	Gjennomgå hvordan det kommuniseres rundt det å være leder. Hensikten er å gjøre det enklere for småbarnsforeldre å kunne gå inn i lederstilling.	Tiltaket er gjennomført i 2024. Informasjonen er tatt inn i relevant lederopplæring.
Kombinasjon av arbeid og familieliv	Revidere - og synliggjøre Felleskjøpets livsfasepolitikk enda bedre. Informasjonen flyttes fra lederhåndbok til personalhåndbok.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Kombinasjon av arbeid og familieliv	Det kan være en utfordring å finne fram til mulighetene for støtteordninger, søknadsprosesser etc. via NAV. Gjennomgå personalhåndbok med mål om å synliggjøre denne informasjonen bedre.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Kombinasjon av arbeid og familieliv	Gjennomgå informasjon knyttet til kombinasjon av arbeid og familieliv i personalhåndbok, for å avdekke om det er noe som må tydeliggjøres – eller om det er informasjon som er vanskelig å finne.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Lønns- og arbeidsvilkår	Avklare hvilke rutiner vi har når det gjelder arbeidstøy til gravide.	Tiltaket er gjennomført i 2024, og ivaretatt gjennom rutine for arbeidstøy.
Lønns- og arbeidsvilkår	Sikre god beskrivelse/mål for tilrettelegging/hindre eksponering av kjemikalier etc ved graviditet. Avklare om det er behov for tydeliggjøring og veiledning.	Er under arbeid, og vil ferdigstilles i 2025.
Lønns- og arbeidsvilkår	Informasjon i personalhåndbok om hvordan leder bør sikre mulighet for kontakt mellom medarbeider i lovfestet permisjon, og arbeidsplassen, under permisjonstiden.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Lønns- og arbeidsvilkår	Avklare adoptivforeldres rett til fri ved obligatoriske møter i forkant av omsorgsovertakelse.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Rekruttering	Gjennomgå bildemateriell som brukes i forbindelse med utlysning, for å sikre at begge kjønn og alle aldersgrupper er representert.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Tilrettelegging	Be plasskoodinatorer melde tilbake hvordan det er tilrettelagt for gravide ved avdelingen.	Rutine for ombygging og nybygg jf. arbeidsplassforskriften er utarbeidet i 2024.
Tilrettelegging	Lage en veileder/informasjon om tilrettelegging for gravide ved arbeidsplassen.	Gjennomføre planlagte opplæringsaktiviteter og informasjonsløp. Tilrettelegging for gravide er en del av opplæring i sykefraværsoppfølging.
Tilrettelegging	Informere internt om tilretteleggingsplikten	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Tilrettelegging	Bruke interne lederkurs for å gjøre ledere bedre i stand til å tilrettelegge.	Tiltaket er gjennomført i 2024.
Utvikling/opplæring	Det skal legges til rette for at alle medarbeidere har mulighet til tydelige utviklingsmål i Utviklingssamtalen, samt måle gjennomføring av utviklingssamtale.	Tiltaket er gjennomført i 2024.

Avdekkede risikoområder for diskriminering og hindre for likestilling
HR og tillitsvalgte har funnet følgende mulige årsaker til risikoer og hindre:

- Innenfor alle områder tenker gruppen at manglende fokus og kunnskap om områdene kan være en risiko for at enkelte grupper opplever at de ikke blir ivaretatt. Det er derfor viktig med kultur- og holdningsskapende arbeid ved å aktivt bruke bedriftens kanal for internkommunikasjon, personalhåndbok, og lederopplæring som arena for å informere om det arbeidet som gjøres for å fremme likestilling og hindre diskriminering i selskapet.
- Språkbarrierer og ulik kulturell bakgrunn kan vanskeliggjøre forståelse av selskapets retningslinjer og bestemmelser, og dermed går glipp av informasjon om rettigheter og plikter.
- Manglende digital modenhet kan medføre at medarbeidere ikke bruker verktøy og systemer, og dermed går glipp av informasjon om rettigheter og plikter.

Resultater av arbeidet og forventninger til arbeidet fremover
Felleskjøpet legger vekt på å arbeide aktivt, målrettet og planmessig for å skape mer likestilling og hindre diskriminering på arbeidsplassen. Hoveddelen av våre tiltak er innarbeidet som en del av vår strategi, og implementert i våre prosesser og rutiner.

Selv om Felleskjøpet har implementert rutiner og prosesser som er i samsvar med gjeldende lovverk, vil man til enhver tid ha fokus på å utvikle kultur og holdninger som legger til rette for mangfold og inkludering. Som en viktig del av dette arbeidet, gjennomføres det omfattende leder- og medarbeiderutvikling, samt strukturert onboarding av alle ledere og medarbeidere. Dette i tillegg til egne arrangementer med fokus på mangfold og rekruttering som markering av Pride og Verdensdagen for psykisk helse.

Planlagte tiltak 2025:

OMRÅDE	TILTAK 2025
Forfremmelse	Sikre gjennomføring av lederkurs om rekruttering. Dette kurset omhandler forbud mot diskriminering, og Felleskjøpet Agri sine holdninger til mangfold.
Forfremmelse	Gjennomføre planlagte opplæringsaktiviteter og informasjonsløp for ledere. Felleskjøpets livsfasepolitikk er inkludert i lederprogram, lederutvikling, lovpålagt grunnopplæring i HMS, i tillegg vil det legges ut informasjon på Felleskjøpet Agri sin interne kommunikasjonskanal.
Kombinasjon av arbeid og familieliv	HR gjennomfører årlig gjennomgang av personalhåndbok for å sikre oppdatert informasjon om livsfasepolitikk, tilretteleggingsmuligheter, støtteordninger hos NAV, og velferdspolisjoner i Felleskjøpet Agri. HR vil også komme med løpende informasjon i Felleskjøpet Agri sin kanal for internkommunikasjon.
Lønns- og arbeidsvilkår	Sikre at gjeldende rutine for arbeidstøy, herunder mulighet for tilpassing/omsøm, blir formidlet til de som er omfattet.
Lønns- og arbeidsvilkår	Markering av Pride i Felleskjøpet Agri, med mål om å arbeide med gode holdninger til ulik seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk.
Lønns- og arbeidsvilkår	Gjennomføre planlagte opplæringsaktiviteter og informasjonsløp, herunder forbud mot diskriminering ved graviditet og foreldrepermisjon, samt Felleskjøpet Agri sin livsfasepolitikk.
Lønns- og arbeidsvilkår	Innføre kjønnsnøytrale begreper på alle stillingstitler og lønnstillegg.
Rekruttering	HR gjennomfører årlig gjennomgang av bildebank for å sikre mangfold jf. diskrimineringsgrunnlag.
Tilrettelegging	Ny rutine for ombygging og nybygg, som blant annet ivaretar krav om at gravide og ammende medarbeidere har tilgang til egnede rom for hvile og amming, skal implementeres.
Tilrettelegging	Løpende informasjon på Felleskjøpet Agri sin kanal for internkommunikasjon om arbeidsgivers tilretteleggingsplikt og medarbeiders medvirkningsplikt. Synliggjøring av verktøy medarbeidere har for å komme raskest mulig tilbake i jobb, som helseforsikring, Helselos og tiltak via NAV.
Utvikling/ opplæring	Det skal legges til rette for at alle medarbeidere har mulighet til tydelige utviklingsmål i Utviklingssamtalen. Gjennomføring av utviklingssamtaler skal være 100 prosent. Dette er en årlig aktivitet.

ESRS S2 Arbeidere i
verdikjeden

Kontekst og introduksjon

Felleskjøpet Agri sin virksomhet er avhengig av råvarer og produkter fra en global verdikjede. Konsernet har en viktig rolle for å sikre bærekraft i alle ledd, og at varer er produsert under gode arbeidsforhold.

Vurdering påvirkning og
finansiell vesentlighet

Felleskjøpet Agri kjøper mange ulike produkter og innsatsfaktorer fra land i Europa, Sør-Amerika og Asia. Arbeidet med å sikre gode arbeidsforhold i verdi-kjeden vil fortsatt være høyt prioritert.

S2 - UNDERTEMA

- 1 Arbeidsforhold, lik behandling og muligheter for alle og arbeidsrelaterte rettigheter

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Arbeidsforhold	<i>Negativ påvirkning:</i> Arbeidsforhold hos leverandører i land hvor arbeiders rettigheter er svake (mineralutvinning, produksjon av soya). (O) <i>Negativ påvirkning:</i> Arbeidsforhold i landbruk, farlig arbeid med høy økonomisk usikkerhet. (N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansielle risiko knyttet til negative forhold i verdikjeden. F.eks. risiko for bøter og negative omdømmeeffekter ved mangelfulle aktsomhetsvurderinger.
Lik behandling og like muligheter for alle	<i>Negativ påvirkning:</i> Manglende likestilling og lik behandling hos leverandører i land hvor likestilling har lavere vern. (O)	
Andre arbeidsrelaterte rettigheter	<i>Negativ påvirkning:</i> Barnearbeid, tvangsarbeid, utilstrekkelig sanitærforhold og personvern i land med høy eller medium risiko for dette (mineralutvinning, produksjon av soya). (O)	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

«Policy for bærekraftig forretningspraksis setter krav til selskapets leverandører og dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø.»

Strategi og policy

Konsernstrategien dekker arbeidsforhold, likebehandling og like muligheter for alle og andre arbeidsrelaterte rettigheter gjennom målet «Ledende på produkter og kunnskap innenfor dyrefôr og dyrking».

Bærekraftstrategiens hovedområde «Mer bærekraftig handel» dekker arbeidsforhold, likebehandling og like muligheter for alle og andre arbeidsrelaterte rettigheter med tilhørende under-undertema. Satsingen «Sikre bærekraft i hele verdikjeden» har omstillingsplaner, mål og tiltak som dekker vesentlige områder under ESRS S2.

Policy for bærekraftig forretningspraksis setter krav til selskapets leverandører, inkludert prinsipper for bærekraftig forretningspraksis, som dekker grunnleggende krav til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter, antikorrupsjon, dyrevelferd og miljø.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

1 Arbeidsforhold, lik behandling og muligheter for alle og arbeidsrelaterte rettigheter

Mål

- Felleskjøpet Agri skal jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden, og legge vekt på økt åpenhet og sporbarhet.
- Selskapet har et mål om å redusere antall leverandører, for å forenkle og forbedre driften, samt sikre bedre kontroll med leverandører og verdikjeder.

Omstillingsplaner og tiltak

- Styrke åpenhet (transparens) i leverandørkjedene
- Stille nye og strengere krav til både innenlandske og utenlandske leverandører av varer

I 2024 har Felleskjøpet Agri prioritert følgende aktiviteter:

- Etablere og forankre felles rammeverk for leverandørrevisjon, inkludert rutiner og beskrivelse av dette i Felleskjøpet Agri.

- Formalisere avtale med tredjepartsleverandør for å samle ytterligere informasjon om selskapets leverandørkjede, som et supplement til Supplier relationship management-systemet (SRM). Dette er et datadrevet leverandørinnsikt-verktøy for å hjelpe Felleskjøpet Agri med kontinuerlig forbedring av miljø, sosiale forhold og styresett. Dette vil også erstatte selskapets tidligere risikovurderingssystem.
- Etablere en prosedyre for pre-kvalifisering av nye leverandører.

Felleskjøpet Agri har vært medlem av Etisk handel Norge siden 2014, og rapporterer årlig i henhold til deres rammeverk. Rapporten dekker Felleskjøpet Agri sin rapportering i henhold til åpenhetsloven og er tilgjengelig på Etisk Handel Norge sin nettside. I rapporten finnes utfyllende informasjon om arbeidet i leverandørkjeden, herunder leverandørrevisjoner rettet mot kvalitet og arbeidsforhold.

Felleskjøpet Agri har i 2024 inngått en avtale med Sedex.² Felleskjøpet Agri vil gjennom samarbeidet med Sedex få en bedre oversikt over hvilken risiko for negativ påvirkning på arbeidere i verdikjeden selskapet har. Ved hjelp av denne kartleggingen vil Felleskjøpet Agri arbeide videre med å få ned risikoen gjennom aktivt å arbeide mot leverandørene med størst risiko.

I 2024 har selskapet styrket arbeidet med aktsomhetsvurderinger og leverandørrevisjoner blant annet gjennom å formalisere en standardisert prosess for revisjon og kontroll av leverandører, samt innføre en obligatorisk pre-kvalifiseringsprosess

for alle nye leverandører, som ivaretar disse kravene. Det vil med bakgrunn i blant annet Sedex-rapportene prioriteres hvilke leverandører som skal revideres og følges opp tettere.

Selskapet har i 2024 jobbet med å redusere antall leverandører. Kurs i ansvarlig innkjøpspraksis er gjennomført i 2024, og avholdes også i 2025.

Vesentlige parametere

Felleskjøpet Agri har et stort antall leverandører med totalt 5 237 godkjente leverandører (godkjent for handel) i 2024, som er 500 færre enn i 2023. Det gjør det enklere å ha oversikt over leverandørene og leverandørkjeden. Av de 5 237 leverandørene hadde selskapet faktisk kommersiell aktivitet med 4 153 leverandører i 2024.

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Felleskjøpet Agri vil fortsatt arbeide med å få bedre oversikt over selskapets påvirkning på arbeidere i verdikjeden. I 2025 vil selskapet registrere flere leverandører i Sedex inkludert datterselskapers leverandører, videreutvikle SRM-systemet, revidere policy og prosedyrer for bærekraftig forretningspraksis og etablere og implementere en ny prosess og standard for leverandørrevisjonene.

2) Sedex (Supplier Ethical Data Exchange) er en global plattform som hjelper bedrifter med å dele og administrere informasjon om etiske forretningspraksiser i forsyningskjeder.

ESRS S3 Berørte lokalsamfunn

Kontekst og introduksjon

Selskap påvirker lokalsamfunn der det opererer. For Felleskjøpet Agri betyr dette å sikre positive bidrag gjennom ansvarlig drift, støtte til lokal utvikling og dialog med interessenter, samtidig som selskapet bidrar til norsk matsikkerhet.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Felleskjøpet Agri er den største leverandøren av utstyr til landbruk i hele landet, og bidrar indirekte til arbeidsplasser og verdiskaping. Med butikker, verksteder, kornmottak, melmøller, bakeri og

kraftfôrproduksjonsanlegg bidrar Felleskjøpet Agri ytterligere til arbeidsplasser og tilstedeværelse i mange lokalsamfunn. Gjennom å være den største leverandøren av utstyr til landbruk i hele landet, er Felleskjøpet Agri også en viktig bidragsyter for å sikre norsk matproduksjon og matsikkerhet.

Strategi og policy

Felleskjøpet Agri er et samvirkeforetak med formål å medvirke til å styrke medlemmenes økonomi i landbruksvirksomheten på kort og lang sikt. *Konsernstrategiens* mål om at Felleskjøpet Agri skal være bondens foretrukne leverandør av driftsmidler til landbruket i hele landet, og det strategiske målet om å forsterke lokal samhandling og tilstedeværelse, står sentralt. Disse omfatter lokalsamfunnens økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, samt under-undertema matsikkerhet.

S3 - UNDERTEMA

- 1 Lokalsamfunnens økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Lokalsamfunnens økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	Positiv påvirkning: Felleskjøpet Agri bidrar til å skape arbeidsplasser i små lokalsamfunn. (O/EA/N) Positiv påvirkning: Felleskjøpet Agri bidrar til Norges matsikkerhet. (O/EA/N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko tilknyttet økt krav som følge av klimaendringer. Avlingssvikt og forsyningsutfordringer kan påvirke selskapets omdømme.
Lokalsamfunnens sivile og politiske rettigheter	<i>Ikke definert som vesentlig.</i>	
Særlige rettigheter for urfolkssamfunn	<i>Ikke definert som vesentlig.</i>	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Bærekraftstrategien omfatter lokal-samfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter og under-undertema matsikkerhet gjennom hovedområdet «Bedre gårdsdrift» og satsingsområdet «Mer norske råvarer».

Policy for kommunikasjon omfatter eksterne kommunikasjonstiltak i konsernet.

Mål, omstillingsplaner og tiltak

1 Lokalsamfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter

Felleskjøpet Agri har disse målene, omstillingsplanene og tiltakene knyttet til å bidra med arbeidsplasser i distriktene og opprettholdelse av matsikkerheten.

Mål

- Felleskjøpet Agri skal bidra til å øke norskandelen i fôrrasjonen til norske husdyr fra 82 prosent
- Felleskjøpet Agri skal utvikle produkter og tjenester innen grovfôr og kraftfôr som gjør at bonden kan produsere melk med minst 95 prosent norske råvarer

Omstillingsplaner og tiltak

- Bidra til å øke produksjonen og andelen norske fôrråvarer
- Tilby kurs og veiledning for hvordan utnytte gårdens ressurser bedre og gjøre jordbruket mer bærekraftig

Bidra til å øke produksjonen og andelen norske fôrråvarer

Grovfôr er den viktigste norske fôrressursen, og den viktigste kilden til

protein dyrket på norske jordbruks-arealer. Felleskjøpet Agri jobber med flere prosjekter som skal sikre økt norsk selvforsyning ved å øke energiinnholdet, forbedre kvaliteten og optimalisere utnyttelsen av protein i grovfôr.

Et av de viktigste prosjektene er «Økt norsk selvforsyning gjennom bærekraftig grovfôrproduksjon og optimal fôring» som gjennomføres med andre aktører i næringen. Målet er å øke kvaliteten på grovfôr og gi bonden mulighet til å velge kraftfôrslag med høyere andel norske råvarer. Dette kan øke andelen norske råvarer i fôrrasjonen til melkekua fra ca. 83 prosent til 93 prosent. Etter en vellykket pilotfase har prosjektet i 2024 sikret offentlig finansiering for å utvikle et skalerbart rådgivingsverktøy rettet mot grovfôrprodusenter.

Regjeringen har lansert et samfunnsoppdrag med mål om å øke andelen norske fôrråvarer og at produksjonen skal være bærekraftig. Felleskjøpet Agri deltar i myndighetenes styringsgruppe og er en pådriver for landbruksnæringens bidrag. I 2024 har Felleskjøpet Agri bidratt til etableringen av samarbeidsprosjektet Fremtidsfôr, for å initiere og koordinere arbeidet med samfunnsoppdraget i norsk landbruk.

Felleskjøpet Agri har de siste årene satset på å styrke norsk produksjon av protein, gjennom prissetting på fôrhvete, leveransekontrakter og merpris for erter og åkerbønner og deltagelse i Partnerskapet for norsk matkorn og planteprotein. Konsernet jobber videre med utvikling av kornsorter, engvekster, poteter, frukt og bær som er bedre

tilpasset norske vekstforhold, og deltar i ulike forskningsprosjekter.

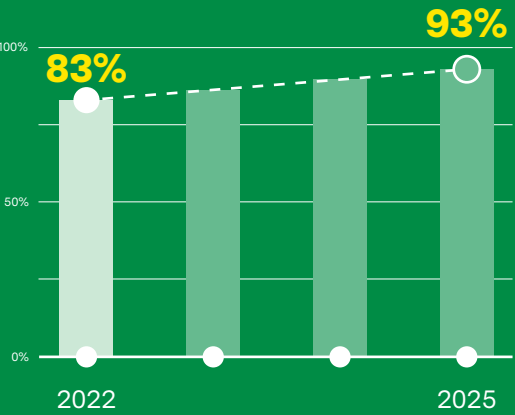
Flere markedsaktiviteter ble gjennomført for å øke antall leveringsavtaler på protein- og oljevekster i 2024. En utfordrende vekstsesong førte til lavere mottaksvolum enn forventet, med om lag 13 500 tonn erter og åkerbønner. Prognosert totalt kornmottak for Felleskjøpet Agri 2024/2025-sesongen er 699 200 tonn, som er i tråd med gjennomsnittet for siste

fem år, men grunnet en våt høst forventes andelen mathvete å bli betydelige lavere enn siste fem år, med et volum på 49 200 tonn. I 2024 ga varmt maivær og en våt sommer varierende kvalitet og avlingsstørrelser på grovfôr.

Felleskjøpet Agri begynte i 2024 arbeidet med en klimarisikoanalyse. Denne inkluderer risikoen som er identifisert i DVA knyttet til ESRS S3, berørte lokalsamfunn.

Nøkkelindikator

Andel norske fôrråvarer i melk

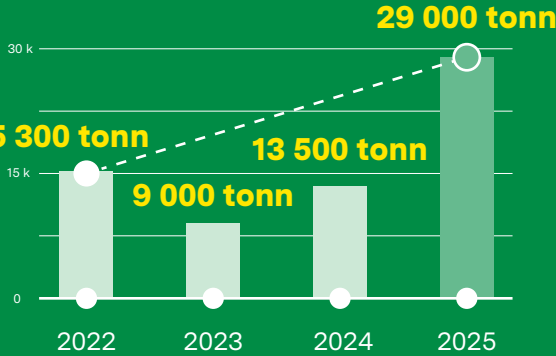

For å øke norskandelen må gras som viktigste fôrressurs utnyttes bedre. Økt grovfôropptak reduserer behovet for kraftfôr og muliggjør bruk av andre kraftfôrslag.

Gjennom prosjektet «Økt norsk» skal Felleskjøpet Agri bidra til å øke andelen norske råvarer i fôrrasjonen til melkekua fra omtrent 83 prosent til 93 prosent. Etter en vellykket pilotfase er det i 2024 sikret offentlig finansiering for å utvikle et skalerbart rådgivningsverktøy rettet mot grovfôrprodusenter.

Nøkkelindikator

Mer norske fôrråvarer Erter/åkerbønner

Felleskjøpet Agri har mål om 100 prosent økning i mottak av erter og åkerbønner i 2023-2025. I 2023 tok selskapet imot 9 000 tonn. I 2024 ble mottaket økt med 50 prosent, til 13 500 tonn. En utfordrende vekstsesong førte til lavere mottaksvolum enn forventet. Flere markedsaktiviteter ble gjennomført for å øke antall leveringsavtaler på protein- og oljevekster. De seneste årene har Felleskjøpet Agri også økt merprisen for bønder.

«Med blant annet mer og bedre grovfôr, presisjonslandbruk og høyere norskandel i matkorn, vil Felleskjøpet Agri bidra til økt matsikkerhet.»

Tilby kurs og veiledning for hvordan utnytte gårdens ressurser bedre og gjøre jordbruket mer bærekraftig

Felleskjøpet Agri satser tungt på presisjonsjordbruk, og er deleier i Mimiro som utvikler og tilbyr digitale tjenester til bonden. For å få bonden til å ta i bruk de nye verktøyene, har Felleskjøpet Agri de siste årene satset ekstra på opplæring av både kunder og egne ansatte. Medarbeidere i Felleskjøpet Fôrutvikling har også en viktig rolle med tanke på formidling og deling av kunnskap.

Arbeidsplasser

Felleskjøpet Agri konsern har 5 263 ansatte (fulltids-, deltids-, midlertidig ansatte) i Norden. Av disse er 3 211 faste ansatte i Norge og totalt 4 242 fast ansatte i Norden. Gjennom sin rolle som største leverandør av utstyr til norsk landbruk bidrar selskapet indirekte til vesentlig sysselsetting over hele landet. Selskapet gjør løpende investeringer i nybygg og vedlikehold av butikk, industri, bakeri og lager.

Rutiner for kontakt med berørte samfunn om påvirkninger

Som samvirke er Felleskjøpet Agri eid av mange av de som bor i de berørte lokalsamfunnene. Styring og ledelse er

basert på demokratiske prinsipper nedfelt i foretakets vedtekter, som etterlever norsk lovgivning, relevante standarder og selskapets etiske retningslinjer for bærekraftig drift og matproduksjon. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse bygger på Samvirkeanbefalingen. Eierne er inndelt i kretser som velger sine representanter til årsmøtet som er samvirkets øverste organ. I tillegg samhandler konsernet tett med landbruksorganisasjoner og andre bransjeaktører for å sikre god dialog.

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Felleskjøpet Agri vil opprettholde selskapets positive påvirkning på lokalsamfunnene gjennom aktivitet og tilstedeværelse i mange norske lokalsamfunn. Tilsvarende vil Felleskjøpet Agri sitt arbeid, med blant annet mer og bedre grovfôr, presisjonslandbruk og høyere norskandel i matkorn, bidra til økt matsikkerhet.

ESRS S4 Forbrukere og sluttbrukere

Kontekst og introduksjon

Ansvar for forbrukere og sluttbrukere er en sentral del av arbeidet med bærekraft og samfunnsansvar. For Felleskjøpet Agri innebærer dette å ivareta forbrukernes interesser gjennom sikkerhet, kvalitet og ansvarlig kommunikasjon.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Felleskjøpet Agri er Norges ledende leverandør av teknologi, innsatsmidler og driftsmidler til landbruket, med butikker rettet mot bønder og forbrukere i Norge og Sverige, samt mel og bakervarer. Felleskjøpet Agri skal tilby

produktene og løsningene som sikrer bærekraftig og effektiv dyrking, samtidig som konsernet styrker tryggheten for forbrukerne og oppfyller forventningene til ansvarlige og sikre produkter og tjenester. I tillegg sikre at selskapets fôr og andre produkter ikke skader dyr.

Strategi og policy

Konsernstrategien omfatter forbrukere og sluttbrukere gjennom de strategiske målene «Ledende på produkter og kunnskap innen dyrefôr og dyrking» og «Kompetente, engasjerte og trygge medarbeidere».

Bærekraftstrategien omfatter under-undertema helse og sikkerhet gjennom hovedområdet «Bedre gårdsdrift» og satsingen «Styrke dyrevelferden og dyrehelsen».

Felleskjøpet Agri sin *kvalitets- og HMS-policy* omfatter personlig sikkerhet for forbrukere.

S4 - UNDERTEMA

- 1

Informasjonsrelaterte konsekvenser for forbrukere og/eller sluttbrukere
- 2

Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Informasjonsrelatert påvirkning på forbruker/ og eller sluttbrukere	<i>Negativ påvirkning:</i> Sårbare grupper får ikke like god informasjon. (EA/N)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko misledende markedsføring, f.eks. bøter og omdømmeeffekter.
Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere	<i>Negativ påvirkning:</i> Kvalitetsavvik i fôr gir risiko for dyrs helse. (EA/N) <i>Negativ påvirkning:</i> Produkter kan være farlige i bruk, anvendes feil eller av feil person, f.eks. barn. (EA/N)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko følger produkter som knyttes til helseskade, f.eks. erstatninger, bøter og omdømmeeffekter.
Sosial inkludering av forbrukere og/eller sluttbrukere	<i>Ikke definert som vesentlig.</i>	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

«Policy for bærekraftig forretningspraksis og hovedavtalen med leverandørene sikrer at produktene samsvarer med forventede egenskaper og overholder relevant nasjonal og internasjonal lovgivning og myndighetskrav.»

Policy for bærekraftig forretningspraksis og hovedavtalen med leverandørene sikrer at produktene samsvarer med forventede egenskaper og overholder relevant nasjonal og internasjonal lovgivning og myndighetskrav.

Policy for kommunikasjon omfatter eksterne kommunikasjonstiltak i konsernet. Felleskjøpet Agri har en standard for produksjon av kraftfôr.

Mål, omstillings-planer og tiltak

1 Informasjonsrelaterte konsekvenser for forbrukere og/eller sluttbrukere

Feilaktig eller mangelfull merking av produkter kan føre til at forbrukere, særlig blant sårbare grupper, tar feil beslutninger, da disse ofte har begrenset tilgang til digitale manualer og annen informasjon. Gjennom høy

fagkompetanse hos medarbeiderne skal selskapet sikre at sårbare grupper får den nødvendige informasjonen for å ta informerte valg.

Les mer om tiltak knyttet til kompetanse hos medarbeidere under Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere.

2 Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere

Grunnlaget for å redusere risikoen for helseskader på dyr og mennesker, er selskapets løpende kvalitetsarbeid. Følgende mål, omstillingsplaner og tiltak adresserer de største risikoene knyttet til kontaminert fôr, personskader ved feil bruk av farlige maskiner eller kjemikalier, og uønskede hendelser når barn bruker produkter som ikke er egnet for dem.

Mål

Det overgripende målet er Felleskjøpet Agri sin nullvisjon for å unngå alvorlige

For hvert år i perioden 2023-2025 har Felleskjøpet Agri sin virksomhet innenfor detaljhandel mål om å gjennomføre tre større markedsuttak og 30 forbedrings-tiltak innenfor produkt/kategori. I 2024 er det gjennomført 16 større markedsuttak med fokus på bærekraft, og 33 forbedringstiltak innenfor produkt/kategori.

Omstillingsplaner og tiltak

Rutiner for kontakt med forbrukere om påvirkninger

Felleskjøpet Agri kommuniserer med kunder gjennom ulike kanaler: møter, brosjyrer, e-læring, fagmøter og digitale plattformer. Direkte kundedialog og årlige kundetilfredshetsundersøkelser gir verdifull tilbakemelding for kontinuerlig forbedring. I tillegg til direkte og løpende dialog med kundene, gjennomfører Felleskjøpet Agri årlig en kundetilfredshetsundersøkelse som en del av selskapets kontinuerlige forbedringsprosess.

Rutiner og kanaler for å avhjelpe negative påvirkninger

Felleskjøpet Agri håndterer reklamasjoner på alle produkter. Kunder kan reklamere i butikk, på nettsidene, eller via kundeservice. Hver forretningsområde har egne rutiner. ISO 9001-sertifiserte prosedyrer revideres jevnlig for kontinuerlig forbedring.

Tiltak knyttet til betydelige konsekvenser for forbrukere og sluttbrukere

Sikkerhet og opplæring

- Større maskiner: Ved levering av større maskiner tilbys opplæring i sikker bruk.
- Informasjon: Det gis omfattende informasjon om montering, sikker bruk, oppbevaring, vedlikehold og verneutstyr i butikk og på nett.
- Sikkerhetsgaranti: Felleskjøpet Agri garanterer at alle motorsagkunder får informasjon om verneutstyr; eventuell manglende informasjon medfører at kunden mottar en sikkerhetspakke.
- Monteringsgaranti: Det garanteres korrekt montering av hagemaskiner for en trygg start.

Produktkvalitet og leverandører:

- Kvalitetskrav: Leverandører må oppfylle alle relevante nasjonale og internasjonale sikkerhetskrav og lover. Selskapets produkter skal samsvare med forventede egenskaper.

- Fôrproduksjon: Felleskjøpet Agri utvikler og produserer fôr tilpasset dyrs helse og velferd, med fokus på å forebygge sykdommer. I tråd med europeisk og norsk regelverk har Felleskjøpet Agri utviklet en standard for trygg produksjon av kraftfôr. Standarden er tilknyttet selskapets ledelses- og kvalitetssystem, som er sertifisert etter ISO-9001:2015 og 14001:2015. Selskapet har tiltak for risikohåndtering, som skal forhindre at fôr kan føre til sykdom. I 2024 har selskapet jobbet videre med å styrke kompetanse, forbedre rutiner og prosedyrer for å sikre kvalitet i fôrproduksjonen mot både husdyr og kjæledyr.

Ansattekompetanse og kvalitetssikring:

- Ansattekompetanse: Høy fagkompetanse hos alle ansatte sikrer høy kvalitet på leveranser og rådgivning, og reduserer risikoen for feil bruk av produkter.

- Kvalitetsopplæring: I 2024 gjennomførte Felleskjøpet Agri opplæring i kvalitet for alle ansatte, med målsetting om å styrke relevant kompetanse. Alle ledere hadde opptil tre kvalitetsrelaterte mål.
- Internrevisjoner: Felleskjøpet Agri har et eget program for interne kvalitetsrevisjoner for å sikre selskapets prosesser.

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Arbeidet med sikkerhet og kvalitet vil fortsatt være høyt prioritert, med blant annet oppfølging av prosesser og rutiner knyttet til produktsikkerhet og generell kompetanseheving hos Felleskjøpet Agri sine medarbeidere.

Selskapets arbeid med å forbedre kvaliteten og utvikle gode og tilpassede fôr fortsetter i 2025.

Governance

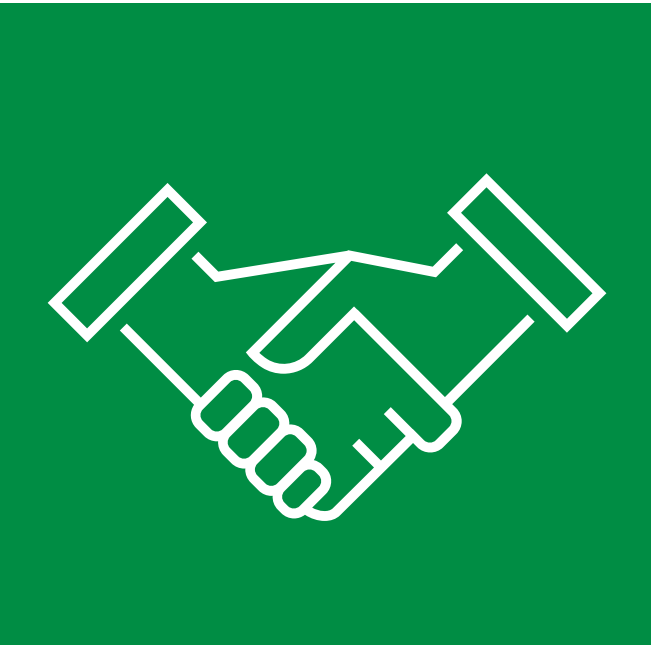

ESRS G1 Forretningsskikk

ESRS G1 Forretningskikk

Kontekst og introduksjon

Felleskjøpet Agri sin virksomhet krever tillit fra kunder, leverandører, myndigheter, eiere og samfunnet for øvrig. Dette er avhengig av profesjonalitet, dyktighet og et høyt etisk nivå, og er en grunnleggende forutsetning for konsernets rolle i verdikjeden.

Vurdering påvirkning og finansiell vesentlighet

Dyrevelferd og dyrehelse er helt sentralt i bærekraftig landbruk og Felleskjøpet Agri bidrar på flere områder til god dyrevelferd på norske gårder. Uansvarlig dyrehold gir negativ påvirkning på

dyrenes helse og velferd, og kan gi negativt omdømme for norsk husdyrproduksjon. Det er ikke identifisert spesifikke negative forhold knyttet til korrupsjon eller bestikkelser, men det er likevel en risiko hos Felleskjøpet Agri sine leverandører og underleverandører.

Strategi og policy

Konsernstrategien treffer korrupsjon og bestikking gjennom strategien «Tiltrekke oss og utvikle de beste menneskene» som omfatter bærekraftig handel.

Bærekraftstrategien omfatter dyrevelferd gjennom hovedområdet «Bedre gårdsdrift» og korrupsjon og bestikkelser gjennom hovedområdet «Mer bærekraftig handel».

Policy for bærekraftig forretningspraksis setter krav til Felleskjøpet Agri sine leverandører om at korrupsjon i enhver form er uakseptabelt og at dyrevelferd

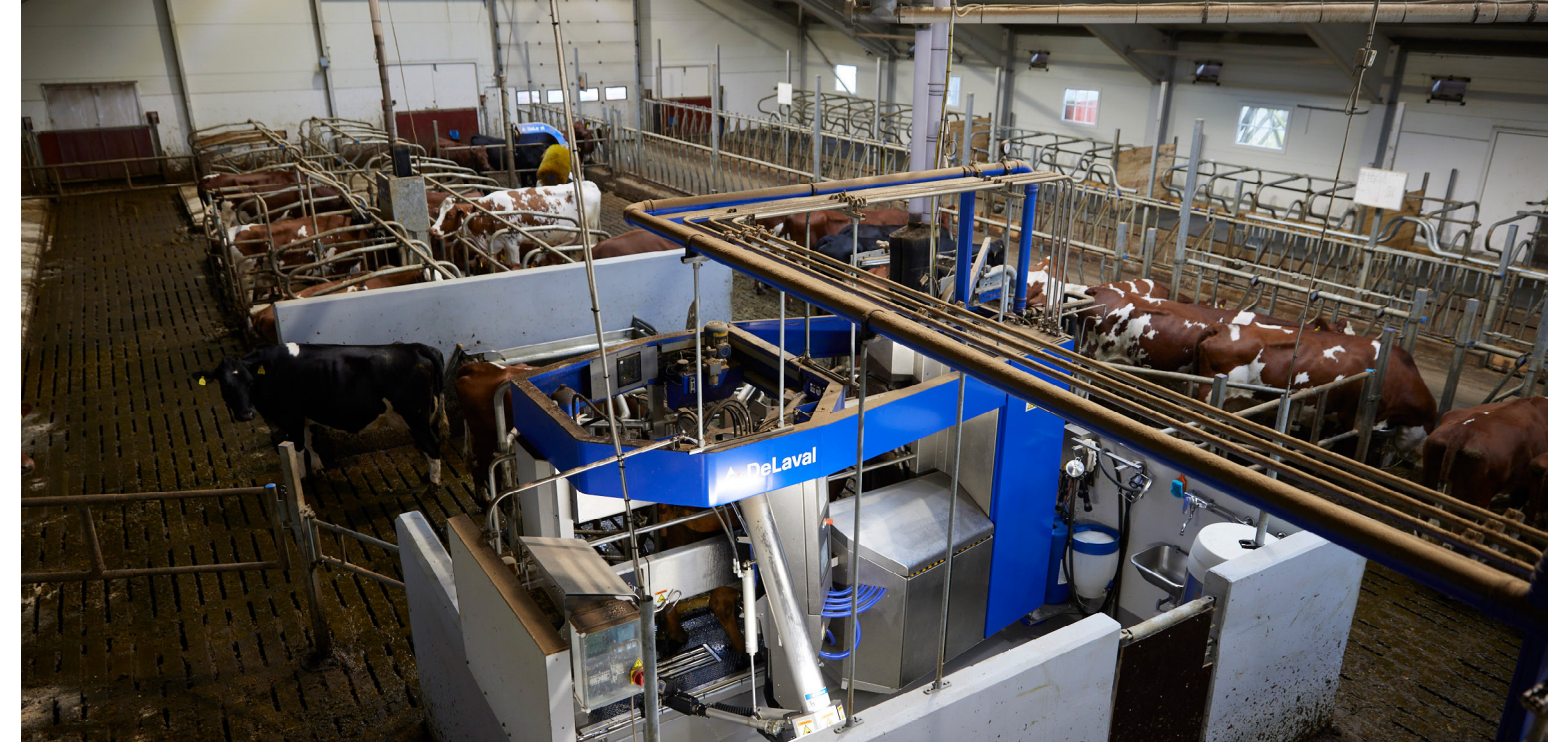
G1 - UNDERTEMA

- 1 Dyrevelferd
- 2 Korrupsjon og bestikkelser

VESENTLIGE PÅVIRKNINGER, MULIGHETER OG RISIKOER

UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
Bedriftskultur	Ikke definert som vesentlig.	
Vern mot gjengjeldelse for varslere	Ikke definert som vesentlig.	
Dyrevelferd	Negativ påvirkning: Neglisjering av dyrevelferd i produksjon av forbrukerprodukter (ull og skinn) og på gårder. (O/N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. Risiko: Finansielle risiko knyttet til økt regulering av dyrevelferd og negativt omdømme for husdyrproduksjon.
Politisk engasjement og lobbyvirksomhet	Ikke definert som vesentlig.	
Forvaltning av relasjoner med leverandører, inkludert betalingspraksis	Ikke definert som vesentlig.	
Korrupsjon og bestikkelser	Negativ påvirkning: Risiko korrupsjon og bestikkelser i verdikjeden. (O)	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

alltid skal respekteres. Policyen omfatter korrupsjon og bestikkelser med tilhørende under-undertemaer forebygging og oppdagelse inkludert opplæring og hendelser. Policyen omfatter også dyrevelferd. Felleskjøpet Agri sin policy for bærekraftig forretningspraksis er tilgjengelig på selskapets hjemmeside.

Alle ansatte i Felleskjøpet Agri må signere på at de har lest Felleskjøpet Agri sine *Etiske retningslinjer*, som er vedtatt av styret. Disse inneholder blant annet retningslinjer for lojalitet, personvern, svindel, habilitet, gaver, anti-hvitvasking, konkurranseregler, skatt og offentlig regelverk.

Ansatte i Felleskjøpet Agri kan varsle om kritikkverdige forhold via interne varslingskanaler. Varsling kan gjøres anonymt dersom ønskelig, og alle varsler vil følges opp i henhold til gjeldende rutiner.

Forebygging og avdekking av korrupsjon og bestikkelser

Felleskjøpet Agri har nulltoleranse for

alle former for korrupsjon og alle ansatte har et ansvar for å forebygge korrupsjon. Selskapet følger gjeldende lovgivning knyttet til antikorrupsjon, og jobber for å sikre at dette ikke forekommer i Felleskjøpet Agri sine forretningsaktiviteter.

I tillegg til selskapets etiske retningslinjer finnes overordnede retningslinjer for antikorrupsjon og spesifikke retningslinjer som stiller krav og gir råd om håndtering av korrupsjonsrisiko knyttet til forretningsforbindelser, eierinteresser og transaksjoner. Det er gjennomført en kartlegging av de områder av Felleskjøpet Agri sin virksomhet der det er særlig stor risiko. Varsling skjer gjennom interne varslingskanaler. I 2024 ble det gjennomført kurs i etikk og antikorrupsjon for ledere og salgssjefer, og tilsvarende kurs planlegges i 2025. Felleskjøpet Agri har ikke hatt noen rapporterte eller mistenkte tilfeller av korrupsjon eller bestikkelser i 2024.

Alle leverandører skal underskrive Felleskjøpet Agri sin policy for bærekraftig

forretningspraksis, som også dekker korrupsjon. Etterlevelse følges opp gjennom leverandøroppfølgingsrutiner. Les mer om arbeidet med leverandører i [S2 Arbeidere i verdikjeden](#).

Mål, omstillingsplaner og tiltak

1 Dyrevelferd

Konsernet er tett knyttet til landbruket og dyrehold gjennom salg av produkter og tjenester. Husdyrhold har risiko for hendelser knyttet til neglisjering av dyrevelferd både oppstrøms og nedstrøms i verdikjeden.

Felleskjøpet Agri gjennomfører fôringsforsøk i ordinære driftsmiljøer eksempelvis på melkegårder der melken går inn i ordinære konsumprodukter. Selv om Felleskjøpet Agri ikke eier gårdene, er samvirket involvert i dyreholdet. Alle fôringsforsøk følger strengt gjeldende dyrevelferdsprogrammer og standarder. Prosjektene eies og ledes av Felleskjøpet Agri. I tillegg gjennomføres andre

forskningsprosjekter i kontrollerte omgivelser som overvåkes av godkjente institusjoner for å sikre etterlevelse av høye krav til dyrevelferd og forskningsetikk.

Mål

Felleskjøpet Agri skal bidra til at dyrevelferden og dyrehelsen til norske husdyr og kjæledyr styrkes. Dette skal gjøres gjennom å tilby produkter, utstyr og konsepter basert på mest mulig oppdatert kunnskap.

Omstillingsplaner og tiltak

- Utvikle og produsere fôr tilpasset dyras behov for helse og velferd, herunder fôr og tilskuddsfôr som bidrar til å forebygge sykdommer.
- Leverer driftsbygninger og innendørsmekanisering som styrker dyrevelferden.
- Tilby produkter og tjenester for miljøberikelse, som sikrer aktivisering, god helse og økt trivsel i husdyrrommene.
- Tilby nye digitale løsninger som gir bonden bedre oversikt og grunnlag for å kontinuerlig tilpasse forholdene etter dyras behov.

«Datterselskapet, Felleskjøpet Fôrutvikling AS, har i 2024 arbeidet med en rekke FoU-prosjekter for å sikre et godt og tilpasset fôr til både husdyr og kjæledyr.»

Utvikle og produsere fôr tilpasset dyras behov for helse og velferd, herunder fôr og tilskuddsfôr som bidrar til å forebygge sykdommer

Felleskjøpet Agri bidrar på flere områder til god dyrevelferd blant norske dyr. Datterselskapet, Felleskjøpet Fôrutvikling AS, har i 2024 arbeidet med en rekke FoU-prosjekter for å sikre et godt og tilpasset fôr til både husdyr og kjæledyr.

Felleskjøpet Agri har utviklet og testet nye strøprodukter for smågris med positive resultater. Videre har selskapet gjennomført intern opplæring av verktøyet OptiGris og Formel fôrplanlegging for bruk i rådgivning på gården. Det er også utviklet en kalkulator for slaktekylling og verp som viser kostnader ved kassasjoner, og løfter økonomisk effekt av god dyrevelferd inn i rådgivning til bonden.

Videre har Felleskjøpet Agri jobbet med ulike kompetansetiltak blant egne medarbeidere, slik at selskapet kan gi veiledning og opplæring til våre kunder.

Leverer driftsbygninger og innendørsmekanisering som styrker dyrevelferden

Som leverandør av bygg og innendørsmekanisering, tilbyr Felleskjøpet Agri

mange produkter som ivaretar en god planløsning, optimal fôringsteknikk og moderne lys- og ventilasjonssystemer og løsninger for å sikre vekst og reproduksjon. Slik sikrer Felleskjøpet Agri at dyra har nok vann, plass og frisk luft, og har riktig temperatur og gode løsninger for håndtering av fôr og gjødsel. Varmegjenvinnere reduserer energiforbruk, bedrer luft- og strøkvalitet og bidrar til bedre dyrevelferd og helse.

Tilby produkter og tjenester for miljøberikelse som sikrer aktivisering, god helse og økt trivsel i husdyrrommene

Aktivitet er viktig for dyra. Felleskjøpet Agri tilbyr en rekke produkter innen miljøberikelse som gir aktivitet, positive opplevelser og variasjon i dyras miljø. Selskapet jobber kontinuerlig med vurderinger av produkter og leverandører som vil gi de beste løsningene til bonden og dyra.

Tilby nye digitale løsninger som gir bonden bedre oversikt og grunnlag for å kontinuerlig tilpasse forholdene etter dyras behov

Felleskjøpet Agri tilbyr ulike sensorer og utstyr som overvåker og regulerer blant annet fôring og klima i dyrerom slik at dyra til enhver tid har det bra. Slik brukes

data for å bedre dyrevelferd på besetningsnivå. I tillegg arbeider Felleskjøpet Agri med ulike initiativ for deling av data i verdikjeden for ytterligere å styrke dyrevelferd og ressursutnyttelse.

Dyrevelferd i verdikjeden

Felleskjøpet Agri skal jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden, og legge vekt på økt åpenhet og sporbarhet, samtidig som selskapet erkjenner utfordringene med å sikre full kontroll over dyrevelferd på tvers av mange ledd og ulike leverandører. Målet er å redusere antall leverandører for bedre kontroll, noe som også åpner for tettere samarbeid og oppfølging av dyrevelferden oppstrøms i verdikjeden. Oppfølging av mål om å jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden, [S2 Arbeidere i verdikjeden](#).

2 Korrupsjon og bestikkelser

Mange og lange verdikjeder med leverandører i flere land medfører risiko for uønskede hendelser knyttet til bestikkelser og korrupsjon.

Mål

Felleskjøpet Agri skal jobbe systematisk med bærekraft i hele verdikjeden, og legge vekt på økt åpenhet og sporbarhet.

Omstillingsplaner og tiltak

- Styrke åpenhet (transparens) i leverandørkjedene.

Styrke åpenhet (transparens) i leverandørkjedene

Felleskjøpet Agri har et stort antall leverandører. Målet er å redusere antall leverandører for bedre kontroll, noe som også åpner for tettere samarbeid og oppfølging av tiltak som minsker risikoer knyttet til korrupsjon og bestikkelser oppstrøms i verdikjeden. Les mer under [S2 Arbeidere i verdikjeden](#).

Fremtidsutsikter og forbedringsområder

Felleskjøpet Agri vil fortsette å styrke tilliten hos kunder, leverandører, myndigheter, eiere og samfunnet gjennom høy profesjonalitet og et etisk fokus.

Vedlegg

- Vedlegg 1: Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger pr. tema, undertemaer og under-undertemaer.
- Vedlegg 2: Mål i gjeldende bærekraftstrategi knyttet til vesentlig påvirkning
- Vedlegg 3: Oversikt påvirkninger, risikoer og muligheter
- Vedlegg 4: Metodikk og kilder, klimaregnskap

Vedlegg 1: Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger pr. tema, undertemaer og under-undertemaer.

FELLESKJØPET AGRI SINE VESENTLIGE PÅVIRKNINGER PR. TEMA, UNDERTEMAER OG UNDER-UNDERTEMAER.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	UNDER-UNDERTEMA
ESRS E1 Klimaendringer	Klimatilpasning	
	Klimagasser og utslippsreduksjon	
	Energi	
ESRS E2 Forurensning	Luftforurensning	
	Vannforurensning	
	Grunnforurensning	
	Forurensning av levende organismer og matressurser	
	Stoffer som gir grunn til bekymring	
	Stoffer som gir stor grunn til bekymring	
	Mikroplast	
ESRS E3 Vann og marine ressurser	Vann	Vannforbruk
		Vannuttak
		Vannutslipp
		Vannutslipp i elver, vannforekomster, innsjøer, have og lignende
	Marine ressurser	Utvinning og bruk av marine ressurser
ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer	Direkte drivere for tap av biologisk mangfold	Arealbruksendringer
		Direkte utnyttelse
		Forurensning
		Invaderende fremmede arter
		Andre
		Klimaendringer
	Påvirkning på arters tilstand	
ESRS E5 Sirkulær økonomi	Påvirkning på økosystemers utstrekning og tilstand	
	Påvirkning og avhengigheter av økosystemer	
	Inngående ressurser, inkludert ressursbruk	
	Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester	
	Avfall	

Vesentlig negativ påvirkning

Vesentlig positiv påvirkning

Forts. Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger pr. tema, undertemaer og under-undertemaer.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	UNDER-UNDERTEMA
ESRS S1 Egne medarbeidere	Arbeidsforhold	Sikre arbeidsplasser
		Arbeidstid
		Tilstrekkelig lønn
		Sosial dialog
		Organisasjonsfrihet
		Kollektive forhandlinger
		Balanse mellom arbeid og fritid
		Helse og sikkerhet
	Lik behandling og like muligheter for alle	Likestilling og lik lønn for arbeid av lik verdi
		Opplæring og kompetanseutvikling
		Sysselsetting og inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne
		Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen
		Mangfold
	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Barnearbeid
		Tvangsarbeid
		Tilstrekkelig boforhold
		Personvern
ESRS S2 Arbeidere i verdikjeden	Arbeidsforhold	Sikre arbeidsplasser
		Arbeidstid
		Tilstrekkelig lønn
		Sosial dialog
		Organisasjonsfrihet
		Kollektive forhandlinger
		Balanse mellom arbeid og fritid
		Helse og sikkerhet
	Lik behandling og like muligheter for alle	Likestilling og lik lønn for arbeid av lik verdi
		Opplæring og kompetanseutvikling
		Sysselsetting og inkludering av personer med nedsatt funksjonsevne
		Tiltak mot vold og trakassering på arbeidsplassen
		Mangfold
	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	Barnearbeid
		Tvangsarbeid
		Tilstrekkelig boforhold
		Vann og sanitærforhold
		Personvern

Vesentlig negativ påvirkning

Vesentlig positiv påvirkning

Årsrapport 2024

Innledning

Årsmelding, regnskap,
bærekraft

Årsmelding

Regnskap

Bærekraft

Generelle opplysninger

ESG oppsummert

E – Environment

S – Social

G – Governance

Vedlegg

Erklæring fra styret og konsernsjef

Revisors beretning

Forts. Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger pr. tema, undertemaer og under-undertemaer.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	UNDER-UNDERTEMA
S3 Berørte lokalsamfunn	Lokalsamfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	Tilstrekkelig boforhold
		Matsikkerhet
		Vann og sanitære forhold
		Arealrelaterte påvirkninger
		Sikkerhetsrelaterte påvirkninger
	Lokalsamfunnenes sivile og politiske rettigheter	Ytringsfrihet
		Forsamlingsfrihet
		Konsekvenser for menneskerettighetsforsvarere
	Særlige rettigheter for urfolkssamfunn	Fritt og forhåndsinformert samtykke (FPIC)
		Selvbestemmelsesrett
		Kulturelle rettigheter
S4 Forbrukere og sluttbrukere	Informasjonsrelaterte påvirkning på forbruker og/eller sluttbrukere	Personvern
		Ytringsfrihet
		Tilgang til (kvalitets) informasjon
	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere	Helse og sikkerhet
		Sikkerhet for personer
		Beskyttelse av barn
	Sosial inkludering av forbrukere og/eller sluttbrukere	Ikke-diskriminering
		Tilgang til produkter og tjenester
		Ansvarlig markedsføringspraksis

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	UNDER-UNDERTEMA
G1 Forretningsskikk	Bedriftskultur	
	Vern mot gjengjeldelse for varslere	
	Dyrevelferd	
	Politisk engasjement og lobbyvirksomhet	
	Forvaltning av relasjoner med leverandører, inkludert betalingspraksis	
	Korrupsjon og bestikkelser	Forebygging og oppdagelse inkludert opplæring
		Hendelser

Vesentlig negativ påvirkning

Vesentlig positiv påvirkning

Vedlegg 2: Mål i gjeldende bærekraftstrategi knyttet til vesentlig påvirkning

MÅL I GJELDENDE BÆREKRAFTSTRATEGI KNYTTET TIL VESENTLIG PÅVIRKNING. OMSTILLINGSPLANER OG TILTAK ER BESKREVET UNDER DEN ESRS OG IRO SOM ER I FET SKRIFT.

MÅL/AMBISJONER	ESRS	KNYTTET TIL VESENTLIG PÅVIRKNING
Redusere klimagassutslippene i egen drift med minst 50 prosent innen 2030.	E1	Klimagasser og utslippsreduksjon
Bidra til å redusere utslippene fra kua med mer enn 30 prosent innen 2030.	E1	Klimagasser og utslippsreduksjon
Øke omsetningen fra 30 til 300 millioner kroner i kategorien fornybar energi innen 2030, og bidra til at landbruket når målet om å bli fossilfritt i 2030.	E1	Klimagasser og utslippsreduksjon
Mer effektiv transport og industri med lavere forbruk av energi gjennom energieffektivisering og mindre svinn. Bidra til en fossilfri gård gjennom løsninger som reduserer forbruket av diesel og øker produksjonen av fornybar energi på gården	E1	Klimagasser og utslippsreduksjon Energi
Innen 2030 skal 100 prosent av småmaskiner som selges til hus og hage være elektriske	E1	Klimagasser og utslippsreduksjon
Øke tilbudet av rådgivning, tjenester og utstyr innenfor god agronomi	E2, E3, E4	Luftforurensning Vannforurensning Grunnforurensning Vann Marine ressurser Direkte drivere for tap av biologisk mangfold Påvirkning på arters tilstand Økosystemers utstrekning og tilstand Påvirkning og avhengigheter av økosystemtjenester
Selskapet har et mål om å redusere antall leverandører, for å forenkle og forbedre driften, samt sikre bedre kontroll med leverandører og verdikjeder.	E2 E3, E4, E5, S2, G1	Stoffer som gir grunn til bekymring Vann Marine ressurser Direkte drivere for tap av biologisk mangfold Påvirkning på arters tilstand Økosystemers utstrekning og tilstand Påvirkning og avhengigheter av økosystemtjenester Arbeidsforhold Lik behandling og muligheter for alle Arbeidsrelaterte rettigheter Korrupsjon og bestikkelser

Forts. Mål i gjeldende bærekraftstrategi knyttet til vesentlig påvirkning

MÅL/AMBISJONER	ESRS	KNYTTET TIL VESENTLIG PÅVIRKNING
Felleskjøpet Agri skal bidra til å styrke det biologiske mangfoldet gjennom tilpassede produkter, konsepter og tjenester.	E4	Direkte drivere for tap av biologisk mangfold Påvirkning på arters tilstand Økosystemers utstrekning og tilstand Påvirkninger på og avhengighet av økosystemtjenester
Felleskjøpet Agri skal være ledende produsent og tilbyder av sirkulære og bærekraftige jord- og gjødselprodukter og dyrkingssubstrater innenfor alle markedssegmenter i Norden.	E5	Inngående ressurser, inkludert ressursbruk Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester
Felleskjøpet Agri skal ha 1 milliard kroner i lønnsom omsetning på sirkulære produkter innen 2030.	E5	Inngående ressurser, inkludert ressursbruk Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester
Etablere et sirkulært kretsløp for landbruksplast	E2 E5	Mikroplast Inngående ressurser, inkludert ressursbruk Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester
80 prosent sorteringsgrad på alt avfall. Langsiktig mål 85 prosent.	E5	Avfall
Utvikle Felleskjøpet Agri sine ledere som kulturbærere slik at selskapet lykkes med de endringsprosessene som det vil møte i fremtiden	S1	Sikre arbeidsplasser
Skape en trygg hverdag gjennom etterlevelse av rutiner, regler og policyer.	S1	Sikre arbeidsplasser
Trygg hverdag	S1	Arbeidstid og balanse mellom arbeid og fritid
Jobbe systematisk med HMS i hele organisasjonen	S1	Helse og sikkerhet
Redusere sykefravær og H1 verdi	S1	Helse og sikkerhet
Nullvisjon i forhold til alvorlige skader	S1 S4	Helse og sikkerhet Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere
Medarbeiderne skal ha HMS-kompetanse slik at Felleskjøpet Agri skal være en trygg og god arbeidsplass (konsernstrategi)	S1 S4	Helse og sikkerhet Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere
Medarbeiderne skal ha høy fagkompetanse for å sikre at leveranser og rådgivning til kunden holder høy og jevn kvalitet.	S1 S4	Lik behandling og like rettigheter og muligheter for alle Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere
Selskapet skal sikre at medarbeiderne har nødvendig kompetanse slik at Felleskjøpet er endringsdyktig fremover.	S1	Lik behandling og like rettigheter og muligheter for alle
Kompetanseplaner	S1	Lik behandling og like rettigheter og muligheter for alle
Gjennomføring av K24-spillet 100 prosent	S1	Lik behandling og like rettigheter og muligheter for alle
Felleskjøpet Agri skal bidra til å øke norskandelen i fôrrasjonen fra 82 prosent	S3	Lokalsamfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter
Felleskjøpet Agri skal utvikle produkter og tjenester innen grovfôr og kraftfôr som gjør at bonden kan produsere melk med minst 95 prosent norske råvarer.	S3	Lokalsamfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter
Utvikle og produsere fôr tilpasset dyras behov for helse og velferd, herunder fôr og tilskuddsfôr som bidrar til å forebygge sykdommer	S4	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere
Vi skal være ledende på produkter til og kunnskap om dyrking på gården, i uterommet og i hagen.	S4	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere
Selskapet skal for hvert år i perioden 2023-2025 gjennomføre 30 forbedringstiltak innenfor produkt/kategori.	S4	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere
Felleskjøpet Agri skal bidra til at dyrevelferden og dyrehelsen til norske husdyr og kjæledyr styrkes. Dette skal gjøres gjennom om å tilby produkter, utstyr og konsepter basert på mest mulig oppdatert kunnskap.	G1	Dyrevelferd

Vedlegg 3: Oversikt påvirkninger, risikoer og muligheter

VISER FELLESKJØPET AGRI SINE VESENTLIGE PÅVIRKNINGER OG VESENTLIGE FINANSIELLE RISIKOER ELLER MULIGHETER PR. TEMA OG UNDERTEMAER.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
ESRS E1 Klimaendringer	Klimatilpasning	<i>Negativ påvirkning:</i> Forringelse av jordhelse på grunn av intensivt jordbruk. (O/N)	Risiko: Fysisk risiko økte priser, ressursmangel og brudd i forsyningskjeder, i forbindelse med f.eks. ekstremvær.
	Klimagasser og utslippsreduksjon	<i>Negativ påvirkning:</i> Utslipp av klimagasser fra landbruk, torv og produksjon av innsatsfaktorer og varer, transport og drift av bygg. (O/EA/N)	Mulighet: Tilby produkter og løsninger med lavere utslipp av klimagasser. Mulighet: Utvikling og skalering av sirkulære løsninger og tjenester (utleie, ettermarked og gjenbruk av maskiner, deler og utstyr, sirkulære strømmer fôr og gjødsel). Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Overgangsrisiko knyttet til dekarbonisering og omstilling, f.eks. høyere kostnader for karbonintensive produkter (gjødsel og torv).
	Energi	<i>Negativ påvirkning:</i> Energiforbruk innen landbruk, produksjon av innsatsfaktorer og varer, transport og drift av bygg. (O/EA/N)	Mulighet: Marked for salg og rådgivning knyttet til energiløsninger på gård vil vokse med økte energipriser og knapphet på energi. <i>Risiko:</i> Omstillingsrisiko knyttet til tilgjengelighet og pris på energi.

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Forts. neste side

Forts. viser Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger og vesentlige finansielle risikoer eller muligheter pr. tema og undertemaer.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
ESRS E2 Forurensning	Luftforurensning	<i>Negativ påvirkning:</i> Forurensning fra landbruk (NH3), transport og produksjon av innsatsfaktorer og varer, blant annet tungmetaller ved produksjon av stål. (O/N)	
	Vannforurensning	<i>Negativ påvirkning:</i> Forurensning fra landbruk (f.eks. avrenning av gjødsel og plantevernmiddel), og produksjon av innsatsfaktorer og varer. (O/N)	Mulighet: Skalering av løsninger og tjenester knyttet til presisjonslandbruk blir en sentral del av bærekraftig landbruk. Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer forbundet med forurensning.
	Grunnforurensning	<i>Negativ påvirkning:</i> Forurensning fra landbruk (f.eks. plantevernmidler og drivstoff), og produksjon av innsatsfaktorer og varer. (O/N)	
	Forurensning av levende organismer og matressurser		
	Stoffer som gir grunn til bekymring	<i>Negativ påvirkning:</i> Forurensning fra landbruk (plantevernmidler), og produksjon av innsatsfaktorer og varer. (O/N)	
	Stoffer som gir stor grunn til bekymring		
	Mikroplast	<i>Negativ påvirkning:</i> Forurensning fra landbruksplast og transport. (O/N)	
ESRS E3 Vann og marine ressurser	Vann	<i>Negativ påvirkning:</i> Vannforbruk i produksjon av innsatsfaktorer og varer, f.eks. stål og tekstil. (O/N)	Mulighet: Skalering av løsninger og tjenester knyttet til presisjonslandbruk blir en sentral del av bærekraftig landbruk. Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til regulering av vannforbruk, grunnet klimaendringer og knapphet på rent vann.
	Marine ressurser	<i>Negativ påvirkning:</i> Avrenning av nitrogen, fosfor og plantevernmidler fra landbruket. (O/N)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer forbundet med press på marine ressurser.

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Forts. neste side

Forts. viser Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger og vesentlige finansielle risikoer eller muligheter pr. tema og undertemaer.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
ESRS E4 Biologisk mangfold og økosystemer	Direkte drivere for tap av biologisk mangfold	Positiv påvirkning: Landbrukets vedlikehold av naturlandskap. (N) <i>Negativ påvirkning:</i> Avrenning fra landbruk (gjødtsel og plantevernmidler) og endret arealbruk ved råvareuttak (avskoging fra soya og palme, torv). (O/N)	Mulighet: Skalering av løsninger og tjenester knyttet til presisjonslandbruk blir en sentral del av bærekraftig landbruk. Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer, f.eks. krav på avskogingsfrie produkter.
	Påvirkning på arters tilstand	<i>Negativ påvirkning:</i> Landbrukets bruk av plantevernmidler, påvirkning ikke-målorganismer som insekter og mikroorganismer i jorden. (O/N)	
	Påvirkning på økosystemers utstrekning og tilstand	<i>Negativ påvirkning:</i> Forringelse av jordhelse på grunn av intensivt jordbruk, f.eks. korn, råstoff til fôr og bomull. (O/N)	
ESRS E5 Sirkulær økonomi	Påvirkning og avhengigheter av økosystemer	<i>Negativ påvirkning:</i> Forringelse av jordhelse på grunn av intensivt jordbruk. (O/N)	
	Inngående ressurser, inkludert ressursbruk	<i>Negativ påvirkning:</i> Ressursforbruk av fornybare og ikke fornybare råvarer, f.eks. korn, gjødtsel, fôrråvarer, maskiner og forbrukerprodukter. (O)	Mulighet: Utvikling og skalering av sirkulære løsninger og tjenester (utleie, ettermarked og gjenbruk av maskiner, deler og utstyr, sirkulære strømmer fôr og gjødtsel). Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til økt regulering av innsatsfaktorer, f.eks. økodesignkrav, økt produsentansvar og endret etterspørsel.
	Utgående ressurser relatert til produkter og tjenester	<i>Negativ påvirkning:</i> Utgående ressurser som ikke inngår i sirkulære kretsløp, f.eks. korn, gjødtsel, fôr, maskiner og forbrukerprodukter. (N)	
	Avfall	<i>Negativ påvirkning:</i> Avfallsmengder med begrenset gjenbruk. (O/EA/N)	

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Forts. neste side

Forts. viser Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger og vesentlige finansielle risikoer eller muligheter pr. tema og undertemaer.

ESRS/ TEMA	UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
ESRS S1 Egne medarbeidere	Arbeidsforhold	<i>Negativ påvirkning:</i> Noe bruk av midlertidige kontrakter. Uforutsigbare markedsforhold gir usikkerhet for medarbeidere ved permitteringer/ omstruktureringer. (EA) <i>Negativ påvirkning:</i> Turnus, hviletid og overtid for ansatte i arbeidstidsordninger. (EA) <i>Negativ påvirkning:</i> Ulykker og personskader ved farlig arbeid. (EA)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til HMS, f.eks. bøter og omdømmeeffekter ved arbeidsulykker. <i>Risiko:</i> Usikre omgivelser og endrede rammebetingelser vil øke behov for flere og større omstillinger i arbeidsforhold fremover.
	Lik behandling og like muligheter for alle	<i>Negativ påvirkning:</i> Risiko knyttet til kompetanse/ opplæring ved store omstillinger. (EA)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til muligheten til å tiltrekke og beholde ansatte med riktig kompetanse.
	Andre arbeidsrelaterte rettigheter		
ESRS S2 Arbeidere i verdikjeden	Arbeidsforhold	<i>Negativ påvirkning:</i> Arbeidsforhold hos leverandører i land hvor arbeiders rettigheter er svake (mineralutvinning, produksjon av soya). (O) <i>Negativ påvirkning:</i> Arbeidsforhold i landbruk, farlig arbeid med høy økonomisk usikkerhet. (N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet til negative forhold i verdikjeden. F.eks. risiko for bøter og negative omdømmeeffekter ved mangelfulle aktsomhetsvurderinger.
	Lik behandling og like muligheter for alle	<i>Negativ påvirkning:</i> Manglende likestilling og lik behandling hos leverandører i land hvor likestilling har lavere vern. (O)	
	Andre arbeidsrelaterte rettigheter	<i>Negativ påvirkning:</i> Barnearbeid, tvangsarbeid, utilstrekkelig sanitærforhold og personvern i land med høy eller medium risiko for dette (mineralutvinning, produksjon av soya). (O)	
S3 Berørte lokalsamfunn	Lokalsamfunnenes økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter	Positiv påvirkning: Felleskjøpet Agri bidrar til å skape arbeidsplasser i små lokalsamfunn. (O/EA/N) Positiv påvirkning: Felleskjøpet bidrar til Norges matsikkerhet. (O/EA/N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko knyttet økt krav som følge av klimaendringer. Avlingssvikt og forsyningsutfordringer kan påvirke selskapets omdømme.
	Lokalsamfunnenes sivile og politiske rettigheter		
	Særlige rettigheter for urfolkssamfunn		

O = Oppstrøms / EA = Egen aktivitet / N = Nedstrøms

Forts. viser Felleskjøpet Agri sine vesentlige påvirkninger og vesentlige finansielle risikoer eller muligheter pr. tema og undertemaer.

ESRS/TEMA	UNDERTEMA	PÅVIRKNING	MULIGHET/RISIKO
S4 Forbrukere og sluttbrukere	Informasjonsrelaterte påvirkninger på forbruker og/eller sluttbrukere	<i>Negativ påvirkning:</i> Sårbare grupper får ikke like god informasjon. (EA/N)	<i>Risiko:</i> Finansiell risiko misledende markedsføring, f.eks. bøter og omdømmeeffekter.
	Personlig sikkerhet for forbrukere og/eller sluttbrukere	<i>Negativ påvirkning:</i> Kvalitetsavvik i fôr gir risiko for dyrs helse. (EA/N) <i>Negativ påvirkning:</i> Produkter kan være farlige i bruk, anvendes feil eller av feil person, f.eks. barn. (EA/N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansiell risiko følger produkter som knyttes til helseskade, f.eks. erstatninger, bøter og omdømmeeffekter.
	Sosial inkludering av forbrukere og/eller sluttbrukere		
G1 Forretningsskikk	Bedriftskultur		
	Vern mot gjengjeldelse for varslere		
	Dyrevelferd	<i>Negativ påvirkning:</i> Neglisjering av dyrevelferd i produksjon av forbrukerprodukter (ull og skinn) og på gårder. (O/N)	Mulighet: Rådgivning klimatilpasning og bærekraft gir mulighet til helhetlige tjenester og løsninger for bærekraftig gårdsdrift. <i>Risiko:</i> Finansielle risiko knyttet til økt regulering av dyrevelferd og negativt omdømme for husdyrproduksjon.
	Politisk engasjement og lobbyvirksomhet		
	Forvaltning av relasjoner med leverandører, inkludert betalingspraksis		
	Korrupsjon og bestikkelser	<i>Negativ påvirkning:</i> Risiko korrupsjon og bestikkelser i verdikjeden. (O)	

Vedlegg 4: Metodikk og kilder, klimaregnskap

GHG-protokollen er utviklet av «World Resources Institute» (WRI) og «World Business Council for Sustainable Development» (WBCSD). Analysen i denne rapporten er utført iht. «A Corporate Accounting and Reporting Standard Revised edition», én av fire regnskapsstandarter under GHG-protokollen. Standarden omfatter følgende klimagasser, som omregnes til CO₂-ekvivalenter: CO₂, CH₄ (metan), N₂O (lystgass), SF₆, NF₃, HFK og PFK gasser.

Denne analysen er basert på operasjonell kontrollaspektet, som dermed definerer hva som skal inngå i klimaregnskapet av en organisasjons driftsmidler, så vel som fordeling mellom de ulike scopene. I metoden skilles det mellom operasjonell kontroll og finansiell kontroll. Hvis operasjonell kontrollmetoden benyttes så inkluderes utslippskilder som organisasjonen fysisk kontrollerer, men ikke nødvendigvis eier. Man rapporterer dermed heller ikke over utslippskilder som man eier, men ikke har kontroll over (f.eks. det er leietaker som rapporterer strømforbruket i scope 2, ikke utleier).

Klimaregnskapet er inndelt i tre nivåer (scopes) som består av både direkte og indirekte utslippskilder.

Scope 1 Obligatorisk rapportering inkluderer alle utslippskilder knyttet til driftsmidler der organisasjonen har operasjonell kontroll. Dette inkluderer all bruk av fossilt brensel for stasjonær bruk eller transportbehov (egeneide, leide eller leasede kjøretøy, oljekjeler etc.). Videre inkluderes eventuelle direkte prosessutslipp (av de seks klimagassene).

Scope 2 Obligatorisk rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpt energi; elektrisitet eller fjernvarme/-kjøling. Dette gjelder f.eks. for bygg som man leier og ikke nødvendigvis eier. Utslippsfaktorene som benyttes i CEMAsys for elektrisitet er basert på nasjonale brutto produksjonsmikser fra Noregs vassdrags- og energidirektorat (NVE) og International Energy Agency's statistikk (IEA Stat). I forhold til utslippsfaktorer på fjernvarme benyttes enten faktisk produksjonsmiks basert på innhentet informasjon fra den enkelte produsent, eller gjennomsnittsmikser basert på IEA-statistikk (se kildehenvisning).

I januar 2015 ble GHG-Protokollens nye retningslinjer for beregning av utslipp fra elektrisitetsforbruk publisert. Her åpnes det for todelt rapportering av elektrisitetsforbruk.

I praksis betyr det at virksomheter som rapporterer sine klimagassutslipp skal synliggjøre både reelle klimagassutslipp som stammer fra produksjonen av elektrisitet, og de markedsbaserte utslippene knyttet til kjøp av opprinnelsesgarantier. Hensikten med denne endringen er på den ene siden å vise effekten av energieffektivisering og sparetiltak (fysisk), og på den annen side å vise effekten av å inngå kjøp av fornybar elektrisitet gjennom opprinnelsesgaranti (marked). Dermed belyses effekten av samtlige tiltak som en virksomhet kan gjennomføre knyttet til forbruk av elektrisitet.

Fysisk perspektiv (lokasjonsbasert metode): Denne utslippsfaktoren er basert på faktiske utslipp knyttet til elektrisitetsproduksjon innenfor et spesifikt område. Innenfor dette området er det ulike energiprodusenter som benytter en miks av energibærere, der de fossile energibærerne (kull, gass, olje) medfører direkte utslipp av klimagasser. Disse klimagassene reflekteres gjennom utslippsfaktoren og fordeles dermed til hver enkelt forbruker.

Markedsbasert perspektiv: Beregningen av utslippsfaktor baseres på om virksomheten velger å kjøpe opprinnelsesgarantier eller ikke. Ved kjøp av

opprinnelsesgarantier dokumenterer leverandøren at kjøpt elektrisitet kommer fra kun fornybare kilder, som gir en utslippsfaktor på 0 gram CO₂e per kWh.

Elektrisitet som ikke er knyttet til opprinnelsesgarantier får en utslippsfaktor basert på produksjonen som er igjen etter at opprinnelsesgarantiene for fornybar andel er solgt. Dette kalles residual miks, og er normalt signifikant høyere enn den lokasjonsbaserte faktoren.

Scope 3 Frivillig rapportering av indirekte utslipp knyttet til innkjøpte varer eller tjenester. Dette er utslipp som indirekte kan knyttes til organisasjonens aktiviteter, men som foregår utenfor deres kontroll (derav indirekte). Typisk Scope 3-rapportering vil inkludere flyreiser, logistikk/transport av varer, avfall, forbruk ulike råstoff etc.

Generelt bør et klimaregnskap inkludere nok relevant informasjon slik at det kan brukes som beslutningsstøtteverktøy for virksomhetens ledelse. For å få til dette er det viktig å inkludere de elementer som har økonomisk relevans og tyngde, og som det er mulig å gjøre noe med.

Referanser:

- NVE (2024). Klimadeklarasjon for fysisk levert strøm 2023. Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE).
- DEFRA (2024). UK Government GHG Conversion Factors for Company Reporting, Department for Environment, Food & Rural Affairs (DEFRA) Greenhouse gas reporting: conversion factors 2024 - GOV.UK
- IEA (2024). Emission Factors database, International Energy Agency (IEA), Paris.
- IPCC (2007). IPCC Fourth Assessment Report: Climate Change 2007 (AR4). <https://www.ipcc.ch/report/ar4/>
- IPCC (2014). IPCC Fifth Assessment report: Climate Change 2013 (AR5 updated version November 2014). <http://www.ipcc.ch/report/ar5/>
- IPCC (2021). IPCC Sixth Assessment Report: Climate Change 2021, The Physical Science Basis. Chapter 7: The Earth’s Energy Budget, Climate Feedbacks, and Climate Sensitivity | Climate Change 2021: The Physical Science Basis
- AIB (2024). European Residual Mixes 2023, Association of Issuing Bodies.
- WBCSD/WRI (2004). The greenhouse gas protocol. A corporate accounting and reporting standard (revised edition). World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), Geneva, Switzerland /World Resource Institute (WRI), Washington DC, USA, 116 pp.
- WBCSD/WRI (2011). Corporate value chain (Scope 3) accounting and reporting standard: Supplement to the GHG Protocol corporate accounting and reporting standard. World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), Geneva, Switzerland /World Resource Institute (WRI), Washington DC, USA, 149 pp.
- WBCSD/WRI (2015). GHG protocol Scope 2 guidance: An amendment to the GHG protocol corporate standard. World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), Geneva, Switzerland /World Resource Institute (WRI), Washington DC, USA, 117 pp.
- Referanselisten over er ikke komplett, men inneholder de viktigste referansene som benyttes i CEMAsys. I tillegg vil det være en rekke lokale/nasjonale kilder som kan være aktuelle, avhengig av hvilke utslippsfaktorer som benyttes.

Erklæring fra styret og konsernsjef

Erklæring fra styret og konsernsjef

Styret og konsernsjef har i dag behandlet og fastsatt årsmeldingen, årsregnskapet og bærekraftrapporten for konsernet Felleskjøpet Agri pr. 31. desember 2024.

Etter styrets og konsernsjefens beste overbevisning er årsregnskapet utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og opplysningene

i regnskapet gir et rettviseende bilde av konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet pr. 31. desember 2024.

Etter styrets og konsernsjefens beste overbevisning gir årsmeldingen en rettviseende oversikt over viktige begivenheter i regnskapsperioden og deres innflytelse på årsregnskapet,

samt de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer virksomheten står overfor i neste regnskapsperiode.

Etter styrets og konsernsjefens beste overbevisning gir bærekraftrapporten et rettviseende bilde på Felleskjøpet Agri sitt arbeid med omstilling og bærekraft.

Lillestrøm, 17. februar 2025

Anne Jødahl Skuterud, leder

Erling Aune

Theodora Tangen Fretheim

Borgny Grande

Elisabeth Holand

Thor Johannes Rogneby

Grim Erik Gillestad

Jens Lippestad

Frank G. Fandin

Margareth Fosseng

Elisabeth Slethaug Nilsen

Sverre Ivar Fure,
konsernsjef

Felleskjøpet

Årsrapport 2024

Innledning

Årsmelding, regnskap,
bærekraft

Erklæring fra styret og
konsernsjef

Revisors beretning

Revisors beretning

Til årsmøte i Felleskjøpet Agri SA

Uavhengig revisors beretning

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Felleskjøpet Agri SA, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap og kontantstrømanalyse for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2024, resultatregnskap og kontantstrømanalyse for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav,
- gir selskapsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og
- gir konsernregnskapet et rettviseende bilde av konsernets finansielle stilling per 31. desember 2024 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlige for informasjonen i årsberetningen og annen øvrig informasjon som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsrapporten bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgj en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet. For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til: <https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

Oslo, 17. februar 2025
PricewaterhouseCoopers AS

Herman Skibrek
Statsautorisert revisor